

అముద్రితాంశుగ్రంథము, నిఘంటువు.

పద్యము. భాగము 4.

చెలికానిలచాచరావు.

సంపాదకుడు.

విజయనందన విలాసము.

ఇది

మొదటి భాగము.

ప్రచురించినది.

మొదటిసూక్తి.

శ్రీరామవిలాస ముద్రాక్షర శాలయందు

ముద్రితము.

చి త్రా డ .

1919.

మొదటి 0—10—0.

ప్రీతిక.

మంగళగిరి ఆనందకవి యను నతఁడేగ్రంథమును రచించెను. ఇతఁడు నియోగి. శాస్త్రజ్ఞుఁడు. తిమ్మయ్యామాత్యుని పుత్రుఁడు అత్యేయ గోతుఁడు. ఈతని కాలనిర్ణయమునుగూర్చి కీర్తి శేషులైన కం. వీరేశలింగముగారు తమ కవులచరిత్రమున నిట్లువ్రాసిరి. “శాస్త్రజ్ఞుడొరవారి కావ్యము 1700 సం॥ర పాఠమున రచియింపఁబడినట్లు చెప్పిరికాని కవికృతిసతిపద్యములో నతఁడు కర్ణాటకపు నవాబగు మహమ్మదల్లీ చేతసత్రాధిపమును బొందెనట్లు జెప్పియుండుటచేతను, యీమహమ్మదల్లీ 1749సం॥ రమునఁగాని సింహాసనమునకు వచ్చియుండకపోవుటచేతను, వేదాంతర సాయము 1750 సం॥రమునకుఁ దరువాతనే రచియింపఁబడినదని నిశ్చయింపవలయును. ఈకవి కూచి మంచి తిమ్మకవి మొదలయినవారి కాలములోనే కృష్ణామండలమున నుండినవాఁడు. 443 వ పుట 1899 ముద్రణము వేదాంతర సాయమునుబట్టి కవుల చరిత్రమునందిట్లు వ్రాయఁబడియున్ననుఁ బ్రస్తుతగ్రంథమగు నేవిజ్ఞానందనవిలాస కృతిపతియగు శ్రీ దాట్ల వేంకటకృష్ణస్వామిలుఁడు గోదావరిమండలమునందలి ధర్మవరమునందు రమార మి71, 80 సం॥రములకింద జీవించియున్నట్లుఁ దదవంశీయుల వలనఁజెలియుచున్నందువలనను, మాకుదొరకిన తాళపత్రగ్రంథము వ్రాసిన గంటముక్కిల బ్రగ్గన్నగారు పైకృతిపతి పేరుగలవారికొఱకు వ్రాసియిచ్చినట్లుండుటచేతను, యీలేఖకుని కాలము గూడ 81 సం॥రములకు సరిపోవుటచేతను నీకవి 19 వ శతాబ్దము నందున్నవాఁడని తోచుచున్నది. కృతిభర్త యీపై దాట్ల వేంకటకృష్ణస్వామిని ముతాతయైనచో 17 వ శతాబ్దమునకు సరిపోవుచున్నది. అదియునుఁగాక యీతఁడు కృష్ణామండలము లోనివాఁడయినచో గోదావరిమండలమున నీకృతిపతికెట్లుఁ దనగ్రంథముఁ గృతియిచ్చెనో యయ్యదిగూడఁ జెలిసికొనవలసి యున్నది. కవి యాధునికుఁడయినను గృహ నామమునుబట్టి యీతఁడు కృష్ణామండలము (ఇప్పటి లెక్కలననుసరించి గుంటూరు మండలము) వాఁడనుట స్వాభావికమని తోచుచున్నది. వేదాంతర సాయన వివరములు కవిచరిత్రవలననేఁ జెలియుచున్నను శ్రీవీరేశలింగము పంతులుగారితని క్రైస్తవప్రభువుల పరిమాద మేమోయని సందియమొదవుచున్నది. చరిత్రము క్రైస్తవసంబంధమై

“జైనమః జరిత్రానాగ్రాసినమాత్రానః గవిక్రైస్తవగుత మవలంబించినవాడనందగునా? పంతులుగారు విజయనందనవిలాసమును జూచియుండలేదు. గద్యమున ‘శ్రీమద్భక్తి’ మరీకరుణాకటాక్ష, అని యుండటచేత నీతడు హైందవ్రాజుగాఁ గన్నట్లునున్న వాడనఁ. మేము వేదాంతరసాయనశీతికఁ జూడలేము. పంతులుగారు కవులచరిత్రయు వంశవాగ్దాస వాగ్దాసలనుబట్టియై నీవ్రాహ్మకైస్తవమతములైనట్లు నెక్కడను జెప్పుకొని యుండలేదు. వేదాంతరసాయనమునందు గద్యములో ‘శ్రీమత్సర్వేశ్వర కరుణాకటాక్ష వీరబ్రహ్మ నరసి సాహితీధారేయః, అనుటయుబట్టియు నీతడు హిందూమతస్థుడే గాని కైస్తవమత పరివిష్టఁడుగాడని స్పష్టికృతమగుచున్నది. ఒక వేళ నాదమణిగారు కవిజయనందనవిలాస గద్యములో ‘శ్రీమద్భక్తి’మరీ కరుణాకటాక్ష, యని స్తుతించి వేదాంతరసాయన గద్యములో ‘శ్రీమత్సర్వేశ్వర కరుణాకటాక్ష, యని వివిధగుతుల స్తుతించుటకుఁ గారణంబేమనియుఁ జేయుచున్నవచ్చునాయని సందియము నొడమవచ్చు. ఈమధ్య తానుస్తుతింపవారింబట్టి యుండవచ్చు. ఉ॥ శ్రీతిగురవత నేరకటకవుఁల సర్వస్వ పట్టాభిషేక నాటకమున ‘హంసఁగ నిన్నేను దైవంబు బోగినుగాతఁ, యగిన్ను నేసుకొనురక్షించుగాక యనియు నర్థమువచ్చునట్లు జేసిందియున్నారు. అంతమాత్రానిక బరమతావలంబులనఁ జెల్లువా? అట్లేగదానుబట్టి స్తుతులుమారవచ్చును. కవియప్పటి మతస్థుడే. గ్రంథకర్తయెచ్చటను దాసుకైస్తవప్రాణుని వాగ్దాసినొనియుండలేదు. ఏ గ్రంథమెప్పుడు వాగ్దాసో తెలిసికొనుటకు నేగ్రంథమునందును గలితన రెండవగ్రంథమును జేర్చొనియుండలేదు. ఈకవి వశీయులెవ్వరున్నట్లు చెలియుటలేదు. ఈతనికవిత్వము మృదు మధుర పదభూయిష్టమై సాంస్కృతిక సమానగుంభితమై చక్కని శైలిచే విరాజిల్లుచున్నది. ప్రబంధరచనాకాశలముకంటె నీతనికీభాషాపరిపాకాభిజ్ఞత యొక్కడుగ నున్నట్లుఁ గన్నట్లుచున్నది శయ్యలు భావగుంభితమును, భాషాకాశలమును చెలియఁజేయుచున్నవి. ఈతని కవితాశైలి చెలియుటకై యొకపద్య మిందు నుదాహరించుచున్నవాడ.

“ఉ. పాలిక ! కిన్నురచ్చికురపాలిక కళాధరితానితాంబు భృ

నాత్రాలిక ! పదనాదిక ఘనదుగ్ధులతోభిర కేలికావనీ

పాలిక గమ్ర పూనొదలపజ్జఁ జరింతము రమ్రుటంచు మ

త్రాలిక చలో నవాబ్దుచిరాలికఁ దోడ్చొనిపోయి యంతటన్.

ఇందలికథ భారతకథ. అభిమన్యుని వివాహమయినప్పటికీఁ బ్రబంధమునందలి ఋతు ఋతులు, నారదుడు శశిలేఖ రూపరేఖావిలాసాది గుణంబులు వర్ణించుటయు, సు

భద్రాచలమునకు, పెద్దమ్మవల్ల భవసరసముగా యుక్తియుక్తముగా, జెలుసు
బడినవి. ఈవిధముననున్నవిటికి “ఇతరము లాక్షణికాగ్రగణ్యుడయిన పు
స్తకవి, యని కవుల వర్ణనముకూడ నభిసారియ మెసగుచున్నది. ఈగ్రంథము
కావ్యమున శ్రీ సాగరాజు స్వరూపాజుగారి పోత్తానామయిన అవసరాల తీరుచుల
రావుగారిచే మా “యాంధ్రప్రదేశ్ మహామండలి, కీ నీయబడినది. ఈగ్రంథము
చుం గ్రహింపగలుగుచుచోటుల నక్షరముల బూరించినందు వాగ్విప్రములయందలి క
వులనుకరించినందు ముద్రణయైన కనువగునటు లానర్పించిన శతావధానులు శ్రీ స్వ
నారాయణశాస్త్రిగారికిని పై యుదయవరకును మాకృతజ్ఞతావందనలను లభింపచు
న్నారము.

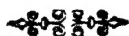
చిత్రాక్ష.

26 — 11 — 1914.

ఇట్లు,

చెలికాని లచ్చారావు.

సంపాదకుడు, అముద్రితాంధ్రగ్రంథసర్వస్వము.

శుభమస్తు.

అవిఘ్నమస్తు.

విజయనందనవిలాసము.

(ప్రథమాశ్వాసము.)

అలితాంగి యమ్య-న వసించినదా నలదాంతరాళ శం
పాలత విభ్రమంబుఁ బెలుపన్ జొలుపొందుచురాతి నందనో
పాలసుతుండు బోవుత నపారకృపారసపూరితేక్షణో
ద్వేలవిభూతి నెప్పుడును పేంకటకృష్ణపుపాల చయ్యనిన్.

ఉ. ఎన్న మురారిచంద్రవయి స్వరలింప నుమేరుశృంగపా
లి న్నలకొన్న మేఘముఁ బలెన్ మణిపంజరభా మృగానన్
తన్న మనోభవాగమకథల్ విను మన్నెపమూరి కేలికై
వెన్నుని మేలుకొల్పురమ పెంకటకృష్ణన కిచ్చ సంపదల్.
మ అరుదాహారదహింద్రహరి మణిపర్రాత్ర క్షమాశృక్కుతా
సురుచి క్రిజగదున్నచస్థితి ముఖాస్తాః క్రియాచాతురీ
భరణుండై విలసిల్లు శంభుఁ డనుకంపాపూరితా లోకవి
స్ఫురణన్ పెంకటకృష్ణభూవరున కిచ్చన్ కాశ్వతైశ్వర్యముల్.
శ. వెలితవు లంది పుణ్యజనవిద్విషదంభోజయై నలుంగడన్
వెలఱుఁజురింపుచున్ గుటిలవృత్తిఁ జలంగెడుగంగ సొంపునన్

- దలపయిసంఘటించి సతివన్నరజేసితి వంచు టేనితో
బలుమగు మేలమాకు నుమ భవ్యకృపన్ గృతిహాసంఘోత్రుతన్.
చ. సామగిరిశృంగమధ్యమున నెల్లపునుం బ్రవహించు నిరుకారీ
సముదయమట్లనీ వలుదచన్నుల సంసర హారజాలకం
బమరుకటంచు డాయఁజని యల్లనభారతిఁ గొంగలిండు న
వివిమలుఁగు పద్మజాంచొసఁగు వెంకటకృష్ణవతున్ జిరాయువున్.
- మ. తనగ న్మచ్చికురావనస్తనదృగంతంబుల్ నీటిఁచికా
నినవాంభోధరచంద్ర చక్రిహరిణీనిర్మాణమున్ జేయలే
వని నిచ్చన్ ధవు మేలమాడుశరదభాగిభాంగి యాపలుకజ
వని కింకటకృష్ణభూరమణు వాన్వైచిత్రి నిల్చుం గృతన్.
- మ. శతకోటిన్ హరిఁగల్చి తద్విమలతేజః కీర్తిపుంజంబు న
దృఢశరీరఁగొని తెచ్చుకైవడి సుధాపూరంబు వేదబెద్దిస
మృతసర్పావళికిచ్చి లోకవినుతిన్ భాసిల్లు నాగాది భూ
రితరైశ్వర్యములిచ్చు వేంకటమహాకృష్ణ తుమాజానికన్.
- మ. అలఘుశ్రీసఘతామ నామభజన వ్యాధిభనిస్తాసమా
కలితస్వాంతులకున్ భవాద్ధి కటిదమ్మం బంచునూచింప దా
వలికేతల్లిద్వితీయపాస్త మరచేఁబాటిల్లుమోక్షంబటం
చులలింఁజెల్పఁ జెలంగుకేసరితనూజం డిచ్చనిష్ఠేర్థముల్.
- మ. హరికిన్నీశకు వంచనాసురత సౌఖ్యాంభోధిదేలింపఁగొ
విరిపాన్సాదు నిజోరువిస్సుటఫణావిరూఢత నిర్యత్న ర
త్నదచి న్ద్రెంజెరఁగా ఘటించునుచితత్వ పౌఢశీలంఁడహీ
శ్వరుఁ డశ్రుతగ్నోతిభ ర్త కేవుత మహీవాల్లభ్య మత్యాదృతిన్.
- చ. తొడవులుబోలెమైయుంపుతోఁ గనుపట్టు వెడందపాపరా
పడగలమానికంపు జిగిబర్వఁదలిరెచ్చు పౌఢ్రసాటిగై
యడఁచి నితాంతవిఘ్న తిమిరావళి భక్తదృగంబుజమ్మతి
స్థకువెలయుంచు సిద్ధగణనాథు మరుద్దణనాథుఁ గొల్చెదన్.
- చ. శ్రీరామాయణ భారతావ్యయ కథాసృష్టిస్థిరసౌభవా
చారంగ దృశిభానినాయులఁ దపస్సంభూత తేజోరమా

- మూర్తిభూతసహస్రే మూర్త్యులఁ దలఁతున్ సారె వత్సకథా
పారాశర్యుల వర్ణి-విత్స గతనా పార్శ్వల్య సందర్శిక్తిన్.
- చ. పదపదే యుక్తాదృశ్యమిదమిదం బంధమవేదమునాఁ బరిస్థితిం
దివ యలభావం బగులనీ గతిమయన నంధ్రభాష స
జ్ఞాపిత శబ్దలక్షణ రసస్ఫురితంబుగఁ గల్గుమోపుజే
సినచిరజీవితాంబుల భజించెద ముచ్చర సత్ర-వీరునిన్
- గీ. జల్లుపాల్లుల నొకపద్యమల్లుఁగాని, తివిలికృతపిప్పఁగలఁడె కాకవి గృణాంతు
రములు నైకాని యొకమలానుము ఘటించుఁ, గాని గిజిగాఁడుమాఁడువు గట్టగలకె.
- గీ. జగతిసంపూర్ణమున తెన్ని చందమును డె, నుండునకు నన్ని గల్లునెంచంగ మఱియు
యతులుఁబాఁసము లెక్కునలట్టి తెనుఁగు, పాటిజేయని తెనులు మాన్పంగఁదిరమె.
- వ. ఆ యిష్టదేవతా నమస్కృతియు సుకవి ప్రసస్కృతియుఁ గుకవి తిరస్కృ
తియును గావించియున్నంత,
- మ. సరసాధృశ్య కళాపరిశ్రమ సుకీజాలంబుతో బంధు సో
దర సామంతస్సపాశితో సుహృదమాతృశ్రేణితో వైజితో
తగ్గర వీణామృదుగాఁ వైఖరులతో దాట్లావ్వయా కల్పకం
విరహాయక్ సభయరు మేకటమహాకృష్ణప్రభుం డున్నతిన్.
- వ. వెండియు నఖండకమల జాండసిచండ గుంభిత యశశ్శుభ్రాంభోరుణోపా
రన్నూర్తికరోరు దోరుదయ మధరాగ్రిజాగ్రి దపరితప పరితాపఖద్యోర నూతన
పరిద్యోతమాన పరిభాదాత మదారితరగేక్షణాక్షీణ వజ్జోరుహసక్తవిమల నుక్తాశ
ర తారకాచికుర భారకాంతిధ్వంత కాంతాలాక నోత్పలానన చంద్రిమంః స్మితచం
చిక్రికా విలాసభాసురుండును, కరుణామృత తరంగితాపాంగలీలాపరిపాక్షితాశేష భూ
సురుండును, సమగ్రిరసానుగ్రిహ రచితాగ్రహగప్రత్యగహరణ్ణయమణిగణ భవనాం
తరవిహరమాణ మహీగిర్వాణ సమాశ్రితా నల్ప సవన కార్యాలోకనావార్య ప్రి
యోదాయాత వివిధవిభుభాషీ ధ్రువీణుండును, ననవద్య హృద్యాధ్యాత్మ విద్యాపాశీ
ణుండును, విశ్వవిశ్వంభరా పరిజాపజి సరత్కణాక్షీణ కృపాకటాక్షువీక్షణామృత
ధారాపరిప్లుతారవిందవాసినీ కీర్తనామందిరీకృత నయనారవిందసుందరుండును, సఖ్య
దోర్గర్వాంధ సర్వపరిపంధి బృందాంభోధి మందరుండును, మందార మరందబిందునం
దోహమాధునీ సాధురీతి భుజిభాషావిశేష మాషితాపీశ్వరుండును, జగజ్జీయమా

నమానితా నశ్వరైశ్చర్య భుర్యతా మహేశ్వరుండును, శుకశినికర ప్రకటికృత ని
జాంక గద్య పద్యాత్మిక ప్రబంధాంతర కథాశ్రవణ కుతూహల తరంగితాంతరంగుని
డును, నభంగాంగ సౌమ్యమార్యాధరీధూత శుకతురంగుండును, సకలదిగంతర కల్పితా
పార ముకుందేంద్రధర మందిరామంద మందార చందన ముఖ్యదుప్రమోభిత వన
ప్రభృతి సప్త సంతానుండును. నదభిసుగుణగణ పరిభ్రాజమానుండును, నిఖిలవి
ద్యజ్ఞనాభినతాగణ్య పుణ్యచారితుండును, రంజిత భవనంబునోత్తిర పవిత్రుండును,
శ్రీమద్వాల్మీకి వంశపయఃపారానార పూర్ణిమాచంద్రుండును, నగు శ్రీ వేంకటకృష్ణభూ
తి లేంద్రుండు సిరులఁ బెంపొందుచు నొక్కనాడు.

మ. నమభక్తావన కృత్యైశానిరుపమాన శ్రీనగాధీశతో

భవ కారుణ్యకటాక్షులబ్ధ కవితా పావీణ్య సుశోభితా

నను వానందకవిన్ సుధీజన మహానందాను సందానవ

ర్తను రావించి సమంచితామృత రసప్రాప్తోక్తిఁ బల్కెన్ద్రుపన్.

శ. మురుచిరనాయతో త్రమవిశుద్ధయతో మహిమాభివర్ణనా

స్ఫురణ జగత్సృస్థి బొలుపుంగను సత్రవి భవ్యకావ్యమి

ద్ధర నవయావనాంగి బలితంపుచాకాటపు గుబ్బిదోయి తో

నరుదుగఁగ్రేడ సల్పునవహారలతావిభవంబు చాడ్చునన్.

మ. హరసద్దేహవనీ తటాశముఖ సమృక్సంతతుల్ గొన్నివా

సరముల్ నిల్వినచోట బొల్పమరు విశ్వఖ్యాతిఁగావ్యంబుఁచే

బరగున్వానికి విష్ణుటప్రసవ శుంభద్వాసనా సంపదల్

మరుదంకూరముచే దిగంతరములన్ భాసిల్లుచందంబునన్.

శ. అనుపమబుద్ధికాటురు మహాత్ము లశేషకభావిదుల్ బుర్రా

తనకపు లగ్నమాను లజాతన్నికి నాభుఁకుల్ కనిన్మలా

ట నెనకు పెద్ద వారలయెడన్ మది నాయమకట్టి వారిలో

నినుఁగడుఁ గారవించు రమణీయకటాక్ష నిరీక్షణంబులన్.

శ. కావున మృదుమధురోక్తి, శ్రీవిఖ్యాతము భవద్రచితమగు శశికే

ఖా వామా పరిణయకథ, నీవంకితముగ నొనర్చు నేర్పనమాటన్

శ. అని సుబహుమానంబుగాఁదాంబూల జాంబూనదాంబరా భరణాగ్నిరాది
సత్కారంబులొసంగిన నంతరంగంబునఁ దరంగితహర్షోత్కంఠుండునై కృతిపతివంశావ

తారం బభివర్ణించెద.

సీ. మలరాచదొరగన్న యలరుబోడులమిన్న, మగనికెమవ్వలపు మాలిసుమము
కడుపుచల్లనగాఁగఁ గలిమినెచ్చెలితోడఁ చెలిదివిగన్న గాదిలిసుతుండు
ననతూఁపునెగలవాండ్రు మగలనేచు బల్మిఁజెలంగు విటకానిమేనమామ
దోరగపుతాసవాల్ దొరలయాకలిదీర నెసఁగుక, భామ్యులల బిడినవలఁతి

గీ. రిక-బాదులయొకిమీడు మొగ్గువేల్పు, జోడరులశాఁడు తిభ్రవనస్తూయమాన
సరససాభాగ్యలక్ష్మీ ప్రసన్నమూర్తి, యలఘనస్మార్గవర్తి సుభాంతుడెటరు.

చ. అతినికేగఁజెసామ్యుఁడు దయాబ్ధిపురారవసుండుపు ట్లెద
త్సురుఁడని నాయువాతినికీదోచె నతండుగనెన్ సుధీజన
స్తుతసుగుణాభిరామ నమామండనువాని యయాతిగాంచె నా
క్షీతివరసార్వభౌమఁడుసుకీర్తి జగంబులఁ దేజిల్లఁగన్.

చ. తత్సంతానక గ్రమంబున.

క. హరిసీమకృష్ణధరణీ, వరపుంగవుఁడొదవె నయ్యవారణకరుణా
వరుణాలయునకుఁ దేజో, నిరతిశయుఁడు కోటకేత నృపతిజనించెన్.

సీ. తననిరంతరదాన ధారాంబుధరవృష్టి సకలాద్వికర సస్యములు పెనుపఁ
దనభుజార్గళమహోదా తై కార్యజ్యోతి సమదారిగర్వ సంతమసమణఁబఁ
దనసాంద్రవిభవ చంద్రజ్యోత్స్న సుహృదుత్పలనరోవరాళి మల్లసిలఁజేయఁ
దనమహీరాజ్యపాలనశక్తి నాతఁగిలు వితతదుర్గయలతా వితతిదుర్గపఁ

గీ. బరగె నతిభీమసంగ్రామ పాణిభృత మహోగ్రఃరనాల కుట్టనీయోజితాః
విజయలక్ష్మీసమాగ్నిష్ఠ భుజయుగళ విభాసితుఁడు కోటకేతన ప్రభువరుండు.

మ. నీచేతన్ ధరణాలకోటపురిలోఁ జెల్వొంది యీశార్జునా
చిరభక్తిన్ దగి ధాన్యవృష్టి గురిపించెన్ గాంచనామూల్యర
త్నరుచిస్సార విభూషణాదికపదార్థశ్రేణి సుర్వీసురో
త్కరముంబెంచెను కోటకేతన ధరాధ్యక్షుండ సామాన్యుడై.

మ. నిరతశీకరు లమృతహాస్వయమునం బెక్కండ్రు రాజుల్ జనిం
చిరి శీరామసముల్ మహాత్ములు బుధజ్ఞేమంకరల్ తక్కులం
భిరవొంద నృహినందుఁదోచె గరుణాహృద్యాఽతరంగండు సుం
గర గాంధీవి సుకీర్తికాలి కనవత్కాపాలు డుద్యమ్యునిం

సీ. అనవద్య సుమనోమనోభీష్టచాయయై సురకార్యమంతయుఁ దొరయఁడేని

కమనీయసస్పృహ కర్మణునైపుణిగల్గి తమజన్మపద్ధిఁ దవులఁడేని

మానిరమగుర ధర్మధురీణతఁ జెలంగి యశరీరతా ఖ్యాతినందఁడేని

యభిరమ్యునవృజ్ఞతా రూఢి రహితకీ- విషమవీక్షణవృత్తి జలయఁడేని

గీ. దానకోభాభిరూప్య విద్యావిశార, దతలకిందుక సరిపోల్పఁ దగుమృందు

కమలశాంధవ కందర్ప శమనరిపులు, కసవభూపాలమణికి వాక్ప్రసమఫణికి.

క. లోకమునదాట్లనగర, క్రికలితుండగుచు వినుతిఁజెందినది మొదల

నాకపనమ విభవుఁడు లల,నాకింతుఁడు దాట్ల కనవనవభుఁ డయ్యెన్.

మ కసవజ్ఞాపతి గాంచె నందనుల లోకఖ్యాతి లేజోరమా

హసితాశ్లాఘఁబెదప్ప భూపతి జనప్సాభిఖ్య రాజేంద్రుని ధా

త్రిపతిశున్ జెరుమాల్పు సజ్జనమతున్ గృష్ణక్షమాజానిసా

రసగర్భాస్యములట్టు లన్నబువురన్ రాజుల్ బ్రశంసింపఁగాన్.

క. కసవన మూఁడవతనయుఁడు, జిసరుహగర్భుండు బుద్ధి జెరుమాల్పు విభు

డసమశరరూప సంప,ల్లసితుండనజెలసె రచ్చలం బుధులెన్నన్.

మ. రసికుం డప్పెరుమాల్పుభూపతిసుతుల్ పొంగివచ్చిభాదూత ప

ద్మసఖుల్ మువ్విరు వేంకటక్షీతి తలాభ్యతుండు నల్లాడ తా

జురేందుంగి డభిరామరామ చరణాబ్జధ్యాన నిర్మగ్నమా

ననుఁడౌ తిమ్మవిభుండు దోచిరి జనానందానుసంధానులై.

మ. విప్రులమ ద్ద్యకులేంద్ర భోగమహిమావిర్భూతి కవ్వేంకటా

ఖ్యసతిగామిణి కెప్పడప్పయన పోలిల్లాడ భూజానిక

న్నవరగామియు తిమ్మరాజమనుజేంద్ర స్వామికెన్నంగ నె

ల్లపుమం బందలపాక తావులయి మేలం దెన్ శుభక్రింతోన్.

కా. అల్లాడక్షీతిపాలుఁ డెన్నఁదగె నుగ్గారాతి సాభాగ్యవి

ద్యుల్లాసణ్య కళాశరణమయ దోర్హాకృగ్య భుర్యుండు సం

పల్లాసణ్యవతీ మనోరమణ శుంభ తాపద పచ్చాద్భుతో

త్ఫుల్లస్వాంతుఁ డనంగ నమ్మగరిలాఁ బోద్యద్యద్యశస్సంపదన్.

డా. పాడికివైని యుద్ధపరిపాటి కీటికి దంట తుంట వి

ల్లాడభిరూపసంబదఁ గళానిధిక్షీర్తి గ భక్తిమేలికిం

జోడు విత్తిర్చిదేవ మణి నూత్తి నహస్రి ఫణాధరేంద్రుండ
ల్లాడన్మపాలుఁ డాయనకిలన్ దులగాఁగలరే స్వపాన్వయుల్.

సీ. తులఁజెప్పువచ్చునే యులరాజు నలగాజు నీవిలోనెమ్మెచి తీవిలోడ
బ్రతిసేయవచ్చునే పవిహేతి రవిచూతి పినులతో ధగ్మజైభయలతోడ
గడిసేయవచ్చునే కరివైరినరహరి శక్తితోబరమాను రక్తితోడ
సరిపల్ల-వచ్చునే సురవాజిగరభోజిగీ త్రితో సత్ర-శాస్త్రాత్రితోడ

గీ. మకవిసముదాయ వాగభిన్నాయమాన, సుగుణరత్నకరునకు సస్తోకభాతి
జితవిభాకరునకు హితశ్రీకరునకుఁ, జెలఁగు నల్లాడ జనపాలశేఖరునకు.

మ. ప్రతిభాఘ్నన్ బెరుమాళ్ళు భూమిమణున్ బ్రతిష్ఠావిధ్వంసనో
ద్దతుఁ బేరావనిభర్తఁ బద్మభవమేధాకాలి శ్రీతిర్మల
ఘీతినాధాగ్నిశిఁ గాంచె నందనుల సుశీయుక్తులన్ జైభవో
న్నతి నల్లాడమహీశుఁ డీముగుర నావాసస్థుశోచేతులన్.

క. శ్రీకరుండలితార్తీ, యీకుడు చిరసుకృతి మేదినిశ్వరకుల చూ
డా కల్పకంబు సకల కళాకాశలుఁడనఁగఁ దిర్మల విభుండలకున్.

సీ. కమనీయగగన గంగాకైతవంబున నంగజాహితు సుత్రమాంగమెక్కె-
ధవళినిమార్తు ముక్తాహరమిషమున భారతీకుచపాలిఁ బరిధవిల్లె
తమణీయచంద్ర సాంద్రశ్లోత్సన్ని కాదంబమునపద్మజాండంబు మొనయఁజూకె
ఘననుధాద్ధిచ్చలంబున ధారణికిహీరపరిభాసి మేఖలాభరిణమయ్యె

గీ. ననుకుఁ దనకీర్తిబుధులు రాజాధిరాజ రాజరాజస్థానమంటప పాగ్రింగణుల
బహువిధంబులఁ గొంచూడఁ బరసుభాత్రి చాల్ల తిరుమలరాజ గోత్రావిభుండు.

మ. అనఘ శ్రీరిధి వేంకటాఖ్యవిభు సత్యాలాపసంభోభిన్
వనరాజున్ ఘనవెద్దిరాట్ట్రీభుగి భాస్వతీ-త్రియా పేరరా
జవృషోత్తింసు సమస్తసద్గుణ గణాంబ దాజిగోపాల రా
జును శ్రీతిర్మలరాజుఁగాంచె సుసులన్ సాంపాద నీ యేవురన్.

క. వారలలో మూడవవాడై రాజుల పెద్దిరాజు పాగ్రించగ్గారా
హీరాబ్జతుషారశర, ధూరాధర విమలకీర్తి భాశేయుండై.

క. అపెద్దిరాజు విశ్వధ, రాపాలన వతురతాప్తి రంజితే ఘమదా
టోపాహిత భూపాల్లక, లాపాధిక తాపకర కళాకాశుండై.

- సీ. వెలసె నేనునమాతికా విమలాబ్జసురధునీ డిండిరపాండురా ఖండకీతికా
కొమరొప్పెనే సునీతిసుహృద్విపరీ ॥ నివృత్తన పాటనభూతరవిభూతి
పసమించె నేమేటి వసుధానహన భోగినజితగంభీర దదనధాటి
యెసగెనేనుభవిభావసుదీప్తి యమృతపాథోరాశి గాఢనిస్తులకృపాస్తి
- గీ. యతఃడహితలోక దుస్తంత్రిత మదేభ, జాతకాతస్పృహీభూత నీతిజాగ్ర
దాగ్రహవ్యగ్ర లోచనుడవంగ నెగడె, జగతికీర్తిపెద్దిరాజ రాజవ్యమాళి.
- క. భూరదయాదిక సుగుణ, వాగ్రత సనాధునకుఁ బెద్దిరాజాభ్యుధి.
తీర్తలనాథున కిల్లా, నై తగువెంకటబహుళి కదివిజభంగిన్.
- చ. అతనికి వెంకమా వనరుహాననకాననవింటిదంటున్
బ్రతియుగు సోయగంబుల గుమారలు వుట్టిరి పోషితాఖిలా
ర్కతతులు జగరాజ శివరామయ వేంకటరామరాజ భూ
పతియనబోల్పు మువ్వ రసపాయబలాధ్యులు లోక మెన్నఁగాన్.
- ఉ. వారల కగ్రజిండుయి ప్రినతికాలె జగవిభుండు దత్తృతా
పారుణదీప్తి రేబగలయారె హరి న్మణిమండలంబు విం
డారంగ సాధుచక్రియుల నాహత సమ్మద వాఙ్మాదేరె దు
ర్వార విరోధిసంతమన వారము దూరెఁగుభృద్దహచకున్.
- గీ. ఆనఘుఁడాజగవృపతి కర్ద్రాంలక్ష్మి, నరసమాసతి లసమాన నరసమాజ
మాననీయాంగ రూపసంపదల బొదలి, పతివిహిత కార్యఘర్షయై పరగజగతి.
- చ. అతనికిజిన్నతమ్ముఁడు జయంతునితమ్ముఁ డుదగ్రవిగ్రహి
ద్యుతభుజకక్షిమాక్షి సిమభూచరజాధిపే కంఠ బామకా
యితఫణిహారిమేలి సునిదన్దవిరోధి మనోభయంకరా
యతరుచిపూతికా గీతికాహరిణాంకుఁడు వేంకటరామరాజలన్.
- క. అకు-వలయుసతి, సతియుగు నక్క-మయక్క-మల జన్మనం గనకెనయా
నెక్కు-ను మృదుభాషలమై, చక్క-దవంబునను రతియి సన్నతిసేయన్.
- క. వారిరువురకన్న ఘనుం, డై రామాదృష్టనోహరాకారకళా
దారిత భావజుండై యో, రారా శివరామభూతలాధిపుఁ డెసఁగెన్.
- ఉ. అశతమన్యుఁ డయ్యమరులట్ల నొనర్చె బ్రజానుపాలనం
బాశివరామభూవిభుఁ డుదగ్రకరాగ్ర నికాతమేతిధా

రాశనిపాతదాశితమదాశి మహీధరవర్ణుడై పయో
రాశపరీత సర్వమహిరాజ్య రమాపరమానుషంగతన్.

మ. అతనుద్వేసి జయోష్ఠి భూతః యనిత్యానూసంసక్తి నూ
ర్జితసన్మర్దవిహరనైపుణి ధరిత్రీమండలాధీశసం
తతులెన్నన్ శివరామరాజు తులితోద్యత్ప్రాధి రంజితై నం
చితకీర్తికన్ శివరామరాజనృపతీ శ్రేష్ఠండు భూమండలిన్.

సీ. పర్వరాజ మహానుపర్వరాజ సమాన సమధిక త్యాగ భోగములవాడు
కర్పరాశివిపక్ష కర్పరాగ సదృశకారణ్య ధైర్యవంగతులవాడు
శారదాపదజాల శారదాపవిశాల చిరకీర్తిబుద్ధివైఖరులవాడు
చక్రప్రసాదనపుత్ర చక్రమండలమిత్ర సమ తనూరూపతేజములవాడు
దలఁపసామాన్యుడై సమస్తక్షీతిశ, మండలాస్థాన విద్య దాఖండ లాభి
సన్నతాత్మకథా సుధాసారభరిత, మహితచిక్వాభి శివరామమహితహాళి.

మ. హరిసఖ్యాతిబలున్ నివారకవచోద్యద్వైరినఁడారి భా
స్వరధరోక్తశుభక్రియా కరుణదీప్తాశాలి సర్వగ్రహ
స్ఫురణామోదిత రాజశేఖరు జనుల్ భూషింతురమాన్రినీ
స్మరమూర్తిన్ విజయాంతుఁడంచు శివరామక్షోణిపాలున్ భువిన్.

గీ. అంబుమహతాశనశిఖాశినతిను మమ్య, దశముఖవిరోధుల నడంచి విశదక్తి
ప్రబలి శివరామవిభులతో బ్రతికివచ్చు, జగతికిందాల్లశివరామ జనవిభుండు.

మ. అలఘుశ్రీశివరామరాజసతీయై యార్చ్యేందిరాశారదోత్పల
పత్రేక్షణ లెట్టులెట్టుల నిజప్రాణేశ్వరుం బాయ మ
జ్వలహంసాప్తి సుభద్రతచ్ఛగణ సేవాసువ్రతారూఢి వ
ర్తిలి యారా యన వన్నెఁడెచ్చె దనపాతివ్రత్య సంపత్తికన్.

చ. అలశితరాముఁడాజి విజయాంతుఁడు దాబడసెన్ సుఖీలయై
పాలుచుసుభద్రయం దలసుపుత్రుల వెంకటకృష్ణభూమి భృ
ద్విలసితదానదేవమణి వెంకటరాజులు నానుకీర్తిధ
న్యుల భువనైకమాన్యుల నహోసమిదిద్ద యశోభిమన్యులన్.

ఉ. అందఱియగ్రిజుండు సుగుణాఢ్యుఁడు వెంకటకృష్ణసూవరుం
డిందు ధరాబ్జకేశవుల నీకుగఁ జూడఁ డొకిండుకేని ని

శృంగారశాస్త్రముల బ్రహ్మవిరోధ మురోతరంబునం
గంధుల నుండు బుద్ధుజనభుస్మరపు త్తియు వారికొప్పుటన్.

వి. భువనోద్ధారణితప్రతాపమత భువ్వాలావలిన్ వాధ లిం
కొనోద్ధృతవవాధనీభరితముల్ గావించి కాతూహలం
కెనలంజేసి ఘనాలి వేంకటమహా కృష్ణకుమారాని యా
భువనోద్ధారణిని మించి చాతలమనా రా! చాలయై భూస్థలిన్.

వి. తొలగఁజమందరాగరసగుంభితమానసుండందు రెప్పనున్
గొందఁజు మందరాగధృతిగుంభితమానసుడందు దర్శనన్
గొందఁజుపారిజాతమగుఁ గోవిదమండలికండున్ సారెఁబే
గొందఁజురపారిజాతమండని గొందఁజు వెంకటకృష్ణభూవిభున్.

సి. భువనాహవేదండ కాండజాననకాండ పాండురాంబుజకాండ భవ్యకీతిజా
స్వారాజతరువాత సారసాప్తమూర ధారాధరోదార దానశాలి
తామరాజ రాజరాజతనూజ నలరాజ బలవైరిజమనోజ లలితమాతీకా
దినభుక్తరం గంగిరస చక్రీపుంగవ గంగోత్తమాంగ రంగవ్రునీషు
దానతాపనవపు మనోజాయమాన చటులతరకార్య కదళీగజాయమాన
దోష్టరవగాహవిక్రమదుర్దముండు పృథివిఁబెంపొందు వేంకటకృష్ణవిభుఁడు.

వి. కరతివహించినన్నలిమి వెంకటకృష్ణ నృపాలనాలి వి
స్ఫురితయశంబు పంకరహనూతి పడంతికి దేవదంతికిన్
గరకరిభారకానికరకాంతికి మేల్మృగరాలదొంతికిన్
బరువఁపుబొడ్డుమల్లియలబంతికి నాగగనసృవంతికిన్.

సి. అడఁచిరిపూగ్రి సేనాత్మభూశక్తి బలాగ్నికుండై విజయాసురశక్తి
నలరారుమహితనయవ్యక్తి దానపటిమ విబుధామతుమతఁ దనరి
జననీయ మధురధర్మజనతత్వ నిరూఢి సత్యభామామనోజ్ఞతఁ జెలంగి
యరిదరన్నూర్తి గోభరణదీప్తా పౌఢి గోతోర్ధ్వరణశీలఁ గొమరుమిగిలి
యనువమద్వారవతిని మున్నవతరించి కీర్తికోభాదయాగుణన్నూర్తిమించి
పుడమి దాట్లానవ్యయంబున బొడమినాటి కృష్ణుడనఁబాల్చె వేంకటకృష్ణవిభుఁడు.

మ. అలరెన్ వెంకటకృష్ణభూధవున కిల్లాలై మరుల్లోకపా
లలతాతన్విబలెన్ సిరిన్ బిబిలి కల్యాణకుమాభుద్దను

స్థలనారీతి నశేషమంగళగుణాలంకారయై భావనీ

శ్శలి రామాలంబ పతివృతాపణులలోఁ దా మేటియై యెన్నఁగాన్.

ఈ ఆరసికాగ్నిగణ్యఁ గొనియాడఁగ శక్యమై దాట్లవెంకట

త్తొరమణున్ సుధీహృదయ సంభ్రమరీతిఁ దదీయ భూతిత

దూభిరిసునీతి బంధునృపతోషణనూతి తదుగ్రహేతి దు

ర్వారవిరోధికాసన దవజ్వలనోజ్వలహేతి జాపురే.

మ. అసమాస్త్రుం దశరీరుడంబుద మహార్యావాసి యంభోధిభం

గ సముత్పన్న మహిప్రభుండు విషభూతాగ్ర రాసనుం రాసమీ

రసఖం రాశ్రయభోజి వేంకటమహారాజేంద్రుని నీడెవ్వరి

వ్యసుధం రూప విత్తి నిమ్మతల భాస్వదాస్త్రించున్నార్యులన్.

నీ. రణభేరికా నిర్భగ రవశృంగణమాత్రుని గిరిగుహలో కేళిమందిరములయ్యె

శయభగ్దధధధ చ్చవినిరీక్షణమాత్రుని మరుదశివము లుప్పరిగలయ్యె

ధ్వజనీపదోద్ధూత రజనుగన్గోసమాత్రుని యవనాంకురవారిత మశనమయ్యె

గడిమిఁబాయకనిచ్చి తొడరుమాత్రుని యచ్చరలపొందు కరతలామలకమయ్యె

బరభయంకరదోగ్ధగ్రవృపటిమఁ దనరు ప్రబలగడిమన్నైభూపతి ప్రకరమునక

టంచుకూరులు గొనియాడ నలరెజగతి, దాట్లవెంకటర ట్టు-మదిగానువిభుఁడు.

నీ. ప్రోత్తుంగగిరికృంగములచెల్వ సెలయేటివనరుహశ్రేణి లావణ్యలక్ష్మి

చంచలహరిణదృక్పాకచక్య ముదారసమదేభ హస్తచంక్రమణలీల

రమణీయమృదుతర ప్రతితివిలాసంబు కాంచనకళికా ప్రకాశమహిమ

లసమానకిసలయ విసర సౌభాగ్యంబు సురుచిరమేరు ప్రసూనమహిమ

లనుదీపము భీషణాటమ నాత్మయోసి, దవయవభ్రాంతి నూచింప నతనుశాస

కిలనఁ దాల్తురు దాట్లవెంకటనృపాల, మణికి నని నోడినవిపక్షమనుజులకులు.

కా. రాజశ్రీనిధిదాట్ల వెంకటమహారాజేంద్రుని బాహునిచే

నాజింబడ్డపరాధి రంభకుడుకుంభాక్షప్త సౌఖ్యోన్నత

శ్రీ జెల్వొండఁగఁజేసి పొక్తనవిటశ్రేణిన్ బయల్పుచ్చు వే

శ్యాభాతంబుల కూర్చులొర మృగతుష్టతగావె యూహింపఁగాన్.

నీ. అరయుడల్లవియ భీకరభటావలిచేతిపందిటె తుటుములకొందురుములు

వివరింపుఁ డని యాశ్వికనికాయకలగ్ని కరవాల చక్చక్కుస్ఫురితధోమ

లాలింపుఁ డవియ సేనాధినాయకకాద్యుక జ్యాలితాభీల ఘోరవములు
పరికింపుడవియ చెచ్చెరమహోదగ్గిదుర్భర భూరిభేదభాంకణ నినదము
లనుచునోన్మనస్యకాండికానులాప, కలనగడిమన్నెదొరలు దవ్వలన తొలఁగి
కడిమిఁబరతురు దాట్లవెంకటకృపాల, సంగరాటోపవస్త్రపాఠైశ్చయనకు.

సీ. నీహార వాజ్మీనినీ హార సురధునీ హారభూధరరీచు లపనయించి
తారకాహీన శతార కాశ పటీర తారకాధిపరుచుల్ దన్తల కనిచి
సారసాహితసుధాసార సాగర పాండుసారసాం శుక్తిలఁ జొకభించి
గోరాజభవ మరుద్దోరాజ భవసుధా గోరాజగజఘృణులొ కుండఁజేసి
యలరు మేదినియందాక యరుణధామ, సోములందాక యశదృశన్మూర్తిమించి
సకలలక్ష్మీకైకవిహరణ చతురతాప్తి, దాట్లవెంకటరా టుక్రమందానుకీర్తి.

గీ. దాట్లవెంకటరాటుక్రమందానువిభుని తరుణిబుచ్చమకుఁ బతివ్రతాత్వగిరిమ
నలయరుంధతి సాటియై యలరునేమె తనవిహీనకళావాప్తితలఁగెనేని.

మ. ఘనుఁడవ్వెంకటరాజరాజమణి వేడ్కన్ గాంచె శ్రీబుచ్చమా
వనజాతేక్షణయందు నందసుల భాస్వరీక్రింది నిర్ధూతవం
దసులన్ వెంకటపత్మధీశవర సీతారామభూకాంతులన్
సనయస్వాంతుల సాధురక్షణకళాసంకాంతులం దాంతులన్.

క. అతనిసుతాగ్రిణి వెంకట, పతివిబుధావననిరూధి భరితసుధర్మా
తతరతి బరభూభ్యన్తద, హృతిరాజపురందరుఁడన సెనఁగెధరితిన్.

సీ. ఊరుత రాళికలోచనోజ్వలజ్వలనాద్వి మేనుసోకనినాటి నూనశరుఁడు
ఘటజన స్ఫులపాణిపుట సంభృతాపోశనక్రిడ కందనినాఁటిశరధి
యంధకగంధనిర్గంధనముష్టిబల్మికి లోబడనినాటి మేరుశిఖరి
వీరభద్ర పదప్రహర నిర్దళిత దంతసముత్రరూఁడుగాని నాటిసవిత
రూప గాంధీర్య ధీరతా రుచివిశేష, ముల ననుకుఁ దన్నుఁగొనియాడఁబుడమినలరు
భూరివిశాఖానాంబు సంపుష్పకృష్ట తతి,మహీజాండు వెంకటపతివిభుండు.

మ. అవియేసాటి సుక్తిరివిఘ్నరణతో నత్యంతఛైర్యఁబుతో
నవియేసాటి యజాండకర్పరసమగ్రావార్య తేజంబుతో
నవియేసాటియటండు దాట్లకులమధ్వాంభోధవందుండుధ
ర్మవిచారుండనబొల్పు వెంకటపతి క్షౌవల్లభ సాన్నిధిక్.

- సీ. సురరాజగురు యుగంధరులమెచ్చఁజొకింత ఘనతనజరాజకార్యవరణి
బలవైరిసుతకుమారులవేషఁగాఁగొన డేపారుఁబలుభుజాటోపకలన
బలిదధి మల నొక్కపరిఁ బ్రశంసించఁడు బహువిశ్రాంతిపాటపమున
నలరాజరాజనందనుల మాటవినండు భామామనోజ్ఞ సౌభాగ్యగరిమ
నాదిగూర్చి భుజంగకులాధిపతుల సరకునేయఁడు భూభారభరణశక్తి
ననినుతించంగ బుధజనం బలరు బగతి దాట్లవెంకటపతిమహీధర వరుండు.
- గీ. అవనిగవతిరాజవంశాల్లిచంద్రుఁ డనంగవిలిసిల్లు రామభద్రావనీశు
తనయవెంకాంబఁ గూర్చినుద్వాహమయ్యె దాట్లవెంకటపతి ధరాతలవిభండు.
- మ. సుజనస్తవ్యుఁడు దాట్లవెంకటపతి షోణితలాధీశ్వరా
నుజుఁడు గ్రాహవరంగరంగదరి సుహృహచ్చిదాదతుఁడా
ప్రజనాభీష్టఫలప్రదాతయ్యి సీతారామధాత్రిశ్వరుం
డజశక్తిప్రమబుద్ధి సంపదురువిఖ్యాతిం దగెన్ భూస్థలిన్.
- గీ. భూసుతసుకీర్తి జనకుడైవొచ్చు పూసపాటి శీతమిత్రాటన్యుతఁ బరమసాధ్వీ
సీతమవరించె రాముఁడాసీతకరణి, రమ్యయశుఁడు సీతారామరాజవరుఁడు.
- చ. పటుతరసీతిశాలియన భాసిలుతమ్ముఁడు తన్నుఁగొల్వ వెం
కటపతి భూతలాధిపుఁడు గాంచెఁడనూజులఁ గామయామినీ
విటతనుసౌకుమార్యనిధి వెంకటరాజవృషాలు శత్రురా
డ్విటపి కుతారమూర్తిఁ జనవెంకటకృష్ణమహీశు నిర్వరన్.
- క. వెంకటరాజు హరితూర్క, లంకవ పాండురయశో విలిసితుఁడు గరుణా
సంకలితహృదయుఁడాజి ని, రంకుశ బలశాలి యలర నం దగ్రజుడై.
- చ. అనుపమ దాట్లసతుల సుధాంబుధిదోచిన కల్పభూరుహం
బనఁదగుఁగానిచో మృగునఖాంకురనూనము లంఘిమూలముల్
ఘనభుజశాఖలున్ గరతలవృదముల్ నునుబల్కుఁడేనియల్
కనదురుకీర్తి సౌరభము గల్గునె వెంకట రాజనాళికిన్.
- సీ. కులగోత్రహరణ కాశల శాలి గాడేనిఁ గువలయజ్వేషంబుదగులఁడేని
బహుభంగదశలఁ బ్రాప్తిపడి పగిలెల్లిదేని బుధగురుజ్వేషియై పాదలడేని
కులలాఘగతి కుదుర్కొని క్రిందుపడఁడేని మధుపగుణోద్వృత్తి మలయఁడేని
శివధర్మభేదన్ తేనకంబుఁగొనఁడేని బహుశుభతాపాపి బరంగడేని

మఖవదివనాద్ధి శశేష మదనరామ గిరుకు లురుభోగరుచివృత్తి కీర్తివచన
సుభగతా సత్య సత్ర-శాన్పూర్తి దనకు సరియనగమించె వెంకటాద్రివిభండు.

ఉ. చెంగటికామధేను వరచేతివిత్తిమణిః కంస ము

త్సంగతలార్థ పేటి సరసంగల బంగరుగట్టు మందిర
పార్శ్వం కల్పగూమిరుహ మాఁకటికల్పిత సస్యరాశి ముం
గొంగుపసిండి దీనజనకోటికి వెంకటాద్రి ద్విధుండిలన్.

గీ. దాటవెంకట రాట్టు-ముందామవిభుఁడు, కాకరలపూడి సత్కు-లాకల్పమైన
నరసంజక్షితకు నందన వరించె, నలవిరించి సరస్వతీలనకరణి.

నీ. క్రిరామపాదరాజీవ చింతనసుధారసపావ ముదిలమానసుఁడనంగ
రహిమించె వెంకటరాజకుమందాసు కమన్యసీంతాంబ గర్భసీమ
మతిశాలి వెంకటపతిని సీతారామగాజవ్యమణి నరసరాజకుమని
నారాయణాభిధాన నృపాలతిలకంబు నప్పలరాజాఖ్య నలరుమేటి
దనయులను గాంచె నిర్మేయపురమునుధాన్తి, కల్పతరుపంచకముబోలె గమలబాణ
ముందరల ధైర్యవిహ సితమందరల న, మందకీర్తి గుంభితహరిత్ర-ందరలను.

వ. అంత.

గీ. అధికధనధాన్య పుత్రప్రాతాభివృద్ధి, దనకువెంకటరాట్టు-మందాసు వసుమ
తీశునన్నగో వెంకటకృష్ణమహిపుఁ, డొప్పె శివరామరాజ భాగ్యోదయమున.

కా. క్రిరామాంబికయందు నామహిధవశ్రేణీచరంబు శో
భారమ్యాంగుల బుతుల న్బడసె నప్పలరాజ భూవల్లభున్
ధీరస్వాంతుని రామశరద్రవసుధాధిశోత్తమున్ సంగర
హృద్రంగ ద్విజయాంకు వెంకటపతిహృదాధ మాడామణిన్.

వ. అందగర్జిండు.

క. అప్పలభూపతి పూర్వక, కుప్పలసితవిభవకాలి గురునిన్నతచే
నప్పలలామముఁబుమగు, జెప్పలతాంతాయుధుండు చెలువముకలిమిన్.

ఉ. సారగభీరతా వినయ సాహస వికృమ దాన కీర్తితే
జోయచిత్రవసంపదల సాంపున నిష్పటిరాకుమారకుల్
గారిల సాటియవ్విబుధకల్పకవాటికిఁ దాల్చివీటికిన్
గూరవిరోధితైల శతకోటికి నప్పలరాట్కీరీటికిన్.

శ్రీ. తనమహేశత్య మంతముఁ బొగడ్డను దాటి విలసదార్యామోదవృత్తిసలుపఁ
దనయినన్నార్చి సంతతమెన్నికకు మించి సునాదగమనకౌశలముఁ దాల్చిఁ
దనరాజవిఖ్యాతి వినుతి కశక్తిమై పరదక్రిభేదన పటిమఁబూనఁ
దనధృతిఁ బ్రదీపింప మనిశస్తుతికిఁ హెచ్చి ఘనరర్పకటకాది గరిమలారయ
నతఁడు చెలువొందు గుఁ విబ్బందాభినంద్య, నిజకథామందమకరంద నిర్భుకరప్ర
పూరితాభిండ కాండపంకేసుహుండు, రమ్యగుణహరి యప్పలరాజకౌరి.

ఉ. ఒక్కవిపక్షభండమున నుక్కరినట్టి నగారి హేతి దే
యెక్కుడయారె సంగరమహీస్థలిఁ బెక్కువిపక్షమందలిన్
వక్రికలునేయ నిందుకయు నావివొలంగదు చాల్లవంశ స
మ్యక్కులకాల్చి శీతకరుడై తగు నప్పలరాజుహేతికిన్.

శ్రీ. నెరిమిందుకపులగుండియలకు గాలంబు మత్తరిసమితికి నెత్తిపిడుగు
వికటాభియాతిజాతికిఁ గాలసర్పంబు గడుసరిపగర మూకలకు మిత్తి
భీకరవైరిచమూకంతపాశంబు దండిశాత్రేవులకు దండుమారి
కఠినవిరోధిసంఘమునకు గరళంబు సమదాహితానికి శమనదండ
మహాహాగంభీర్యకాలి దివ్యత్ప్రిభాసి, రాకరితహేలి యప్పలరాజహాళి
చటులగా ధానమాకు శుశుణిసదృశు, తీక్ష్ణదుర్లభ్య కాక్షేయతివృధార.

క. శతమమృతైభవుఁడు గణ, పతిరాడ్రునాథ భూమిపతి నందనయై
నుతిఁగను బంగారమతన, సతిగా నప్పలసమాఖ్య జగపతిగొనియెన్.

శ్రీ. కనుసన్న మెలగు నేర్పినని చెన్నగఁగాని ప్రాణేశుపేరెదఁ బాదుకొనదు
గురుగభీర రసానుగుప్త్యతిఁ దగుఁగాని హృదయేశునాదల కెక్కిజనదు
కనదవి నాథానమమఁ బ్రవర్తి లఁగాని మగనిబాసులపెట్టి సగమొనర్చ
దతిమృదూక్తతెకాని పశిసన్మృఖింబున బయిమాయిబయివదః ప్రాణి నెరప
దార యప్పలభావనాధాన్యలక్ష్మి, యైన బంగరమాంగన కప్పతివృ
తామనికి దామగనమంది రామరావ, గాసరి భారతి మృగక్షణలు సరియె.

చ. అతనిజుచుండమృతకు సమగ్ర సమగ్రచనాదతుండనా
హతహరికౌర్యసంగతుఁ డనంతగుణాధరి తాంబూరాశినా
క్షీతిఁదగురామచంద్ర నృపశేఖరుఁడర్చిలి మందపాటివం
శతిలకుఁ డప్పలాఖ్యతనుజ న్వరియించెను నీతమాంగనన్.

క. అతనియనుజుండు వేంకట, పతిన్నన మార్తాండుడనంగఁ బ్రబలనహోయ
ద్భుతశోభాపటలాంధ్రీ, కృతసంయుగరంగ భీతరపుకాశుండై.

కా. శూరాగ్రేసరుడైన వేంకటపతి ట్టిణీలలాధీశ్వరుం
డారా! వీరవిరోధిభండనచఘండై మీఱ సారంగనలో
బారుచోదీరుతు రంతరిక్షసరణిన్ బ్రాంచన్నవీనాధిపా
చారాలింగన సంగమ ప్రళితసౌఖ్యాయత్త చిత్తాబ్జతై.

సీ. తనప్రాప్తుగోరివచ్చిన సుధీజనముదాహరిం ను లేమితమెఱాపు ప్రాప్తుపాడుపు
తనకల్పిండుదేశేరిక దీనజనరాజి మదినిబ్బరపు నొప్పిమాన్పు వెజ్జు
దనదయాద్వష్టిదాసిననారి నెవ్వగతీవ గమియించువాడెసురియ
దనపేరిమనసుసరించిన బుధావళిపేదరికపు లేనుగవండు మెకముచేను
భళిర! యిటువంటిమేటి యీజలనిధాన వలయితాఖండధారణీస్థలిన్సపాల
తిలకములలోన వామ్రవ్యగలఁడెయనంగఁ, బ్రబలె శ్రీ దాట్లవేంకటపతివిభండు.

మ. హరిశ్శాశ్వండుగు దాట్లవేంకటపతి ట్టిణీశబాహుని శ
క్తిరణిట్టిణీభయంకరాకృతి రిపుగ్రీవాంతరాస్పగ్ధురి
తరసాస్వాదనవృత్తిమ త్తిలి మహోద్యద్భూత భేదాళని
శ్చరహస్తాంచలతాళసంగతి నటించున్ బెక్కుచండంబులన్.

సీ. మదమధువ్రతసేవ బాదలుకల్పకకాఖి రతిమనోహరుడనంగతఁ దనర్పు
విసముపుక్కిటఁబూని బుసకొట్టునహిరాజు తమిజన్నపద్మిని దవులునుడు
భువనజాతవిరోధి పూర్ణిషానితరక్తి బహుభంగదశలఁజేట్టుడుబయోధి
యాశ్రయాశనమైతిరి నలరునంబరనూతి కులగోత్రదమకుండు కులిశహేతి
సజ్జనవిత్తిరి వరరూపసరసవచన, పృథురుచిసుక్తిరి గాఢగాంభీర్వనివిడ
బలచిరశీల నెవ్వారు ప్రశ్ని ధరిశ్చిరి, దాట్ల వేంకటపతికి నుదారమతికి.

క. గణపతి రాజవంశభువ కంధిసుధాకరుడైన నర్సరా
గ్నిణితనయన్ బ్రహ్మాతనయ నవ్యసమస్తగుణాలనాల స
త్ప్రేమితసుశీల నచ్చమఁ గరగ్రహమూర్తై విరోధిభూమి భృ
త్ప్రణాళి డాట్లవేంకటపతి ప్రభుడఁ ద్రిజహులికైవడన్.

మ. అనఘుశ్రీనిధి దాట్లవేంకటపతి ట్టిణీశ్వరుండాత్మ సం
దనుఁగా వేంకటరాజసోదరు గతతానిసోదయున్ సజ్జనా

వసు శ్రీవేంకటకృష్ణనాగమ విధిన్యాదిష్ట వృత్తిం గొనె.

ధనధాన్యాశుక భూప్రదాః ముల విద్యద్భృందముం దప్పుదున్.

క. చినవేంకట కృష్ణధరా, వనజాక్షీరమణుడొప్పె వర్ణిత దోర్ధా
ద్వైతశార్య దావపావక, జనితశిఖా దగ్ధవైరి జనకాననుడై.

ఉ. వేంకటకృష్ణభూవరుని విశ్రుతకీర్తికి సాటిలూన వా
కృంకర పంకజాహితలు జాలక యోడగబోలుఁగానిచో
నంకిలిదాల్చి వారలనయంబు శిరోజ శిరోధికాంశు వ
హృంకరుచిచ్ఛలంబున సమగ్రతరాపయశంబుఁ గాఁతురే.

చ. రతిపతియే శుభాకృతిఁ బురందరుఁ డేచిరభూతిఁ గన్గడ
వితరణశాలి దాట్లచినవేంకట కృష్ణనృపాలు నెన్నుచో
రతిపతి యేశుభాకృతి పురందరుఁడే చిరభూతి కర్తృఁడే
వితరణశాలి యందుఁబృథివీధృతి నెందు సుధిసమూహములొ.

మ. జలహరతిమదిన్ గృహించె జలముష్టాలంబు మెండైన కొం
డలలోదాగెఁ దృణంబునోరగరచెన్ జంభారిగోరత్నమా
కులపాటుగొనెఁ గల్పభూరుహము లోకుల్ మెచ్చు శ్రీదాట్ల స
తులఁబడె వేంకటకృష్ణదాతృతమఁ జేత్రోభితివాటిల్లగన్.

మ. వెలసెన్ వేంకటకృష్ణభూపతి భుజావిరూభిత శార్యోజ్వల
జ్వలనాచ్చిం బ్రభవించు వైరిపురభస్మం బూని యాత్మీయని
రక్త్రపతీర్తికి సాటిరాజెనఁగుఁ దారాభ ర్తవక్షంబునం
గలదుర్వారకళంకకాళిమదొలంగ న్వస్నేఁగావింపుదున్.

ఉ. శ్రీకరపూసపాటికుల సింధుసుధానిధి రామచంద్ర ధా
తీగ్రమనాత్మజాత యువతీమణి సద్గుణరాశి మత్తమ
ల్లోక వరించె భద్రమను శోభివచఃకలనాని రస్తద
రీప్తికరమాళి దాట్లచినవేంకటకృష్ణ నృపాలుఁడర్చిలిన్.

క. చినవేంకటకృష్ణక్షీతి, జనపతిభద్రాంబయందు సౌందర్యరమా
వనజాంబకు నెంకటపతి, మనుజేందుగిం గనియె సుజనమాన్యున్ ధన్యున్.

గీ. తమ్ములిరువురుఁ దను సంతతమ్మునుచిత, భక్తి సహితమ్ముగాఁగొల్వఁ బరమభోగ
భాగ్యముల మించి సజ్జనప్రణతిగాంచి, పుడమిఁగొలుపొందె నవ్వలభూవిభుండు.

- మ. విభక్తగ్రామీణ సగ్రామిణి రప్పలమహావీర్యాని కల్యాణిణిరా
నిభంకాగమకీర్తి రాత్రిజులు సగ్రామిణిసగ్రామిణి కీ
త్రిభువన్ వెంకటకృష్ణ వెంకటరాధేశుల్ సుధాంధోధా గౌ
స్తుభ చిత్రామణులట్టులన్ సహజతేజోదాన భార్యమునై.
- క. వెంకటకృష్ణమీతన మృగ గాంధులకు విలసిల్లె గువలగదాన శునిరా
తంక కళ్యాణిత్రివిధ, యంకర సువారకళయంకగిరికాండై.
- నీ. భజవక్త్రమును మాభూతికీర్తిలక్ష్మి పరగాన్వయ సోరాజ పరిమళాబ్జ
నీతిదాన్విత్య సూక్ష్మత ధైర్యములకల్పిత కాలరంధ్ర భగ్నశీలగాంధు
బటులనూబలక శాపిజ్ఞ కృణులబిత్రి మరుశ్శగ్నాత్మ భూనిరమలారయు
విదనగభీరతా రుచిదయామహిమ లమృతాభిసంధామనమేతర బూసు
నొర యితరడనవెలసి దిగంగనారు, జాంబవతీభూత తురగకురాగ్ర దలిత
రాజితాహిత భూమిబ్జరాగ పాంసు, పాళి వెంకటకృష్ణభూపాలమాణి.
- చ. అలసుతరాంబ కానలశిఖాభిహతిన్ సమదాతమనిర్విష
జ్వలదవలేప జ్వంభణము వాపినమంచితగోళి ధర్మకా
శలవృత్తియై యహీనగుణసంపద రాజవతంసుఁడోయనన్
వెలసిబొగడ్ల దాట్లకుల వెంకటకృష్ణ నృపాలుఁడవ్వరన్.
- నీ. పెనురాయిపెలుచ మూపురమోదుకొని క్షంగబడి యప్పలముంగు బడుగుఁడగడి
కలితమదానన్న గండాపిఁ దమయొడల్ దారెంగని మహోద్ధతులకొరగి
పాదవిస్ఫురణ చొప్పడియున్నచోఁ గదలనికతోరాత్మల చనువురోసి
విననగానకన్న వినకకోరల వినంబెడలఁజిమ్మెడునాని నీసడించి
పమిద మిగిలొత్త రత్నగర్భాపురంధ్ర, మానిత్రైవ్యరనిధి సప్రమత్తసరస
హృదయ మృదుభాషణాస్పద వచనకలన, దాట్ల వెంకటకృష్ణభూ ఛవ్రుజేరె.
- ఉ. లాలిత దాట్లనతుల కళ్యాణి వెంకటకృష్ణ భూవరో
క్షేయ యశస్సుమగ్నిరది విశ్రాంతభూతి నిరూఢదోర్బల
కీలనమనమేధలొనరించు మెఱుంగులు గాంగభంగ రిం
చోళికి నంశుమాలికిఁ ద్రికూలికి గాలికిఁ దమ్మిచూలికిన్.
- నీ. విమేటిసంపత్తి ధీమదార్యారామ సంతానమునకు వసంతసమయ
మేధిరుభుజయష్టి సాధుకీరకలాపమునకు మంజులఫలస్ఫురిత శాఖ

యేధన్యదాన మహీశ దీనార్థి హృత్ప్రేమదాట్టికిఁ గళానిధానబింబ
మేఘశ్రవణతృప్తి మెంతే కపింద్రిరములకు మధురమరందలహరి
నతఁడు జెలువొందు నగధీరుఁ డరివిదారుఁ, డభినవాకారుఁ డనవరతాన్నదాన
కూరుడధ్యాత్మవిద్యా విచారనిరతి, శాలి వెంకటకృష్ణ భూపాలమాలి.

చ. విమలయశుంకు దాట్లకుల వెంకటకృష్ణుని శౌర్యవహ్నికిన్
సమధికపాణిఖడ్గమలిశంకునకు న్మదవైరిలాకరా
జ్యములతిమాత్ర నిస్తుతరాజ్యములయ్యె దురాగ్రహాన్నమ
తుక్కుమతి నృపాలగోత్రములు గోత్రములయ్యె నమలనుతింపఁగాన్.

సీ. అతనుకాత్రోగగర్వహరిణిదీక్షారూఢి నలరారుట మహేశుడగుట యరుదె
యసమాననవనిధాన సమ్పత్తివెలయుట రాజరాజభ్యాతిఁ బ్రబుటరుదె
యహార నరరక్షణాసక్తి నెనగుట పురుషోత్తమహ్నార్తి నొరియుటరుదె
పరచక్రవర్ధనపౌఢి దీపిండుట భాస్వత్సమాఖ్యచేఁ బరగుటరుదె
యనుచుఁ గవిబుధులెన్నఁ జెన్నలరి దివి, ధూ కచకుచాగ్రీ భూషిత కీర్తిరైక
కీర్తిముక్తాఫలంకు రక్షితవనీప, కాళివెంకట కృష్ణభూపాలమాలి.

చ. విరహితశక్తి శాత్రువులు వెంకటకృష్ణున కాజినోడి భూ
ధరములకేక్కియు న్భయముఁదాల్తురు దారల కంధరామనో
హరతఁగి టీతటిగరిమ నారునుల్ బొమలంద మెంచి త
ద్వరజయశంఖచక్ర కరవాలశరాసన శంకితాత్మతై.

చ. విలసితమూర్తి దాట్లకుల వెంకటకృష్ణ విభుండు మర్త్యమా
తుల్యులసిరుల్ ఘటించి కృపతో జలమృత్యుల లక్ష్యగిహిదా
తలఁదల వంపజేసెన తజ్ఞులు సారెకు వేమునోళ్ళఁదా
రిలఁగొని యాడఁగావని కవీశ్వరులైరి కవీశ్వరుల్ భవీ.

గీ. స్థితరసుకీర్తిశాలి కల్పిండివంశ, వరుఁడు వెంకటరామభూవరుని సాధ్వి
సుసంజానీతమకుజనించె నుండరాంబ, వార్ధిబొంబున మందారవల్లిబోలె.

శా. కీమ ద్వైంకటకృష్ణభూపతి కరించెన్ వేదగ్రాహకుండరాం
తామ తద్విపరాజయాన రఘురామత్కృతవిభుం డుర్విహ
రామారత్నముభంగి శంకరుఁడుశర్వాణింబలెం దాతవా
ణిమీనేక్షణవీతి లోకమభినందింపన్ సిరుల్ హెచ్చఁగాన్.

- గీ. పతివిహితకాగ్యకరణి శోభనగణావలంబ విలసిల్లె శ్రీసుందరాంబ భళిర
పుట్టినంటికిగండముల్ మెట్టినంటి, కవనిజెలితనమిడుగారి నవహసించి.
- సీ. సజ్జనస్థియోగ్య సౌభాగ్యలక్ష్మీధురంధర తాస్థితి రతియకాదె
మహనీయతరసుధామధురవాక్య విశేషరచనావిభూతి భారతియకాదె
యాత్రనాయకసవర్యాభక్తి భావనోచితమనోగతి నరుంధతియకాదె
హితగుంధుజనమనస్పృహణీయశాశ్వత సంపదున్నతిరమా సతియకాదె
యనుచుగొనియాడ నెగడె రాజాధిరాజ, దాట్లవెంకటకృష్ణ భూభవునిసాధ్వి
బుధజనసురమృతి సుభూమితల్లి, సురచిరగుణావలంబ శ్రీసుందరాంబ.
- గీ. నుందరాంబయందు సుతనులక్ష్మీనరసాంబసుతుని నవ్వులాఖ్యమణియు
నీరమావధూటి జెంది వెంకటకృష్ణ రాజపుంగవుండు దేజరిల్లు
- ఉ. ఆనయశాలి తమ్ముడుగుణాద్భవరమ్యుడు బంధులూక స
న్మాత్రపునుండు భోగశతమన్యుడు ధన్యుడు దుదారయాప లీ
లానిధి కీర్తిర్దిలక శాసని వెంకటరాజమేదినీ
జాని కవీశ్వరుల్ పొగడజాలరు వాక్కున నమ్మకాత్మునిన్.
- సీ. తనతనాసుకుమారర మనోజ రాజరాజ కుమార రాజి రాజసముదెబ్బ
దనమహానోహూరత శతార హరికిశోర మయూరగమన గౌరవముజూప
దననిరంతరదాతృత ఘనాఘనసుమాఘవనవసీకామ ధున్దునత్తినింప
దనసముజ్వలసమాఖ్య ననారవిందచందన శరత్పందకుందరుచి దాల్చ
దనమనోవార్య గాంధీర్యధైర్యపటిమ, లమ్మలకూలంక సాధిప శమనదమన
జైలరీలాపరిస్సాధి నోలి నెరప, దనరెవెంకటరాట్టుమందాసు విభుడు.
- సీ. తనుజెల్ల విషపుంజమని పయోనిధి రోసితృణమండయని రెల్లుదొలగనడచి
గతిలేనివాడని క్షీతిధరాగ్నిణిబలిగి గుడిజిక్కునని సంకుసాబగు దెగడి
పాపజాతియటంచు ఘోరాజునిరిసింది ముసలియంచు హలాంకు గసరిపైచి
బహుభాషిణియటంచు భారతిన్గొడి గుహనీగునని హరికొదమనెంచి
యఖిలబుధలూకనుతిపాత్రమై యఖండపద్మగర్భాండశాంధ్య సంభరిత విమల
తరసుధారాశినాదబొల్బు జిరసుకీర్తి గలసుకృతివెంకట కుమారలవిభుండు.
- ఉ. భూసుతకీర్తి కాకరలపూడి కులాంబుధిచంద్రుడార్య ర
క్షానిపుణుం డహీనగుణసాగరుం డమృతరాము నందనన్

జానికమన్ దయావినయశాలిని వెంకటరాజమేన

జానిసరిగ్రహించె సిరి శారివిధంబున నాద్యుత్సాహిన్

గీ. అప్పల క్షితిశ్వరా మృతరామరా, జలమం గాంచె సకల సుజననుతుల
విభవక్షీర్తి శాలి వెంకటరాట్కమం, దానువిభుడు తనదు దారవలన.

నీ. హృద్యానవద్యసుకేంద్ర సాంద్రీభవవైభవాకరము శీఘ్రగ్రుచరము
సకలవేదపురాణ శాస్త్రప్రవీణవిద్యజ్ఞనోల్లసరము శీఘ్రగ్రుచరము
సమదబాహుబోప శాత్రుసభూచేరస్తాపకరము శీఘ్రగ్రుచరము.
ఫలపుష్పపల్లవ పాదపగోభితోద్యానబంధురము శీఘ్రగ్రుచరము
నిరుపమాగార గోపురావరణ హరత్రి, నిర్మితామూల్య కళ్యాణ నిఖిలరత్న
కాంతిసంతాన పరివృతాశాంతరము న, దాసుజన మనోహరము శీఘ్రగ్రుచరము.

మ. తనకాఘ్రగ్రుచరాఖ్యపట్టణ రమాతన్వం సాక్షాత్కరిం
చి నిజార్చు పరతంత్రయై మెలగె నాజెన్నొంది శీఘ్రుండరాం
బ నవీనానుపమానభోగములఁదేర్పం దా జనంబు నిం
పెనయన్ శాశ్వతభూతి వెంకటమహాకృష్ణప్రభుం డచ్చటన్.

మ. అనుహించన్ రతిసుందరీ నయన పద్మానాద సంపాదిమా
తనలీలాంబుతుండై మహోగ్రసిపుజాతస్ఫురియై లోకవ
ర్ధనకారి ప్రతిభాధురీణ సుమనోధరాధ్యుండై బాంధవా
ర్యమతిన్ వెంకటకృష్ణభూపతి మహీరాజన్య కందర్పుండై.

నీ. ఒకగోత్రీగ్రుచ మత్సుక తాప్తిబూసు నేరుపుగన్నుల తని పొరుషమదంత
యొకనరుకెట్టకేటమ దోగ్రివియేచి రంజిలుమండునతని దాక్షిణ్యమంత
యొకపక్షిగను నాజి నొనును బల్మి వహించి డిపించునతని అహోపమంత
యొకతరి నొసఁగిలిచ్చి కొగిగర్జిలుమం గొండలనీను నతనిదానంబదంత
యనుమనగుభవ పారిరామ ఘనులనిఖిల, గోత్రీగ్రుచైక్రకవృత్తి పెక్కునరగత్తు
బహుళరేపుపంక్తి గళహృతి బహువిత్తి, నెనగు శ్రీదాట్ల వెంకటకృష్ణ విభుడు.

మ. పటుదాతృత్వ గభీరతా వినయ సంపద్వికృమ శీలనా
క్రూట మందారసరస్వ దాంగిరజ పాకద్వేషి పాదాబ్జిని
విటులీడోదురుగాక యన్యులెనయే వెయ్యేల శ్రీదాట్ల వెం
కటకృష్ణక్షితిపాలనాభి కరిణాకగాన దంభోలికన్.

సీ. తనయురంబున బాచుకొనినరంకెడలంగ రేరాయఁడాననశీరహించె
దనమత్త మధుపాప్తతజనిండు సడిబామ వెలిదమ్మలు కటాక్షవిభవయానె
దనపంకజత్వ వింహామ్నార్తికొలంగ వలసురి గళగౌరవమున మెలంగె
దనసన్నహితగండ దళలరట్టు సుగరాజిత హిమాయులుకుచాక్రతిఁ నర్చె
బారదము బాఱచరమికర్పూరజము నిదనలఁదికొను సుక్కలఁజెదరఁజిమి
యొసగుశీడాట్లవెంకటకృష్ణ భూర, మణిఘానుజిసతీర్తి మానవతికి.

కా. సుకేయముక్కుమార గాఢుఁ డిరులేజోమిత్రుఁ డాశాతటి
విశ్రాంతిస్థికి ర్తివంతుఁడతి సంవిన్నిర్రుల స్వాంతఁడౌ
రా? శ్రీమంతులకెల్ల మేటియనఁగా రాజన్మహారాజరా
జశ్రీ వెంకటకృష్ణభూరమణుఁ డాదందార్తగ్గ మింపొంపెకున్.

— మన్వంతములు —

- క. పితాద్యకగుణమణికి న, రాతిద్విపస్పటికి బంధురాజముఖుసరో
జాతనభోమణి కపఘన, బాలెమహాబలవిఘాత సామిరణికిన్.
- క. లలనాస్మతునకు సంగర, రలనానాహితివనీవిదళ నాతిదవ
జ్వలనార్చిస్తుల నాగ్రిహ, కలనాన్బులవదనునకు జగద్వితునకున్.
- క. అజభామాహిమధామా, భుజభామానిత సుకీర్తిహుషి నకు నూ
రిజనాన్బుళుకుభమతికి ర, విజనాకదుగ్రిమవిత్తిర్ణి విభవోన్మతికిన్.
- క. కరుణామరందలహరీ, భరణకటాక్షారవింద భాసితవదనా
గ్రిరసోదంతితవాక్యమ, ధురతాపరిహాసిత వాగ్వహారమణునకున్.
- క. భీమాహితసమరధృతి, శ్రీమతికి మనోజ్ఞరూపజిత రతివతికిన్
శ్రీనివాసోంకటకృష్ణ త్నామందలవతికిఁ గాష్ట సజ్జనతతికిన్.
- వ. అభ్యుదయపంగురాభివృద్ధిగా నాయునగ్నంబూనిన విజయనందనవిలాసంబను మ
హాప్రబంధంబునకుఁ గథాపార్వరంభం బెట్టెదన.

— కథాసంగ్రహము —

జ. స్థిరముగ నేలు భగ్గనిరతిన్ జనమేజయు భూత లేందుగఁడ
కొరిపుచి రాజధాని ను గౌరవవంశసుధాకరుండనం
బరగియును చలంక ఘనమూర్తి సరిభగ్నిమైకవృత్తి మే
దుగ సుమనః కదంబ సరితోషణకారికళా కలాపుండ్రై

చ. అతఁడరి ఘోషవిక్రమ సమగ్రిత జీవన శివేష్ట
క్షీతి భగణపత్రి వీణఁడయి చెల్లువహింప గ నట్లు శిల్పివం
దతులతపో మహాత్మనిధి యర్చయలేజాఁడు శాంతవరకానా
న్వితుండగు పైలనామక ముగ్ధప్రపంచదౌక నాఁడువచ్చినన్.

క. భూరితః భారతకథా, పారంగతు సుగుణసాంధ్రిఁ జైలమునీంద్రిం
జేరిజనమేజయుఁడు నయ, మారంగఁ బ్రణమిల్లిభక్తి నాతనికనియెన్.

మ. అనఘంబా సకలశుభ్రీతిస్త్రితి, పురాధ్వజుల నృకగ్రము
భ్యులంపామల భూరిసంభ్రమ రసాకాంతాత్మలంజేసి యొ
య్యన నస్త్రద్బహుజన్మసంచితము పుణ్యంబెట్టిదో మీరిలిం
పుననిచ్చిటికి నేగుదెంచితిరి సంపూర్ణానురాగంబునన్.

క. మీరాక సకల శోభన, కారణమిష్టార్థ సిద్ధిఁగాంచితిని విప
దాభరంబెడదోదితి వి, స్ఫూర శ్రీసుగుణసాంద్రిఁ జైలమునీంద్రి.

క. ఘనఁడగువైశంపాయన, మనివలననశేషధర్మములు వింటిరి నా
విననియదిగలదొకటి చా నిననాకెటిఁగింపవలయు నేరుపుమెరియన్.

ఉ. పుణ్యకథాప్రసంగము లపూర్వములైనవి తెల్పువాక్య నై
పుణ్యము నీక గల్లునని బుద్ధి నెఱుంగుదు విప్రపత్యియా
గణ్యఁడునీరి పుత్రి బలఘస్మగుపాతుని కుగ్రకాత్యవా
రణ్యదవాయితాకృతికి రాజిగఁజేయు చరిత్రచెప్పమా.

చ. అనిన జనవల్లభున కత్యంత మాఘరీఘరీణవచనంబుల నమ్మునివల్లభుం డిట్లనియె.

క. విసుసావధానమతివై, ఘనవాహనుపట్టిపట్టి కళ్యాణక భన్
విన నదికప్రణంబులక, త్యనుపమితాక్షీణ సంభ్రమాపాదియగున్.

ఉ. వెన్నునియాజ్ఞ ద్వారవతి విశ్రాంతమడ్యకవాటగోపురా
భ్యున్నతసాలసాధముల భూరిమనోహర నూత్నరత్నదీప్తి

న్నలువొందనాక పురి దీనికిఁదీ టెయనంగ బుద్ధిసం

పన్నత విశ్వకర్త యనుమానవమల్కృతిఁ జేసెఁజేర్కొనన్.

సీ. పాపికారణోపుర బలభిన్నతీమృతుల్ కారుమొగులచాయఁ గడవఁజొరయు
మందిరసురునింద మణిబొందదీధేతుల్ జగలుమానికము దేజముఁగ్రమ్మి
గుడ్డగానత్తల్ గురుకాంతి సంతతి పొందుబాబాదాలు పాలుపుదెగడు
సాధపీరకలాప సమధికరోదులు పండువెన్నెలనిగ్గుఁ బారఁజిమ్మి
సాధశిఖరాగ్రవిరచిత, చర్రకలశతటవి కీలితవిమలముక్తాదంబ
రుచిర మాఘాతతారకా, నివయ మన్నగరి విభవ మెన్నఁదరమె వాగ్విరువకైన.

చ. పురహరి నీలసాధములు బొల్పుతదంతర ఖేలదైవపు
గ్వరవరణాబ్జమాపురరవ స్త నిశిభుక్తిటింద్ర చాపకా
యరుచితటిక్కుచాగ్ర నవహారఘనోపల మండలీ నిరం
తరాతి ఘర్మబిందుజల ధారలచేస్తయుత్తులఁ యనన్.

ఉ. తేటగు నిల్వొట్టద్దముల తేజమునందగు సాలభంజికల్
బాటిలు నిద్దపుంగరుడ పచ్చల కంబము లాయతోజ్వల
స్ఫటికవేదికల్ చలువ చస్పరముల్ మణిమంటపము లె
చోట్టను జూచినన్ నగరిసాంపు గణింప విధాత యోపునే

క. పురసాధ కవాటతట, స్ఫురదురు మణిబింబ దంభముననానాది
గ్వరవికరముదౌవారిక, గరిమన్నిలసిల్లు దేవగణము నుతింపన్.

ఊ. భుక్తికిముక్తికేన్నెలపు పోల్చగ నిందుజనింతమంచు నా
సక్తిసుఖాంభసు ల్పకలజంతుమిషంబున దోపఁజూచి ను
వృక్తినభోజగన్నిలము లన్నగరిపరిఘాంతరాళ వా
ర్యక్తిఁ జరింపుడుండు హృదయోదిత సంభ్రమజ్యంభమాణులై.

కా. పోరాముల్కటి గోపురాగ్రముల నేపొద్దున్ నిలింపుల్నితాం
తారామస్ఫుట నూనగుచ్చమకరందా సారశైవాలిని
తీరాంభస్పరసీవిహారముల నెంతేనిర్గత్కాంతి నా
యూరన్నిల్చి సుఖంపుచుం డ్రమిదినం బుత్సాహాయక్తాత్మలై.

చ. జలుగుపసిండి పాత్రపనిఁ జెన్నగు మేడలఁ జంద్రకాంత మం
డలరుచి మద్దనాక్షముల డగ్గరిసారెవఁ దొంగిజూచు క

- సృష్టియందు ఖలక్షితోజ్జ్వలమనాపగ దముక్తలగానిచోచరా
 ధృతినియేలతాల్పవయశంబు మిరిందఘృణివృక్షమిహన్
 చ. సగరిత్రవైభవోన్నతం గనంవగు నప్పటభేదనంబునన్
 మృగనయన ల్లడంగి విపరీత పరీతముల స్థితివృషా
 భృగణిత కాంచనస్థిత వార్త్యులలాంతిక నూర్యకాంతుల
 న్నొగిలి చరిత్రమండుదు రనూనసుధాంకుశిలాలయంబునన్
 ఊ. ఉన్నతిసౌధ హీరతునులుజ్వలసాల వినీలకాంతులు
 దృష్టిలయాజ్ఞరాగి ఘృణులంబరవీధిఁ దగవృధాంధగు
 ల్పన్నుతిదేవ నిధుజలజాతహితవృధా సుస్వతు
 ల్పన్నుగ నిందుఁగూడెనని బల్కురుగ్మంకిడఁ జాతురాదృతిన్
 చ. పురిఁబుడితాహి భుక్ప్రకరములృణి కాంచనసౌధోత్పత్తి
 పరివెలయన్నిజాశ్వగళ బద్ధభుజంగంబు జాతీభీతిలఁ
 గెరలునటంబు భానుఁడిరుగ్రేవలఁ బోవఁగ నాటనుండియు
 ద్దరణిపరిస్థిగాంచె నయనద్వయసౌజ్ఞజనుల్ గణింపఁగన్
 క. బలభేది వీటిసతులకు, గలిగెనజవ్వనము సోయగము దిగిలిపురీ
 లలలల నమర్చితధృతి. యలరెఁదనుఁ జనులు చమత్క్రియాకాలియన్.
 క. సోమునికళలో మెఱుంగిను, కామునియలరంప గములకాంచనకోభా
 శ్రీమెఱయు ప్రితిమలాయనఁ, గామినులన్నగరి బెంపుగాంతుదబెలుచన్
 క. నానావిధ ఫలవల్లవ నూనలతాపుష్పహారకోభిరనికటో
 ద్యావనఃకుజముల నిజాధీసులతో మెలగుదురు పురిందునిభాస్వలో
 మ. పరగన్నాల్లమొగంబులన్ విధిత్రయిపారాయణాసక్తిఁజే
 న్నొరయుంగాయది యంతసేవ నిపురప్రొద్దనస్త్రహీలాకాని
 ద్విరులేకానన పంకజాభ్యసిత శశ్వదేవద వేదాంగత
 త్వ రహస్యాగ్ధ సమగురై సిరులతేవంబొల్తురెల్లప్పడున్.
 మ. అరినిర్భదనశక్తి సత్పథచరత్వాయాధి లోకైక సు
 ధీరసోమాజ్ఞసమాఖ్య భూరిసుమన శ్రేణి మనోమోద కృ
 ద్వార సంపూర్ణకళాత్మత స్థులయోత్సాహప్రధానంబు నం
 బురరాజంబున రాజమండలము పొల్పంగాంచు నత్యున్నతిన్.

- మ. నవ సంఖ్యాకములౌ నివాసములతో నల్వాంధి తామిత్రాక్షై
 యవిధిన్ మాన్యంగ లేడటందు ద్రవిణస్వామి చ్చుగంజాలిపె
 క్కపునంబుల్ గలవిత్ర మొక్కొక్కరు తా రార్చించి మిత్రావళిన్
 భవి శ్రీమఃతులజేయు చుండురతివిచ్చార్చిఁ గిరాటుల్ విభున్
- చ. పిచ్చపతికొక్కదున్న పురభేదికి నొక్కచ్యవంబు లేవతి
 సుతపతికొక్కనాగలి పసక్ బరికింపంగ నిట్టివార లే
 గతిగృహిణిసేవిభూయిపరబాణాదగనేర్తురటందు తత్పుర
 స్థితపదజుల్ కాసింపును రుపేంద్రవి నిశ్చలక్షణవోన్నతిన్
- సీ. బివిబాసి గగ్గిసాగాజి భువికేగుచెంచెనా వివణివిధుల రత్నవిలతతు లమరు
 నురుగేర్తివలంధ గిరివీడినచ్చె నాయలరు వోటల గాడ్పు మొలకలమరు
 తటిదుత్తరము సచేతనీతివోచెనా నవవయః ప్రమదాజనంబుఁదనరు
 బలవైరి పెక్కుచూపులుదాల్చి పాల్చె నాకమనీయ రాజవర్గంబు లాపు
 భువనభయదాశరి యనంతభూరితనువు, తెత్తి విలసిల్లెనామహోదాత్త బాహు
 శౌర్యధారేయ సదృశ సంఘమొనరు, రమణ బెంపొందు నమృతారాజధాని.
- గీ. హరివగ్గులు మీనకటాక్షుసరణు, లలికచలుకార్యక్ర భూరితాభిరామ
 లును ఘట్టనులగుటచేర్చొనగఁదత్తుఁగంబు వెలయాంకు ప్రాభాగ్యరాసులౌత.
- సీ. పసగులు సీదండ నొసగెదేచెలి వెలయాక నాదండ నీకేలగల్లు
 ననబోడి వలువ గప్పించి పూబుతుల యానతిపీయసు చేనంటవలదు
 యెలనాగ యాతమ్మి నేనానఁ దావులానెద మన్నయొకడు కొన్నదిసరగుఁడ
 చెలిపలుచెరగుల చేసమ్మచూచెదు కల్వలాకొనలేసికాంక్షయేల
 జెలిది కాంచనమాలిక వలెనటన్న, బురుషరత్నంబుకకుఁ దక్కి నొరులకమ్మ
 ననివిటులతోడ నరోక్తలాడికొనుచు, ననుదినముపువ్వులమ్మదురతివలచట
- సీ. కరపాలి పుష్కర సరిదంబువులు గోరిలున్నచోనున్నతులెన్ననేల
 యతిదీర్ఘదంత సంహతిఁ గొండలు బెగల్చునబల్లికల్పిత్ర బేర్చొనఁగనేల
 జుభుల రొంపిగాగలఁపఁజాలునటన్న, రోషవిస్ఫురణవాకువ్వనేల
 పుడమిబాతాళంబు బుంగదొక్కు ననంగభూరిమదోద్వృత్తి బొగడనేల
 యనుచు జయలాడ నైరావతాద్యశేష, హరిదిభంబులఁ దమసాటివారయనీక
 నగరివీధుల ఘంటికానాదమెసంగ, సుందరింబుమహోద్దామ సామజములు.

- గీ. ఇరునిష్కలం బడదోయుననితడియ, హరులనిరనించి పడననికంటెధిక
జనమున గమించుతత్త్వరాశ్వములజూచి, దేవతాశ్వంబు పెంపెలతోపుగాడ.
- క. ఆనగరంబునకధిపతి, యై నెగడున్ హరి మనోభయానకసం
యన్నానాసురసేనాధర, దావాచ్యుత శక్తినిధిమర దర్శింపకుండె.
- పీ. లలితానుణ హాలాహల శిరోభ్రువశిరోగృహ మేను లేమేటిచేర్చిక్షణంబు
లతులితశ్శ్రుతిశిరో వ్యాహరసుడియే యుల్లెనెత్తమునపేరొలగంబు
బహుభవిశ్వంభరా భరనిర్వహణభోగి యేదయాగుణకారి మృదులశయ్య
యభినర్ణనీయసుధాస్థానిధాన కన్యకయేమహాత్ము నెహాఘృపురంధ్ర
యతఃకుదగులగంధసౌమ మురాద్యశేష, యామినీశ్వరమహత్తి యశీనుతాంఘ్రి
తామరసఃశాద్యభక్తభవామయార్తి, త్రిభువనఖ్యాతికీర్తి త్రికృష్ణమూర్తి.
- క. ఆకృష్ణఃకు, నిజహితకా, ర్యాకలనమెలంగ నిచ్చులానాదరన
నీర్వికల్పమానగుండై ము, ల్లోకముదనుబొగడఁగాఁ బుంబిండింపొందున్.
- క. రామునికులకామియల, కామునినతి నెగడు సోయగము జవ్వనమున్
మైమెఱుఁబొగడికంగని, శ్రీయిందున్ మించువోలె లేవతియనఁగాన్.
- క. ఆకేవలియందధిక, శ్రీరమ్యశరీర బుణ్యశీల గుణలతాం
తారామ సీరి యొక్క ఈ, మారిక శశిరేఖ లోకమాన్యం గనియెన్.
- మ. కనియాతండు తరుల్పవాప్తి నఖిలమైర్జితరాసికమున్
ధనధాన్యాంశుకభాషాకాదిక పదార్థ శ్రీలనత్యంతమున్
దనివొందింపుదు దమ్మభోజిత శుభోదకాక్షీకై నెన్నొందమిం
చెనగా రాలిపునెట్టి నటనవైచిత్రీ స్ఫురన్లేనముల్.
- క. బాలిక చక్కదనంబుల, శేలికయై నాఁడు నాటికెదుగురువిద్యు
స్మాలికపోలిక మదనుని, వాలికవూయల్లిపగిది వన్నయకెక్కెన్.
- చ. అంత.
- మ. అసమానోన్నత సాధభేదన రోజాక్షీ నఖివారల
వ్యసురదుప్రి సవోన్నమద్భిమర మాలాసీక జీమాతన్య
త్యసముజ్జ్వలితపోషితాపి రిపుపాంద్రిబార్య సంఘాతమా
ననవాంచాఫలదాన విస్మరణమింద్రప్రస్థమెప్పున్ భువిన్.
- పీ. పుడమిపాల్గొంటికేపుట భేదనము మనోహరగళాంచితహార తరళమయ్యె
మలవిద్యుత్సృష్టత్యంఘాతమున కేపురమతల్లి యీవులరతనమయ్యె

నల్లరమ్మగారి సుపల్లతాజాతి కేపట్టణోత్తంశ ముపననమయ్యె
ననవద్యపూర్వ్య విద్యావటిమణికే నగనభారత్నంబు ఖరళియయ్యె
సర్వభువనభయానక స్థానచటుల, దోర్లగారవగాహ విక్రమద్యోతమాన
వైసిరికొటికేపీడు వజ్రిమయ్యె, నగనపురిజెలగు లోకాభివీనుతి.

మ. ఆమితిశీరి నిరతానమజ్జలభిమధ్యాభరణసర్వంశ

ప్రమగాధీశకలాను బింబనికురుంబ ద్యోతమానాబ్జరా
గమణీచిత్రితనూత్నపాద కటకాకల్పభిగాముండునా
రమనీసానిధి ధర్మజుం డలపురిన్ రంజిల్లు నభ్యక్షుడై.

క. ఇట్లభిలజవమనోహరుండును విద్యానికమి వివేక వినయ వితరణ సుపద్వ్యోత
మాన మానసుండునగు చప్పందవాగ్విజుం డభింబ బలతేజోభిరాములగు భీమసా
ర్థాదీనహోదరులం గూడికొని సుఖంబునభవింపుడున్నయెడ నొకగొనాఁడర్జునుం
డనర్జ్యమణిమంటప వృథనిజాంతఃపురంబునం ననకాసరంబుననున్న సమయంబున
దాయవచ్చి యానందకాండలిత హృదయారవిందయై నిజసుందరీరత్నంబగు సుభ
ద్ర భద్రోచిత సవినయ యుక్తభాషణంబుల నిట్లనియె

గీ. ముజులొకనాథ మానితకరుణాస, నాథ యింద్రోపుత్ర నళినమిత్ర

తేజ దీనకల్పభూజ నాకొక్కతలంపుఁగలదు చిత్తగింపవలయు.

మ. తలిదండ్రుల్ మణిభూషణప్రభృతి సత్కారంబులంబున న

ర్మిలి నేనింసులకేగు వెంచి భవదప్రీద్యంబుననెవారతి
జ్జైలువొందం బహువాసరంబులకిన్ నేచేసితి తొడిజం
ధులనేమంబు తెఱింగి వేగజనుడెఱున్ మీరలంపందగున్.

క. జడధితుపారభూమి ధరజాతల మెఱల సోయగంపుదాల్

బెడగుఁదృణీకరించి హలభృతులకామిని గర్భశక్తికిం
బొడమెఱొకాటపున్ గొమిరము త్రియమన్ శుభవాతక వింటివ
ప్పుడు మదిలోన సంతసముపొంగె శకింనువార్ధిచాడ్చునన్.

గీ. అనినవారికుమానుడనియె సుభద్రకు, నీవు పుట్టింటికేగి నకల

జనులువినఁగ నడుగు సౌభద్రునినకు నీను, పట్టినొసఁగుమనుచు బలునిసూర్పి.

క. అని పురుషహితనూతి సతి నాత్మజానొక్క పసిండితేకపై

నునిచి నిజా ప్రభృత్యజనయుక్తముగా బనుపన్ లతాంగిలో

- చాక్షుశుకంజోనద్భు గిరిపానుదరీకటక ప్రశోభ మా
తనవనమండలాంతర పభంబునదా జనియె శ్రుహోన్నతిన్.
- మ. చనిశాలోదరిగాంచె మోల సముదంచద్వాత్తిభేయోరుభం
గనితాంతోదకశీకరా మలినముక్తారంగవల్లీ శుభా
యననానామణి మంటపాయతర హరశ్రుద్వాంకకన్కాశో
భనపాద్మాంబురుహోచ్చనాపరజనాపద్మాంకకన్ద్వాంకకన్.
- జ. అగతీతనైభవోన్నతిరయంబు మెయిన్ జను దెంచునాసుభ
దో గుణసముద్ర జూచిదప్తవప్తలఁ జారులు నేగవచ్చి భ
వ్యగుణవయావివేక నయవర్తమలన్ బలరామకృష్ణులన్
దగఁబొడఁగించి పల్కిరి సుధామధులోక్తులఁ గలుమోక్షుచున్.
- మ. మిముజూడన్ బతిపంపలఁగి దొలకుకూర్చిన్ బుద్ధుఁగఁగూడి భ
ర్తమయస్యందన మెక్కి యాప్తపరివార శ్రేణితోడ్తోససం
భ్రమమై శ్రీవలనేగుదేరఁగ సుభద్రావేవివచ్చెన్ దటి
తేమనీయాకృతి పెంపుసాంపెనఁగ సాక్షాల్లక్ష్మీ చందంబునన్.
- క. నావిసప్రమోదరసకల, నావిసవేత మనంబునం దగువారిన్
రావించిపనివి రబ్బల, దేవాద్యుతులామె నోడితేర రయమునన్.
- మ. పనుపన్వారరు దెంచి సప్రణయ వాక్పాశ్రిధీన్ బీరియంబూన్చితో
డ్గొని దేతేరఁగ నాత్మనందనునితో గుంపై మురారాతిప
ట్టణవాసుల్ నిజరూపలక్ష్మీ గొనియాడన్ భర్తహరార్థ్యాంశికం
బున దేవోయ్యన డిగ్గిలోనికరుగన్ మోదంబుపింపఁగాన్.
- ఉ. అంత సుభద్రారాఁగని యాత్తులతో నెదురేగు దెంచి య
భ్యంతరమందిరంబునకు నాయమఁబోడ్గొని తల్లిదండ్రుల
త్యంతమునంబునంజని తదాత్మజాతో నటనూనసారభ
కాంతచునోడ్జ్ఞ గేహమున గౌరవలీల వసంపఁజేయుచున్.
- క. తలిదండ్రులన్నలాత్తులు, బలు దెరఁగులఁ గారవింపఁ బ్రీతివాదరమ
య్యభిమంతల బహుసౌఖ్యో, జ్వలమానసయయ్యె సుతుఁడు చర్చిలుచుండన్.
- చ. అంత నొక్కనాడు
- కా. శ్రీగోపాలుఁడు గామపాలుఁడు మణిసింహాసనాగ్నిస్థితం
యోగిభ్యోయచరితుఁ డిద్దఱొకచో నుత్సాహభావోద్భవ

శిశిరవృష్టిఁ దనీయపాన్వయము నానిన్ దేవకీరోహిణీ

నానాగాతికల్ప లిప్యైకాన్ మాన్నిస్వస్థస్థిపిండగన్.

ఉ. అత్తిటి వోడిలెచ్చె నొకయంగన నాకరేఖసన్నజా
యల్ల సభాంకరూపరుచిరాంగి మెఱుంగులపోర్చిపూసెవా
చిత్తరంగమ్మ జిత్రజువితే కరవాలము గమ్మతాపపూ
గుత్తియమూర్తిరత్నములకున్న యనందగు నామేవేళకన్.

ఉ. వచ్చినాయరాదిగిరి వర్షిచిరూప మనోహరాంగిసం
పచ్చసలేక్షణానన్యక భాగ్యవతిం శరరేఖ గౌరీటన్
గుచ్చి నిజాంకమధ్యమున గూర్చి లలోదరులిర్వరాత్మలూ
నొడ్డుములేసకూర్చి నయనోత్పలపూరిత సమృద్ధాకృతి.

క. రోహిణీయును దేవకీయును, నాహలికేకపులఁజూచియనుగళహృదయో
త్సాహమునబల్గిచెలి, నాహరివిక్రమ విహరి కభిమన్యునకున్.

క. పరిణయమొకరించుటయది, కరముచితము శుభము వీటంగలబంధు సుహృ
త్పరివార హృదయసమృద్ధ, కరముజగత్త్రిశయ వినుతికారణముగదా.

చ. ఆనవిలపించుహాస రుచిరాసనుడై నరకారి నీరీగ
న్గోరి మనకల్లులాడు పలుకుల్విడిచొప్పదము ల్ముదంబు బ
ద్ధిఁవినయంబుతోడ నవివిఁటె సుహృద్బుధ బాంధవాది స
జ్జనకరప్రీయ్యునియొసల్పఁదలంచిన నెన్ని భంగులన్.

చ. అనిహితోడ కౌరియిటులాడఁ దదుత్తలనాలకించి చెం
తనొక తెమంజభాషయను తన్విరయంబున దాయబోయి శో
భన గుణభద్రమైతగు సుభద్రకు చెల్లు శృతిప్రీయంబుగా
వినితలయూచి యాసతినవీన ముగపగ్గదనీ కృతాత్మయై.

క. ఆమంజభాషకును, క్రామయఁ బోగానియహువిధ మజీఘాషా
హేమాంశుకముల గుతుక, శిశిమెఱయంగఁజేసి యాదరించి ప్రియమునన్.

సీ. కలికియొక్క-తెహొలి నిలుపుటద్దముజూ-నవిడిబాగాలొక్క- పణతియొసంగఁ
గపురలపు సురటి యొక్క- సరోజముఖ వీహగరుచందనమొక్క-యతివదంగ
నలరుటెత్తులమొత్త మెలయొర్తువహింప మగువయొక్క-తెహొళుమనుపులున
భామయొక్క-తె బట్టపన్నుకలకంబు ముత్యాలగొడుగొక్క- మదితదాల్చు

పట్టగంధముకంటె బలవంతమునను, దుర్గముకంటె నొకటికంటె కొకరాగ
రాగములను సాకుమాచార్యులమీఁద, రమణిహాసాదనాపూరితజిహ్వ.

పంచకామరము:—సురాధిపాదుకాత్మలోక్తసూక్ష్మలన్నదెచ్చినం
మురాగిసీరియాలకించిమోదమునంధుమి
త్రోరాజిపెన్నహతలంపుదారుర్తురోమదిం
గరంబు జేతు. జేతురోజగంబువారునవ్వంగన్

వ. అని సందియంబున

మ. సరసంపున్ నదనాంపుగన్నయకుగలోసోదగ్ధరత్నాంకనూ
పురయుగ్మారవ కైతవంబున గృహప్రార్థనైకరాశీపరం
పరంకేరన్ విగిగుబ్బువేగున జెలంపన్ గానుశంపాయదుల్
గురియన్మేను సుభద్రీసాంద్రీకతుకాలాలంతరంగంబునన్.

మ. అరుదేరంగని సోదరిన్ సుగుణమాన్యన్ రూపశేఖామనో
హరసౌజన్యనిధిన్ బలాద్యతులనూనానందభావంబునన్
సరసన్ వజ్రిమయోన్నతాసనమునన్ సంధిపక్వామాకులా
భరణంబొప్పెసి తాంబుజోపరిపరిభ్రాజన్మరాశీప్రభన్

గీ. అంతమధుకైటభారి ప్రియంబుదొలుక, రోహిణీ దేవకీపురంధుల వరాంక
తలముననటించు పూరెమ్మతమకుపసిడి, సోయగపునొమ్మ శకిరేఖ దాయబిలచి

గీ. కరముకనికరమున మురవైరి, తనుబిల్వి ద్వరితగమక తీలననుచరణ
నలినకటక ఝణఝణతార్కర కోలాహ, లమునకౌరి సమస్తభుముననిలిచె.

మ. నిలువంజూచికరమ్మలందిగిచి సాంద్రిహాశహర్షంబులోఁ
దలనూపన్మధు కైటభాంతకుండు నాతల్లి? హాహామిత
ల్లి? లతాతన్వి యటండు నంకమున నోలింజేర్చ నబ్బాని ని
స్తులపిష్టిప్రగెంబు భృగ్వికటవిద్యున్నాత్రిక నోలుదున్.

ఉ. అల్లన సోదరీ ప్రియవయస్య ముదంబున నెత్తికొన్న మే
నల్లునిఁగేలరాదిగిచి యంకతలంబున జేర్చికుర్మి సం
ధిల్లశిరంబు మూగుకొని నిద్దంపుకూకటిదువ్వి మేర రం
జిల్లుసువర్ణభూషణ విశేషముల న్నవరింపుచుండగన్.

- క. ముగిసిన యంతయుగళి, స్వకమోక్ష సుఖద్రోహము గన్నియయును జూపరులను దొంగలకు నూర్చి, పరిపెన్ హద్దలము చంద్రవంద్రికలక్రియన్.
- క. ఇంక శివేశ్వరేశ్వర, మర్రి చతురాస్యులకు శుభాంకరూపరులు దుల్గుల్గులార్యజింతిచాతని లలితకలమురువాకాశముబొగడదగున్.
- చ. అని యుభయపార్శ్వముల కూర్చున్న యశ్వరువుర నుపలక్షింపుచు మృధుమఖరభాసావిశేషమున నన్నతో నన్నగధరుం డిట్లనియె.
- చ. పాండవు లున్వరానలయ భారమరంధర తాపప్రీతులు ద్దండ భజప్రతాప మధతప్తప దుత్కరుడగులూననా ఖండలరందనుండతని గాఢలిపుశుభ్ర డితందు దత్తమా నుండగుఁగాన నీతని కనూనకృప న్మకీరేఖ నీదగున్.
- చ. అని ఒనార్దమంగని వాలాయుధుఁడెట్లను సీమమానసం బురకుచిత్రంబుయొద్ది యచిపూనియొకర్పంగ నాకుభద్రీమా మనలకనుంగుచోడు గుణమాన్య సుభద్రీ దదీయనూతినే తొనఁదగువాని కేసరియఁ గూర్చుట జూడగ మేలుగాదాతో.
- శ్రీ. హలధరుండిట్లుపలుకు పిమ్మొక సరస, వదనవిస్ఫురణకుఁ గైరవసీయోదయావసరమునఁబొంగు సుదాభివీచిపగిది ముదమునబొంగి సుభద్రీపలికె.
- చ. చెట్టతనంపు వైరుల నశింపఁగఁజేయు సుధీజనాభిశే పట్టి సమస్త సంచల భాసలఁజేయ మహీతలంబునన్ బుట్టినపుణ్యమూర్తులకు భూరిగుణాధ్యులరై జలంగుమీ కిట్టిమహానుభావులకు నేను సహోదరిగాఁగ నోచితిన్.
- చ. శ్రీవిభవాభిరాములయి చెన్నగు నగ్రజాలార వాక్పరంధీ సరునేభజింతుఁ గులదీపకులౌ సుతులెన్న నాకు ధా త్రివసితాకృతుల్ చెగడు దివ్యతనూను భగత్వకాంతిరే ఖావిధులౌ గరంబులరు కన్యల మీ కుదయింపఁజేయఁగాన్.
- చ. యున్న గనాకుఁగల్గె నలుమోములవేల్పుకృపందనూజుఁడు ద్యన్నలినాంబక ప్రతిముండవ్వల నారతివంటి రూపసంపన్నునిన్నీకుఁగల్గె బలభద్రీకుమారిక యోర్తుదానినే మన్ననఁగేలఁగూర్తు నభిమన్యునకందు వచించితిసభన్.

- గీ. తమ్ములను బ్రహ్మచర్యము కాంతావలయు, వివరంగ బల్లి-నపల్లి-ది యనుపమాన
మానసావాజునత సమ్మదలతావి, తాననంపదకును దోహదయుగా దె.
- చ. అదియునుగాక భవదీయ కరుణాకటాక్షపీఠాలభ్యప్రభావుల దగు పురందరనం
దనుం చచ్చటికి నన్నునుపురపుకు
- చ. తెయంగ రోహిణీతరుణి దేవకీయున్ మొదలైన ముఖ్యకాం
తలు హితబంధుగణులు వివరంగ సభ క్తిరామకృ
ష్ణులంగని పలుకు మామకతనాజునకాశశరేఖనిచ్చి ని
శ్చలకృపతో, గరగోహను సల్పుట యొప్పిన మెన్ని భంగులన్;
- ఉ. పర్యవశేష నాదిక సుపవ్య కృతస్తుతిసాదితాశ్రయతో
సర్వసమంధరావలయ సామజనావరచీటు భూరిదో
ర్దగ్ధవిరోధికిటు నభిరమ్యులు మీ కొరు లీడె సంతతా
ఖర్వభవతర్కసాకలనఁ గాదె మమున్ నిరులూనియుండుటల్.
- చ. అని తన మాటలుగా వింతోను నెఱింగింపు మనిన విన్నవించితి మఱియును
- గీ. ప్రమదమెసంగ సకలబంధులుజూడ మీ, తోడవిద్యుమంది తుహింధామ
శేఖబోలిన శశిరేఖ కోడలుగాఁగ, నాత్మఁగోరుదాన ననవరతము.
- గీ. అనినుభద్రి యిట్లు లనదృశ్యశ్రేష్ఠ, కుసుమపేకలోక్తి నెకసమెసంగఁ
బలుకగాఁబలింపబంజను డక్కంజ, నయనముఖ్యులపును వివరంగఁ బలికె.
- చ. బలభిత్నానుని సవ్యసాచిని నిజపాఠిణీకుగాఁగొన్న గా
దిలి తోబుట్టువవీవు మాకగుటఁ బ్రితిన్ మత్కు-మాదిన్ భవ
తుల-లమాదామణి నీతనూభవున కిత్తుండేవతల్ మెచ్చ రం
జిలుముక్తామయహారవల్లిఁ దరళశక్తిఁగూర్చు చందంబునన్.
- చ. అనుటయు సంతసిల్లి విజయాంగన బల్లె-బ్రలింపజైరిఁ గ
న్గోని శుభకీర్తిక సత్యవచనంబులు గావున నమ్మియుండుదా
న నని మురారిమందొడఁ గనందగు నాశశిరేఖ మాలి మూ
రొగిని ప్రమదాశుకందళ నియద్యవిలోచన పంకజాతయై.
- గీ. మెఱుగారుకప్పు పెన్నెఱు గొజ్జఁగిసయల్ కమ్మనెత్తెవులు గుమ్మరింప
నపరంజరవల తోరఁపుకమ్మపంజాల తళుకులేఁ జెక్కులఁ గలయఁబ్రాఁక
గొనలు నెమ్మొగము గగ్గిమైన చొకాటపుముంగురులదంగు చీకట్ల నలవరింప

- సామ్రాజ్యపాదము నోరికన్నులు నల్లగలువరేకులచాయఁ దొలగదోయి
గడకొగ్గగనిజక్కవకవ జెడంగు, గలచనుంగవవేరిగునుగొనుదీవ
గడగడవడంకఁ జరిమదంటి గడలుకొంగ, వరితెయభ్యంతరావాసమునకుజనియె.
- మ. చది విచ్చుట తలిదంఁగి లగ్నజాలు వార్తనక్కర్తి మన్నింప నం
దనును దాని హృదిప్రభోజనపదార్థ స్వర్ణభూ మెంబ రా
కః శత్రు్యా సుమహుల్య చందన ముఖాంచదస్తి సౌఖ్యంబులన్
దినరాత్రి దృటికాలమట్ల గడవె న్నిందారు మోదంటునన్.
- మ. ఆరె నొక్కశుభవాసరంబున దేవకీవసుదేవ యశోదా నందారులు రామకృష్ణ
దినహోదయలు యరు వృష్టి భోజాంధక ప్రభృతిబంధులును దక్కిన సుహృద
మాతృ పురోహితాది విదవృజ్జనంబు తేరుమేర సగౌరవంబుగా నానారత్న వినిత్రీ
భూషణంబుర సుగంధానులేపన కర్పూరతాంబూల మధురభః కుసుమకుంకుమ
హరిహరివిరతాంగంబుల నానుభద్ర నానందంబునొందించిన నచ్చంచలాక్షి సవి
నయభూషణంబుల సముచితంబుగా నందఱు వీడ్కొని తవయుండు దానును మణిభి
చితస్యందనంబున నారోహణంబునేసి పరివారంబుర గెలంకుల నడువ
- మ. అమలస్ఫాటికకాంతిను ద్విపుల హస్త్ర్యదీప్తవ శృంగార హీ
రమనోజ్జ్వలయ దీప్త వీచికలఁ బారగ్యాహపాతీనము
భృమనోజంతుకదంబ సమ్మిళిత రంగద్వారకాపట్టణో
త్తమదుష్టాంబుధి వేడక వెల్పడి సుభద్రాలక్ష్మీకౌదంబునన్.
- ఉ. ద్వారవతీపురం బిటుల యంగన వీడ్కొని మానసారభో
దారవచప్రదేశముల నదిగిభాకటకప్రదేశవి
ప్తారభయంకరాటపుల సారతరాయిజలాశయంబులన్
నూరెల నూళ్ళుబల్లియలు జూచుచుఁ బోవఁగఁబోవ నొక్కచోన్.
- గీ. ననరుహదళాయతేక్షణ యనఘసర్వ, జనకదంబక సుఖరమాస్పదము భువన
మానసియంబు గవ్యూతిమాన మైన, సుందరారామ మొక్కటి జూచె నెదుట.
- మ. కనినారంగ సునర్లపాల కదలీ ఖిష్టార మాకంద చం
దన ముఖ్యుర్యి ఫలప్రమానదశసంతాన ప్రహృష్టద్విజ
శ్యవసంకౌంతము బద్ర కైరవ సరస్వారభ్యసంబంధి శో
భన మందానిల కాంత మివ్వనిఁ గణింపంశక్యమెవ్వారికిన్.

క. ఈదశము శుకాదిశకుం, తాపనము సుభారసోపమాంచిత సరసీ
జీవనము సకలమునిసం, సేవన మఖిలాప్యగాభిజీవనముగదా.

చ. అనుపమపల్లనై కగణికావృతముం గురువింద సాలశో
భనకరమున్ శృతిప్రియదభాషిత సద్విజముం దశావృతం
బు నగు వనలు చూడ్కికి బ్రహ్మదముఁ గూరిచె నామనీయ ప
త్తనమునఁ దెల్వీయిట్టి దెవటం లబజే యని సన్నుతఁపుచున్.

ఛ. జలనిధి మేఖిలావలయ సర్వస్వపాల జయేందిరాభికుం
తల పరివారయుక్తముగఁ దాను పృథాసుతమైత్రిఁ గోరి ని
శ్చలమతిఁ జేరెనోయనఁ బ్రసమ్మదలీల జనుల్ భజింపఁగాఁ
గలకుల వచ్చె నాత్మపురికిన్ విజయాంగన సత్వరింబుగాన్.

ఠ. వచ్చి మణిహిరణ్మయనివాసముఁ జొచ్చి సుతుండుఁ దాను వి
వృచ్చునిఁ గాంచి కేల్మాగించి ద్వారక కేగినభద్రవార్త లో
మెచ్చివదంగఁ జెప్పి యెలమిం బిత్తవహోదరబంధు లాదిగా
నచ్చులఁగల్గునజ్జనుల నందఱ సేమముఁ దెల్చి పెండియున్.

ట. అభ్యంతరమందిరాలన నయ్యంబుజాక్షి సకలసభాగంబు లనుభవించుతుండె నే
తద్వాతక కుంతీధర్మజప్రియులు విని పరమానందకందభితాంతకరణులై యుం
డి రమ్యుర్జనుం డఖిలసుహృదమాతృ బంధు విద్యజ్ఞకథమృతం బగునొక్క-శుభ
వాసనంబున భువనమాస్యసౌజన్య నయ్యభిమన్యు విద్యాభ్యాసంబు నేయించిన
నతండు

ఠ. విని కఱచెన్ షడంగయుతవేదము సర్వపురాణశాస్త్రముల్
ఘనమహిమాస్త్ర శస్త్ర దృఢలక్ష్మవిభేదనముం గదా దిసా
ధనసమరప్రవీణతయు దంతితురంగరథాదిరోహణం
బునుమొదలయినవిద్యలు సమాజ్వలబుద్ధి విశుద్ధచిత్తుండై.

ఠ. నేర్చెనుమస్తవిద్య లిటు నిచ్చలుఁ గీడికి నాసుభద్రకుం
గూర్చినరాజబంధుహితకోటికి సంతసమావహిల్ల న
ప్రాప్తిరుదగ్రితేజుఁడు బలాంలేక సాత్కుఁడు మోక్షే సంతతా
ర్థార్థభుభాంక కూప నవయావన సంపద వంతకంతకున్.

సీ. అట్టివేటాపకీతాఫలాశ్రీభార భారేయ భూరి దోర్బాదుబాద
లతిశాస్త్రు నిస్త్రింశశతధార ధారాభిమాత శత్రురాజపర్వతకలాపు
లకలంకకీర్తిహక్తిక వరసగిగూఢపీ తాళవధూకైశికాభిరాము
లశాంతివశానాసార పుషిత విశ్వంభరామత్యక భూజపకాండు
లసదృశహృద్య సామూజ్య హాసితశత్రు, లసమపాణిపమానస్వాంగసౌతు
మార్మ తామస్య లావణ్య మానసీయు, లింఛెనగుచుదుగ్రిపాండవు లేవురెలమి.

ఉ. వారలలావణ్య గుణవంతుడు శాంతుడు నిత్యనర్మభా
సారతుఁ డర్కతేజుఁడు వసంతసమాగమఫుల్లమల్లికా
శ్రీనమఱియకీర్తినిధి సింహపరాక్రముఁ డాశీరావనో
దారదయాధురంధరుఁడు ధర్మతనూభవుఁడొప్పు నున్నతిన్.

సీ. వ్రాయించె నేరాజు వర్ణితజయశుభాక్షరపంక్తి దిక్పటస్తంభరాశి
యాపార్శ్వ నేరాజు కూరకొవడవాన్ని వీరకాత్యవ వంశ వివివవాటి
నిండించె నేరాజు నిరుపమకీర్తి కర్పూరంబు బ్రహ్మాండ భూరషేటి
మాయించె నేరాజు మహిత దానా రుణఘృణి దీననిబిడచారిద్యౌతమము
రమ్యచరణాంబుజముల కారాత్రి గలుగ, నెరపె నేరాజు భూమి భృంశకరమకుట
మణిగణనిరంతర శీల మహిఁజెలంగ, నతఁడుసుగుణాంబునిధి పాండవాగ్రజుండు

క. ఆపాండునూనుడెఖిల, ట్రాపాలురచేత నుపదగా ధనమణిభూ
సాపటవంతితుంగక, లాపములగొనియె దోర్బలస్ఫురణ మెయిన్

చ. ఆరిఁగొనియిట్లు రాజనివహంబులొసంగఁగ రాజనూయ మ
న్వరమఖమాచరింపనగు వాంఛదలిర్ప నుయోధనాది భూ
వరతతికేశవాది యదువర్ణము సర్వసుహృత్సృధీ పరం
పరఁడగువారలం బిలువఁబెంపెనలెండు సగౌరవంబుగన్.

ఉ. వారలుగాంచనాభరణవస్త్రములూదిగఁగల్గవస్తుసం
భారధురీణులౌ మరథమత్సగజాశ్వములెక్కిదిక్పటీ
వారముశంఖకాహళిరవంబులుబోరుకలంగదు
ర్యారచమూస మేతముగవచ్చిరేవేకుకడక్షణంబునన్

ఉ. వచ్చినరాజులఘుభవర్ణములం దగుచోట్ల నిల్వ వి
వ్వచ్చుచి భీమునిం గవలవారిననుంగులఁబంపియచ్చుతుం

గ్రీష్మనాత్రమందరములన్ విడియించె హృదిష్టభుక్తిమై
మెచ్చుదవిచి తాను హరి మించినవేడన్ బునిండి గర్జెలన్.

వ. అసీనులై యన్యోన్యప్రణామపూర్వకమధురభాషణంబుల గొంతహోర్దు గడసి వా
సుదేవునిగని పొండవాగ్గిజంతు రాజనూయం బనునొక్క-మహాధ్వరంబు విధ్యు
క్తక్రిమంబుగా భవదీయానుమతంబువాదకంపం బూనియున్నవాడ గర్జకృంబే
ని దత్తదవస్తుసంభారంబులకధ్యక్షుండవై చ య్యైప్రయోజనంబులం దగవారల ని
యమించి యిందాగ్రిదిశ్యసువర్వబృదంబున కుత్సవంబుగా నమ్రహోపవనంబుడే
యింపుమనిన నానందకందలితహృదయారవిందుడై యమృతమండెట్లయె.

ఉ. మానితపాహువిక్రముడు మాదుతహతి మహాస్త్రిశస్త్రవి
ద్యానిపుణుండు కీడిగవలమ్మత శౌర్యసమగురి లాత్వడి
యానుజు లిట్టివారలు సహాయులు గాదగునీకుఁ దక్కిన
నూపుత రాజనూయ మొకభూవరమాతుడు సుబ్బసేపు నే.

క. నావిని ధర్మజుడైతిగోక్షీవినుతవరితగ్రి తావకీకటాక్ష
శ్రీవలుగా డెమచ్చేతోవాంఛలు సఫలమగుట దుద్దమభంగిన్.

న. అని విసయోచితోక్తుల మురాంతకుడేల్చి పృథా తనూజుడ
వ్యవజన శాకుతో సభకు వచ్చి యమాత్యపురోహితాది సే
జ్జనులను జూచి యధ్వరము సల్పుట కొక్క-మహారా వాసరం
బనువుగ బెల్పుడన్న విని యాసభికుల్ శుశ్రీతశాస్త్రపద్ధతిన్

నీ. మదికంచి యొకశుభైకదినంబుఁ దెల్పు నాడధ్వరతంత్రగ్రి సమార్థ వేది
కా శాలికా పశుకాండ యూపారణి సృక్సన్ బుత్తివ్వురోహితాది
యాజ్ఞకనికరంబు నాయితం బొనరించి శుశ్రీత్యుక్తవిధి రాజనూయ మఖము
సల్పి సవత్సగోశతకోటి బహుధనభూదానముల సర్వభూసురులకు
సంతసముగూర్చియవభృథస్నానకలిత నిర్మలతఁ దత్తదుజ్వలాకిగ్రహాక్షి
యుతముగానొదలలశుభాశుతములూనిద్రోపదియుఁదానుఁబోల్చినారాజసుతుడే.

వ. ఘనమతి రాజనూయము జగద్విదితంబుగ నిట్లొల్చి య
య్యోగముఁడు భూమిపాలుర సమంచిత కాంచనభూషణాంబరా
ద్యునుపమవస్తుసత్కృతుల నందఱుడేల్చి సగౌరవంబుగా
ననిచిన వారలాత్మనిలయంబుల కేగిరి సంతసంబునన్.

- గీ. కుంతిపెద్దకొడుకుఁ గూడిమిఁగల్గొని, కౌరిపల్కు రాజసంఘమునకు
 సులపరాని యట్టిజన్మయిఁజేసి ను, స్థిరయశంబుఁ గంటి ధరణియందు.
- క. అనిపలు తెరగుం భర్తజా గొనియాడి యతం డనుజ్ఞఁగొని పీఠిమెయిం
 దన మిత్రబంధుయుతముగఁ, జనియెం ద్వారకకుఁ బాండుసంభవు లనుపన్.
- వ. అంత సుయోధనుండు.
- జీ. మాణిక్యఖచిత హర్మ్యకవాట కుడ్యగేహముల నిండిప్రసన్న మలరుటయును
 మనుజనాయకులు సామజరత్యరథవహూ ప్రిభృతుల నుపదగాఁ బట్టుటయును
 ద్విభువన స్తవనీయ విభవసంభృత మయదత్తమణిసంభ దనరుటయును
 సరసాన్నదానాది సత్కారముల భూతధాత్రి సురావళిఁ దనుపుటయును
 రాజనూయాధ్వరావసరమున ధర్మ, రాజసుతు మందిరమశేష రత్నధాన్య
 భవవసన భూషణాది పదార్థ, సమితి, కిరవగుటజూచి యాత్మ సహింప లేక.
- క. శకునియు దుశ్శాసనుఁడును, సకలబలంబులును గొలువ సరభనముగ వీ
 టికరిగి ధర్మజుఁడనుపఁగ, విలాత్యుఁడగుదు దుర్వివివేక స్ఫురణన్.
- గీ. కరిపురికిఁబోయి ధృతరాష్ట్రుఁ గాంచిపొంద, వాగ్విజానిరాజనూయ మహాధ్వరోత్స
 వక్రముఁ జెల్పి కారవ వసుమతీకుఁ డలశకున్యాదిమిత్రులఁ గలసివలికె.
- జీ. పాండుని యగ్నినందనుఁడు పాప్రభవము స్నిరిగల్గిభూమి భృ
 తాండము లెల్లవస్తువులు గానుకలిచ్చి వినమ్రీవృత్తి నొం
 డొండభజింపఁగాఁ బుడమి నొడ్డకు సల్పఁగ రానియట్టి యు
 డ్దండ మఖంబొనిచ్చి ప్రమదస్థితి నుండుట మీరుగంటికె.
- జీ. ఆతని వైభవంబుఁ గనినప్పటినుండియుఁ జిత్తవృత్తి యం
 తే తలపింపరానివైత నెకొనియున్నది మత్స్యభుత్వ వి
 ఖ్యాతి తదీయలక్ష్మికి శతాంశముబోలదు మీరునాయెడన్
 బ్రీత మనసుకలౌట విహవించితి మీకుఁ దగంగ వెంతయున్.
- వ. అవనిసౌబలుం డను విషాకవధుక్తిని లక్కయింటి చి
 చ్చున నడవిన్ హిడింబముఖశూర నికాయులచేత నేమిట
 ద్వనువులువీడ కిట్టిసిరిఁ దాల్చి పృథాసును లుంట నామచం
 బనవరతంబు శివ్వావయమట్టు నుమృతికంగృహింపెనున్.

- క. అని జెట్టిదపున్నగ, దీరంగనొకయుపమ వెదకితిం జూదమున
నీలైన వారల నిరిగొని, కారడవివసించె ఒనుపగాఁదగు వెలుచన్.
- మ. ఇదికక్క-గ్రతియొందుపాయమున భూయిష్ట క్షమారాజ్య సం
పద వెంపొందినవారి లచ్చిగొన వేధ-గుర్విచారింపఁ గా
దు వృథాసాక్షింతుఁడనై కడంగి కపట ద్యూతక్రియ నూర్చి భూ
భృదరణ్యంబుల కంపిపొండవుల నీ వీధాతియైలందగున్.
- చ. అనవిసంతసిల్లి హృదయంబునఁ గౌరవరాజు పొందునం
దనులఁ దదాపుల న్నముచితంబుగ రానియమించి కుంభజా
ది నిఖలసాధులొకము మదిన్వెజగందగఁ జూదపున్నెపం
బునగొనియె స్పృహతనయ భూమిసమేత సమస్తశంపదన్.
- ఈ. అప్పుడు దోడ్బళ్ళవృత్తపు లాదిగఁగల్గిన సభ్యులారెల్ల
మ్రొప్పిరిగొన్న భేదమున మోముల విన్నదనంబుఁ దోపనే
చొప్పుదలంచి కైతవపుజూదమున స్మరిగొంటి రిట్టి పెం
పొప్పుదు పొండుపుతుల నయోజ్యులలంచు వచించి రాసభన్.
- గీ. శకుని దుర్బోధ కారవత్కావిభుండు, మాయజూదంబువలన సమస్తరాజ్య
లక్షీగొన నిట్లుదుఃఖాకులత్వయుక్త, హృదయుఁడై యంతపొండవాగేసరుండు
- క. తమ్ములు ద్రౌపదియును దుః, ఖమ్మున వెనువెంటనడువఁ గనుగవ నిండం
గమ్మిన్వజల మొత్తుడు డెం, దమ్మున నడ రూని భర్తృతనయుండు సునియెన్.
- చ. మఱియు నత్యంతకోకపరితప్త మానసుండై భామ్యుండు దోడనడువఁ గరినగరం
బు వెదలి యేరికించేరరాని యొక్క-ఘోరారణ్యంబున నిలచి రంత.
- ఈ. అచ్చటిసింహ ఖడ్గ శరభాణిక వైపినజంతుసంతతుల్
దచ్చికడల్ పరిధ్వనులుదాత్త తరంబు మదంబు పెంపుసాం
పచ్చుపడంగఁ జేయురొద లాత్మపురీమర వారవంబులై
మెచ్చుదవించుఁగాని బొడమింపగ లేవు భయంబు వారికిన్.
- ఈ. ఈదృశభీమకానన మహి న్విలవంతల కోర్చిపొండు పృ
థ్వీవయితాత్మకా ల్నిలిచి విశ్రుతపర్ణ కుటీరవాటి నై
సాదజనం బొసంగు సరసంపు ఫలంబులుఁ గాయగూరలు
శ్చందరలల బుచ్చికోని యన్నముగా భుజింతురెప్పుడున్.

- ఉ. అశ్వత్థామో గాంధీ పరమేశ్వర పాండవనాథా ల్లిల్ల దృష్ట
 క్షేపితాశ్వాత్థామో వృద్ధిగో కర్షకభూమి మరంతశోకభా
 రాశ్చిన్ముదై చరించుటయు ననుష్ఠానైరే యెఱింగి యక్కటా
 యాశ్చిన్మ క్షేపితాసి నుభయంతురౌ వారిల యెన్ని నాశ్చికున్.
- ఈ. అంబికాంబి గాంధీమహిమి పాండవు లరణ్యంబున మన్నవ రు వారలం జూడఁబో
 వునది యకదండాలుతలొకటి సర్వరంగుగాఁ దెమ్మకవుకు నతండు సైన్యసుగ్రీ
 వ వేఘాశ్రయలొకాకంబుల నమప్పి గరుడధ్వజాచెత్తి రథంబుఁ దెచ్చి సమ్రాఖం
 బున చ్చిరకన్దురభావుండు రథారోహణంబుజేసి పరిమితపరివారఁడై నిజపురంబు
 నిర్మించి వైవిచివంశంబున జనుటయు
- ఈ. వైష్ణవో మునీశ్వరులు దవ్వులఁగన్దొని రత్నకాంచన
 స్థిర శతాంగమధ్యమున శిష్టజనావను లొకరక్షణ
 భ్యాగయశోవిహారి దనుకారి వెసంజనితెల్పు ధర్మజుం
 డారంభక్తి సోదరులఁడప మురారికి సమ్రాఖంబుగన్.
- ఈ. చేరవచ్చిన భీమపార్థుల దృఢాశ్లేషంబునందేల్చి యెం
 లేరాజీన శరోమాకృతులు మాదీరిందనుల్ మొక్కిక్కఁ గా
 గారామెప్పఁగరంబులం దిగిచి యుక్కఁదేక్షణుం డంజలొ
 ధీరాశ్రేయద ధర్మజుం గదియ నేతెంచెం బ్రహ్మాదంబునన్.
- గీ. కదసి యభివాదనమొనర్పఁగా యుధిష్ఠి, రుఁడు కరాంబుజములనెత్తి కడుఁబ్రియంబు
 దొరల ఋషులతో నొకకుకాస్తరణవేసి. నునిచి కుశలమారసిన నయ్యనఘుఁడనియె.
- మ. సకలార్థో పరిపాలనోత్సవ దశా సంపూర్తి శోభిల్లుతా
 వక చిత్రాబ్జ ముదాత్తసింహశరభ వ్యాఘ్రాది నానామృగ
 పక్షరా భీలవనీవాస కృశతా పాస్తిం బ్రవర్తించె నె
 న్ని కొన నాగ్రి సుయోధనపరిబల దుక్ష్మితి పృథావంబునన్.
- మ. సరసీ జేక్షణుఁ డిట్లుధర్మసుతు నాశ్వాసించి పణాకాలయాం
 తరవాసినియె. దొరదని గానంబోన సంప్రీతి వే
 గిర మయ్యంతి కుకాపనో పరిజగత్త్రేమంకరోద్యద్దయా
 భరమూర్తి స్వసియింపఁజేసి కుశల పశ్చోక్తులం జెల్పినన్.

గీ. తీర్థక్షేత్రసావధానమున నున్నది. యాత్రావంతుల కిట్లుగా నున్నదిగాని
వివిధమునిట్లుండ వచ్చునయ్యదనించుమోలి, శూరకలహము మాంసమున జూపిపడితే.

చ. కరము సిరియపుటింతు లుడిగింబులు పల్కున మేల్పరిండియు
చురినె లతాంతపుంబుల పులై నరళించి యుపాంతరస్థుల
నరిగిరి కాని లో మృగులచున్నదనన్ వెలయువగా నిరం
గరము నుభయం నీ విలక్షణండునెరియుటజగ్గలంబనన్.

గీ. కూరలొకెముగను గుడిచివెలపనేల. అనుచున్నట్లుగానిపులిగద
మేనుచేర్చుయ్యె ముగిసిమణి కార, వానినాను గుర్తయింకతన.

చ. అనును మురారిజూచి గుర్రపదాత్మతనాభవ రూపకీతికా శో
భనగణ వికృతాన్నతులు పాండుతనూభవు లిట్టివాన ల
య్యనపమగాజ్యభోగము సమస్తము కైరులపాలుజేసి యె
ల్లనరులునవ్వ నీయిడుమలం బడనోచిరిగా జనార్దనా.

క. భువనత్రయరక్షా గౌ, రవకాలిని నీవ మిగులఁ బ్రాప్తిని తనులొ
వివరింపు నునుండెను పాం, డవులకు నిటువంటి సతికటపుపాటాదనన్.

క. అనుటయు హరి యను వినుమం, గన వైవమునేత నాకకా దంబురహ
సనపురహరు లోపరుదా, నివడఁపవనుమోతివలన వీరలుంగదుగా.

ఉ. ద్వాదశవత్సరంబులు దివంబులు రాత్రులు బాండుపుతుగిల
నేర్పరురభ క్తిగొల్చి మది నిండిన యిద్దురనృకతోచ్చి ధా
తీర్థ దయతాంగనలో నిను నులింపఁగ వన్నియకెక్కుమమ్మ కా
నోదరి? యంచుఁబలికె శమనోద్భవుడాని యనంతరంబునన్.

చ. దనుజవిరోధిపల్కు వనితాజనతామణియా నుభద్రీ త
త్తనయు జగత్ప్రీతస్తనయు ధర్మజ! నీరజనీవరాస్థయా

జ్ఞానో నైవరుమూని కీవు పయపంజరం బహుగఁగూర్చిఁ బూడఁగా
చనయముఁ నోరుచుండుచి హృదయాజ్ఞమునం దిలవఁడుకొలెంతయున్.

చ. అనుబంధము ధర్మసంపదము

క. అపకలఁజెరచి సాందోద, యాపకమతి వగుదు మమఁగృతార్థులజేయన్
బాదట్టువేల్పు పేవను, మా? పురుషాత్మను! తీర్మాకమాన్యచరితా.

కా. నీచిత్తించుకలెడియిష్ట మదెచింతింపంగఁ గలకావ్యమై
తోమంమాకని యాసుభద్ర గుణవంతుండైన సాధుమృనిన్
వేదకాయుధు మోలనిబ్బుగ దయానిర్ణిద్రాభావపడతం
దాచామికర రత్నకీర్తితతాంగాయాధులం జేయుచున్.

గా. పల్లముపల్లవింపఁగ నహోదరుఁడాత్మ రథంబుమీఁద మే
నల్లనిఁ దోడబుట్టువుఁ బ్రియంబుమెయిన్ వసియింపఁజేసి యి
ల్లైల్లబునుల్ బృథాతనయు లెంతయు దవ్వనుపంగ రా దయా
వేల్చినదృష్టిఁగన్గోనుదు వీడ్కొని వారి రథాధిరూఢుడై.

గా. చారుగువర్ణరత్నమయ సాధకోగృహకుడ్యమంతి ర
ద్యాగకపాట నోపురవితానములన్ విలసిల్లుదుండు నా
ద్యారకకేగి శౌరి మును దాను శతాంగముడిగ్గుచో నుభ
ద్యారమణిం దదాత్మజుని గొక్కునడించి ముదంబెల్వఁగన్.

చ. తోడికొని యభ్యంతరాచాసంబున కరిగి కుమారసహితంబుగా నమ్మ్రద్రియఁ దల్లి
దంకులయొద్ద నుంచి యప్పుండరీకాక్షుం డుచితకార్యంబులం బ్రవర్తించుండె.

క. నావినిజనమేజయధా, తీర్వరుండవైలమాని మృచునుఘరవహః
శ్రీవినుతి సప్తి మునివర, యావలికథ నాకుఁజెప్పుమని యడుగుటయున్.

మ. అతిదీనార్థినికాయలోచన చకోరాత్రేయ! సర్వంకవ
పత్తిభాధికగృతకార్తికేయ! సమరపత్తిత్వద్ధి నిర్భేదనో
ద్ధతి కాక్షేయ! సుధీజనావన దయాధోరేయ! లోకైకకా
శ్వత సామ్రాజ్య రమావిజృంభణ నిరస్తస్థైః పురీనాయకా.

క. పంకజదళశయనా! మీ, నాంక! గురవతపవిలగదతి హృదయకల
టంక! విజయేంద్రరా నమ, లంకృత నిజదోర్విలంకలాకరిత మూర్తి.

పంకచామరము — ధరామరావనా ! బలాహృతద్విషన్మహా వసుం
ధరా ! సురాక నాహస్తిసనాథ ! శ్రీయశో నిరు
ద్ధరామరావరాజితాద్రి ధామ ! సుస్థనోని
ద్ధరామరావదమిరి, ఎంతటి ప్రచితి నాదృతి.

గద్య — ఇది కిరి, గిరిమకిరి శిశువుల కడుతాకలూను, సేద్యల్య నగవ
సాహిత్యోక్తి ము చూడేయి, గతర్, పవితర్, మునిగోరి, ఎంత
యామాత్యపాతర్ తిమ్మయామాత్య పుత్రసుజనవిధేయ
అనందనామధేయ ప్రణీతంబైన విజయనందన
విలాసంబును మహాప్రబంధంబు నందు
ఒక మాత్రా సము.
కిరి, కిరి, కిరి.

శుభమస్తు.

ఆవిష్కృతమస్తు

విజయనందనవిలాసము.

(ద్వితీయాశ్వాసము.)

—(౧)—

శ్రీమద్యోగేశ్వరస్వామి, రామహిళారమణ ! రిపువిరామ ! జయశ్రీ

ధామ గుణస్థాన దయా, స్థేమ కళాధామతులిత చిరతరకీర్తి.

స. ఆశ్చర్యింపుము జనమేనయత్నమాధి, వల్లభోత్తమనకుఁ బలుగొ సల్లలితమ

దండకందళమాధురీరసధురీణ, మృదుతిరోక్తులఁజలమునీశ్వరంఘ,

వ. అంభ

ఆ. తుమ్మెదచాలుదాలువలఁదోయుకుదల్ బలుదమ్మిరేకులన్

బిమ్మకటాక్షమల్ బసిఁడినిస్టుల కెగ్గొనరించుమేను గుం

దమ్మలఁదేరుపల్విరుగు రమ్మలదాయి నదల్పుమోమునం

దమ్మనుగల్లు నర్జునినినందనుఁడయ్యభిమన్యుఁడొప్పగన్.

ఉ. కేవలనుండి చూచి శశిరేఖచెలుల్ జగదేకరూపల

క్షీప్రవిభవాభిరాముఁ డనఁ జెన్నిగునీతనికే సుమాముదం

బావహిలన్ సుతున్ బరిణయం బొనరిఁ తుఁటంచు నీమి

త్రావలితోడఁ బలుగననయంబు సుధామయభాషణోచితన్.

ఉ. ఆలతకూన నాయభికులాలక నామృగరాజమధ్య నా

లోలకు రంగశాబకవిలోచన నాకలకంకి నాశటి

స్థాతిక నారథాంగకుచ మండల నాచిగ రామశోడి నా

బాలిక నివ్వహుకుసుమబాణున కీయదగున్ విరియంగునన్.

మ. అనిపల్కారు సుధారసోక్తుల మనోహర్యయి సంగల్ల ని

ట్లనవాదింపును నున్నచో నహరహ - బప్పులు-లాటించి య

ర్జునగునుండు బలాత్కృతజాతయును మెచ్చుచోబూని నెహుంబుమె

పుర సన్మోహననీక్షణోత్సవ సముత్సాహన నాంభోజాదై.

నీ. పరితేనిదైవ గల్పించేసికొని సుభద్రాకృష్ణానామ చెందలకు నేను

నేగి తటాయన నెమరైనచోరయునిగ్గడ దలపించి కన్యోనలంబాను

జూచి రాకొమరుని సాబగి భక్తిమసి మాటేమాటేకి నలపు నెమ్మదిని నిలుపు

నిలిచి యన్వరహుపనిధితోడ నెన్నడు గూడికీడించగల్గు ననితలంచు

దలంచి మనసున నతని సౌందర్యభాస్వ, దభినవాకృతి నచ్చొత్తినటులదక్కఁ

గొని కుమారీశోమణి కుసుమబాణ, బాణపీడితయగుచు మ్రొన్నాటుఁ గాండు.

క. కన్యాశోమణియు నభి, మన్యుఁ డనవరత మిట్లు మానససంభూ

తాన్మోహ మోహవిభక్తిమ, సర్వస్తవివేకధైర్య చాతుర్యములన్.

వ. అంత

నీ. నిలయపంజరకీర కలరవంబులెసంగ వెలచిపలుకులకంచువీనులొగ్గు

గమనీయమణిపుత్రికలచెల్వ మీక్షించి యతివసోయగ మిట్టిదనుచునెంచు

నబలానుబింబభాగ్యములనోచిన సముజ్వలదర్పణస్త్రీల సరసమెలయు

నననోడి నడచిన నవ్వలాక్షరాగ చరణాంగగృహమధ్య, సదజీవితుగు

నంకముననిల్చి సుభాగ్రామభాగరూప, చిత్రీకలకంబుఁ గన్గొనుఁ జిత్తజాత

జాతశరజాతవేదనా స్వస్థహృదయై, డగుచు నానాజననిదనుఁ డనుదినంబు.

చ. కుకువకువంటకంబుఁ గనగోర డొకిండుక మానశయ్య దా

ల్పండు మణిభూషణచ్చటనలందు మైక పురంబుఁ జారుకొరి

మ్ముడి సవరింపఁ డాత్తులకుముచ్చటజెప్పఁ డతండు నెమ్మడిన్

ముడిగొను బాలికాను గతమోహత మోముకుభీకృతాక్షుడై.

చ. రమణివిలాస రూపకుచిరత్వ నిరీక్షణ మోహవిభక్తిమో

ద్యమము నిజాంతరంగమున నగ్గలమాట సహింపకేగి భూ

రమణసుతుండు పాశ్వుఁడిగి రమ్యులతా ఫలపుష్పమంజుల
పశ్చిమదవనాంతరాళ పరిభ్రాసినికుంజ కుటీరవాటికిన్.

౪. చనెయట శీతలానిల వళచ్యుతనూన రజపగ్గిసీప్త నూ
దన శతకాంతజేసిఁ బరితాపభరంబున మేనుజేచ్చి యొ
య్యన మరసాలసాల నికరాస్తవనిగ్నియ కీరకారికా
నిదనను లాత్మకుమృతిక నికపంగ నచ్చుఁ బాసిదిగ్గనన్.

౫. లేచి విడహర్షగాదుపు లభిపక్రరంబు నదల్చు నొక్కెడన్
బూరికరంబు గమృతలపుల్ వెదవల్లునికుంజపుంజము
ల్పాని యొకింతదాయుచువిలోలత రంగదనంగళస్త్రీకా
లాచయముల్ గదా యివితలంప నటంచు నతండు వేళకన్

౬. కళికల్ లేదలిరాకుజొంపములు జొక్కంజైనకపంపుతి
ప్పలుబూగుతు లనంబులున్ లతికలు నృద్రావళుల్ భృంగముల్
నలివాక్షితకురూపసంపదలఁ గన్నట్లు స్మిరీక్షించి య
బ్బలభితృతుఁడనూనమోహపరితాపం బూనుడెందంబునన్.

౭. ఇద్విధియున మధుర మరంద ఫల కుసుమ కిసలము లతావిసర పరిభ్రాజిన్ద్యాన
కుకపికకారికా కలకలారవంబులఁ గులుకుచు నుత్పల్ల కమల కల్పార సౌరభోల్లస
తాగ సార సులలిత తరంగఁడోలికా మాలికాందోళిత కాదంబ కాబక కదంబంబుల
లాలించు జోలసాటల యొజుపునెజుపు రంగదభంగ భృంగీపంగిత ప్రసంగంబులకుఁ
గలగుచు నితాంతకంతు శరసంతా సితాంతరంగుండగుచు నుపవనంబున సౌభద్యం
డు విహరింపు పండునంత.

౮. అలఘుతరాఘ్వాతృజాని యావఃకూపవిలాస లక్ష్మీచూ
డుగల కమితానురాగ మొనఁగూర్చుఁగ జూచుకతంబునన్ద్రుది
గళవళమొంది చిత్తజుని కాకల కోర్కెఁగలేక రేచక
ల్పిలుకలకొల్పి తల్లడిలు సెజ్జపయిం జెలులూరడింపంగన్.

౯. చివ్రరాకుపెదవి వాచవికైన దరికిదాయఁగనిదు మధురోపహరములను
గోగంట్లనైన వీక్షింప దానన్నసంఘట్ల కైరవ నవాంభోజములను
మణిచియొనను గేలమన్నింప దళిరామ వాసనాన్విత పుష్పశల్లయలను
నెట్టకేటకునైన నెదనలందడు సారఘనసారసాంక వ గంధములను

జలుకరింప వోకవృద్ధుల పంజరంబు, రాతి శాసనావేషవంశరలకు
గుసుమ శరవాప పట్టుచే గుణదళంబు, నానినెంతెంత నీచులు సోకికలెడి.

౯. పంచమహంబులను మనఃజ్ఞానము లో వెలిపెట్టె నాత్మన
ర్యంక లతాంతి వోరకము లాతఁడ నొప్పెట్లగునాడు మాత్మతై
కింకలఁ బెట్టఁగా వెలిసఁగిమణుల నివ్వడనాడి యత్కుఁడం
గాంక ముఖియోమణి నిజాయతనంబుఁ దొరంగిచెచ్చెరన్.

౧౦. బలితపుగద్దినబుగ్గవ భారము పైపక కానుదీప గం
చలతపహంపఁ బెన్నెఱులుజారెఁ గట్టితల గడ్డఁగేఱులం
చల మణికిఁకెడి చరణ సారసమాపుర విష్ణుభారవం
బు లెసఁగఁ గేళికావిసినభూమికి వచ్చె విరాళిఁదూలుచున్.

౧౧. ఘనశశికాంత వేదికలఁ గప్పిపుఁ గమ్మరజంపు గుంపు నిం
డిన సుమనోమరందతటిరీతలుల న్నైలువంపు గాడ్పుతో
నెనసినవాంబుశీకరము లెల్లడఁ జల్లునరిత్ర బంబుల
న్నన విలుకాని వంతలఁ బెనంగి లతాంగి చరింపుచుండఁగన్.

౧౨. సారసువర్ణరత్నమయసౌధములో విరిపాన్వమిద శృం
గారవతీ శరోమణిని గానక తత్తరమంది బిత్తరుల్
మారశీయులు వ్యధఁ గుమారిక సైఃపకయ్యుంటిఁ గేళికాం
తారనికుంజ పుంజసదనంబుల కేగెనొకో తలంపఁగన్.

౧౩. అని మది నెంచుచు నిలువక, యనుపమితా రామసీమ కవ్వనజాతుల్
చని శశిరేఖాన్వేషణ, జనితాత్మంతానురాగ సంరంభమునన్.

౧౪. కలకంఠకుల కంఠకలనాద కలనాదరణ యోగ్యమరసాలరాజి పజ్జ
నవభృంగరవ సంగత. విశాల లవలీలతాకుంజసదన సంతతుల సరస
సుకదంబకకదంబ సుమగుచ్ఛకలితాచ్ఛ ఘృణికాంతయు తవిణ్ణి కలమీద
బిసజాతవిస రాతతసరోనికర మానిత ప్రింత కదళికారిరుల నడుమ
మంజుతరగోస్త నీ కాయమాన మండ, లాంతరాకర్షిత సుతీలాంబుయంతరి
పార్శ్వనిర్మిత సుమతల్పభాగములను, సరసిజాననఁగానక యరసియరసి.

౧౫. తొగనెత్తావికొలంకునీటిచలువల్ తోడ్కోఁబయింగిమ్మఁ గొ
జ్జఁగిపూదేనియ యేటి కాలువదరిన్ జావిల్లిరానిద్దపుం

జనినచోల్ల విత్తర్జితాపైకలు మైనిండింపఁ గర్హూర ధూ
శిఁ గరవిబూనిన పుంశులుం నొదలు నాశీకాక్షివీక్షింపుమన్.

క. చేరఁజని ప్రియవయస్యులు, గూరిమిఁదళుకొత్తఁ గుసుమకోమలిని సుధా
సారమధుర మృదువాచా, పాశీణత నూరడించి పలికిరి నెమ్మిన్.

చ. ననిసిజగంధి ముక్తనిమిషం బెడఁబాయనివాన పొంటి నే
తెఁ ప్పనాటవోలు కరుచెంచితవమ్మ మరందవారి ని
ర్గుణులు లెలువీడెనమ్మ ఘనసారపు తిప్పల నీపదాబ్జ మే
కరణిఁ జరించెనమ్మ కొరగాములు నెల్లనటమ్మ యింతికిన్.

ఉ. ఇమ్మహి లేతజవ్వనపు టింతులు కాంతులఁ గోరరమ్మ చి
త్తశుక్రఁ దాల్చివీడి పరితాపము లిట్లు వహింపసేమనా
యమ్మగునమ్మ యింతవల పారడి పుత్తురటమ్మ నెమ్మదిన్
దిమ్మరి మాగుబారి కిటు తెంపువహింతు రటమ్మ కోమలీ.

ఉ. చందఁగంధి! కుందనపుచాయల సోయగముల్ హసించు నీ
యందపు మేలిసాంపు మదనాంబకవహ్ని శిఖాచయంబునం
గం దెగదమ్మ నెమ్మొగముకైవడి జాబిలిగన్న తమ్మిమా
టిగ్గిం దలపించెనమ్మ పక్షిటింపకుమమ్మ కడించిచెదముల్.

చ. బలుశిఖి నెమ్మి చిల్గ- ప్రితిపక్షి సమీరుఁడు చిమ్మరీఁడు గో
యిల నెరివిప్పుల్ గురియు దృష్టిభుజంగమవేణిబింబమం
జాలమగుకూవి బుష్పనమశోభితనూలత బాణిపల్లవం
బుల విలసిల్లు నీవిపుడు ముద్దియ రాఁదగునే వనోర్వికిన్.

చ. అనుచు ముఖాబ్జమెత్తి నయనాశుక్రిణంబుల నొత్తి యున్నత
స్తనయుగమధ్య హరమణిజాలముఁ జక్కఁఁగుటించినీప్రియుం
దనవరతింబు గూరిమి బయల్పడ మిక్కిలి గారవింపఁగా
నెంసెదవమ్మ సంపదల నింతుల నందటికంటె మేటివై.

ఉ. జాలిక ! విస్ఫురచ్చికురపాలిక శాధనీతానితాంబుభృ
న్మాలిక ! చందనాదికఘనదుర్మశోభితకేళికావనీ
పాలికఁ గమ్మపూచోదలపజ్జః జరింశమురమ్మటఁ దును
త్పాలికచలో ననాబ్జరుచిరాలికఁ దోడొగ్గనిపోయి యంతటన్

- చ. అనన్యకా సంపదంధురతరానిలగళ తల్పల్లమన్తీకా
కుసుమపరాగశోభిత నికుంజములన్ సుగంధిత్వంబు దు
ల్లసితసరోజుకైరవకలాప సమేతసరోవరంబులన్
బ్రసవమరంద నిర్దుకారులపట్టణ జరింపంగ గౌతుకంబునన్.
- సీ. కొదమతుమ్మెదపిండు చెదిరినల్లదవారె నలిసేక్షణలు హేమనాసలగుటఁ
బరుడై త్తిరాచిల్ల పరిమాలలకునేగె ముదితలు సాంకవామోదలగుటఁ
దరలిరాయంచమై త్తములు మానసమొండెఁ జెలువలు సీలాభి చితురలగుటఁ
మదరథాంగకులంబునదలు దారికిఁబోయెనచలలు చంద్రికాహాసలగుటఁ
దత్తరంబునదిజరజోవృత్తిమాసి, పాదలునెత్తావి గొజ్జగిపాదలుదూరెఁ
జారుమలయాచలమదు త్రిశోరకంబు, లలరుఁబోదులు భుజగోమాళులగుట.
- సీ. పొగరుగుబ్బలతోడఁ బొత్తుజేయఁగజాలు ఫలజాలముల నేల కువిచెదమృ
కలికిలేగోభ్యతోఁ జెలిమిబూనఁగడంగు కోరకంబులనేల గోనెదమృ
యగుగుచాయలతోడఁ గడునెయ్యమునమించుఁ జిగురుటాకులనేల చిదిమెదమృ
మధురోష్ఠరుచులతో మైత్రిఁదాల్చిమెలంగు నలరుదేనియనేల చిలికెదమృ
సరసబాహులతోడ నేస్తమున వెలయు, ఫలతాసంరేతుల నేల గలచెదమృ
యనుచు నన్యోన్యచతురవాక్య ప్రసంగ, సంగతుల పోట్లు వసకేసలిపి రవుడు.
- చ. జలరుహగంధి నేచునలికాబకకోకిల కీరమండలం
బుల మదమత్సరాగ్రిహ సముజ్వలతల్ నడలించురీతి ను
త్పలదళనేత్రయోర్తు నుమపల్లవవక్ర ఫలప్రకాండముం
బెలుచఁగలంచెగోరఁజిదిమె న్నులుదిక్కులవైచెఁ జెచ్చెరన్.
- కా. కేలంగైకొని పూవుగుత్తు లొకపంకేజాక్షి లీలాగతిన్
బాలారత్నము నోర్తు వైవ నెద నంటందాకి వాగైన్వనన్
మోరినదత్తు-దరీతి కోడి చరణాంభోజంబులం బెక్కు-చం
దాలం దామచయంబు వేడుగుతి సంతర్భృంగ నాదార్పణిన్.
- క. ఈరీతిఁబలు వెరంగుల, నారీతిలకంబులిట్లు నాతికికృంగా
రారామక్రీడాకల, నారతిచేఁ గాలయాపనము నేసి యటన్.
- సీ. నారీకనాకాశవారీ కనదూర్భరి డోలికృతోర్మిరింఘోరి సహిత
మంగీకృతాంభోజ భృంగీకృతాభంగ సంగీతమాధురీసంగతంబు

గలవ ముందు కర్తవ్యం గానుకడన్చి స్మృతిపదంబులను
విలక్షణము లూహించుట దీక్షితులగుట యును.

నీ. అలగలుగడి గూర్చి ననుభూతియొకటే ముం బరమిచ్చె నొక్క-యంబరకలన్ని
గూర్చి గండుకమొక్క కుండలోమోగి కమ్మపూసగులాన్చె నొమ్మయొకటే
కజ్జలకవయోర్తు కాలుకకలకించెఁ బరిమళంబిదెనొక్క వస్త్రగంధి
గుణరత్ననియోర్తు మణిభూషణునిచే కివనీచెనొక్క పానద్రవీత్ర
చంద్రిముఖయోర్తు నేమేత్ర జందరిమలందె, బూసెనవ్వముమనర కపోలయొకటే
యొక్కలనకూడ తెలనాకులొనఁగూర్చి జనమతయకు లేకలేనియొకపుష్ప.

కా. కాశీశ్రీనమనోహరాన నిత్యాస్త్రు శ్రీనివాసాచార్యుఁడు
శ్రీనివాసో రత్నవినిర్య భూషణసహాయ స్వరూపమృతంబు
రాణింపన్ ఫలపుష్పకొరకనసస్మిలంబు న్నినానాతరు
శ్రీశీచ్ఛాయల సందరింపుడు మనశ్శేమానురాగంబునన్.

చ. సాలపు వహించి నిల్చి రాకచో మలయాగమరుతి-కోరసం
చలితతమాలసాల ఘనసారపటీర కదంబనింబును
జులవనవాటి కాంతరవిశుద్ధసుధాకర కాంతశ్రీకా
నిలయసూపమాత ధరణీరుహమాల సువర్ణవేదికన్.

గీ. నిలిచి యచ్చట వెండిగిన్నియలమున్ను నిందియునిచివ సుమనానజీరసంబు
దరళమృగకాబకాతులు దానితాగివి, యంతకంతకుఁ దక్షణంబావహిల్ల.

ఉ. చానలలోన నొక్కయొలజవ్వని నిగ్గనలేచి కొన్నిమ్మడిం
బూనినకమ్మ గొన్నియలల పుష్పాడిరాల బయోధవోద్ధతిం
గొనువడంక హారతికల్ చెదరన్ జరణాన్జనాపుర
ధావనముతో నటించెఁ గనుదమ్ములు చెందొవచెల్వఁ బాల్చుగన్.

నీ. తొలుమొగుతో తెగవండి తొరఁగుముక్తాపర-పరలు నాతలకొన్నియలలురాలం
గుమునుచాపమనేభ మంభోద్బలత్రేకు శాటివాఁబాలిండ్ల బైటచెదరఁ
జెందిమ్మిలేకులఁ జెదరుతేల్లన సోగకనువోయిమాడ్చి నల్లదలఁబాగి
నుదురాణవలనఁ జెల్లుబుకువెన్నెలపోవు నామొగంబున రిత్తనవ్వనొలఁగఁ
బృహపయోధరభార సంభృతిఁగలంగు, వదలనాకాను దీవసంపలనమొందఁ
గరపదాంగద యుణ్ముణతా-రమొలయ, మగువయొక్క-తెనెత్తింజమదముకతన.

- చ. వెలఁదులు గొందఁజాసవపు విస్మృతిఁబాణి సహజవల్లకే
లలితరవంబు పొత్తున మెలంగని గీతిక భారహస్త్యముల్
సలిపి రనేక భంగుల విశాలనికుంజ కుటీరవాటితో
చ్చలదళినికదంబ సరసస్వన రంగదుపొంగసంగతిన్.
- ఉ. అతలిరాకుబోడుఁ లిటులాసవహీనమదప్రభూతని
న్నేతుకహాసవాగ్వికృతి నృతక శాదివికారభూరిచే
ష్టాతురతన్ బ్రవర్తిలి తమంతనలోఁ బెలివ్రాని నీరిక
న్యాలిలకంబుఁగన్గొనిపియంబునబల్కిరిమంజుభాషల్.
- ఉ. మానవతీ! సుధామధురమంజువచోరచనైకచాతురీన్
వీనులకింపుసాంపునొదవిండుభవత్ప్రియకీరమిచ్చటం
గానమునిన్నుఁ బాసిత్పటికాలము దానొక చోటికేగదా
యీవనికాదుగిశాఖిలపయింగనుపింపది దేమివింతయో.
- క. సురదాగ్వియాటపాటల, సరసవిపంచీనాదసంరంభములం
గరమలరంగమనమిటమదిఁగెరలి వనీభూజశుకసఖిత్వముకలిమిన్.
- ఉ. వేతొకపుష్పవాటి కతివేగమునంజవబోలు నివ్వనినన్
కాటీయ బూనిరిత్త నెదకంబనిలేదిటురమ్మవోదమా
యారడిచిల్కలన్ గలసి యంతటనింతటనుండుదవ్వలం
బాఁడుకూర్చి నీవుజెనుపంబొడవైనదిగాననావుదున్.
- గీ. దినదినమునావలనఘటంబెనసి వృద్ధి నలరినేనెంతమాటాడవంతమాట
మగుడనాడ నడల్ప నేనెగిరిపడుచు, నతిగవనశుకరాజి నెయ్యమునబోదలి.
- ఉ. ఆనగరానియ్యాస్మరశరా నలవేదనఁగుండు నాకునో
మానినులార ? యాచిలుకమాటలు నూదులువోలెనెంతయున్
వీనులుగాడిపాటు వనవిధులయందు విపక్షవృత్తిలో
నూనిమెలంగు దాని మనమూరకయుండక రోయ నేటికిన్.
- చ. చిటుతతనంబు నాటగొలె జేతనపెంచిన ముద్దుజల్గ న
జ్ఞోఁగివిపక్షవృత్తి వెననూల్కొనివోవ వనదుగ్గిమాలిన
కగ్గజులభంగ కాంక్షల మొగంబులఁ గోధరసంబుఁబాల్చి తా
మఱిముఱిఁగూయఁ గీరనివహంబెద నాయెడవైత్రిఁగోరునే.

వ. అని పలుకు శశిశేఖర గమంగోని వయస్కు లిట్లఁగి.

చ. కడుపునగన్నవారి పయికన్నను బెంచినవాఁడొకఁడె
కుండు బిరియమండుకొ కాపునఁ జకోరవిలోచన యూరకిమ్రేయిం
దడయగనేల నేవనమునం బెరచిల్కలగూడియుండునో
కడువడినీరుచిల్క వెదకందగు బోదమటంచుఁ బలుకుచున్.

గీ. వనజవదనఁదోడికొని బోటికత్తియు, లడబుఁదాసి మఱియు నాటతోటఁ
గలయదియగు శుకనికాయంబులో ముద్దు, చిలుకకానఁబడమిందలఁకితలఁకి.

నీ. కృతకాదికూట నిర్గత నిర్మలాంభోరుకి వీరమాకందప్పందమరసి
పరిపాకనిర్గళతృణసమావృతదాడిమ మహీరుణ కదంబకములవెడకి
మరుసుచ్చలత్రేధి సరసీతటనమేరుభిర్జ్వర కదలికాఁములఁజూచి
జలయంత్రేనికట నిస్తులసాంద్ర గోల్తీ సేఘనకాయమాన సంఘములనెమకి
పొందియెడనెడ జాజిపూఁబొడల మాధ, వీలతాదుల గొజ్జంగినిరులయిండ్లఁ
గలయ వీక్షించి యచ్చటఁ గలికిదిలుక గానఁబడవని నెమ్మదిగలఁగికలఁగి.

క. ఈయాటతోటలోపల, నేయెడఁగనుపింపదయ్యె నేవనమునకుం
బోయెనొ చిలుకం జతగొని, యాయాచోటులను వెదకనగు రాఁజిలుకన్.

వ. అని బహువిధంబుల శుకాన్వేషణాయత్త చిత్తంబుల నమ్మత్తకాకిను బుండునంత
నక్కడ.

ఉ. అద్దననందనుండు నికితాంజ బాణవిషాదవేదనో
త్సర్జితధైర్యుడై చెలువదాసుభజింపుడు నైందపోపల
స్ఫుర్జితవేదికం బొడలుచు న్మృకరంద రసోపమోక్తలన్
గర్జిలు చిల్కఁజూచె నుపకంత రసాలమహిజశాఖన్.

క. కనుగొని యల్పరపడి ది, గ్గనలేచి రసాలభూతహంతికమునకుం
జనితద్రాఁ పరమాలో, కనజనిత నవాసురాగ కలితాత్మకుడై.

క. కీరములు లేవె జగతి న, పారమ్మలు దీనితో శుభశ్రేణు
తారుణ్యలక్ష్మి నెయ్యది, గోరంతసమత్వమానఁ గొనకొన వెచటన్.

క. బలకృష్ణులకలఁగల రా, జాలు గానుకలుగ నొసంగు శుకములుకేళి
నిలయాంతర మణిపంజర, ములనలరఁగ వానిచెల్వములుగనుగొనమే.

నీ. దివివాధిపతికూర్మజవరాలి కేళిమందిరపాళి జక్కెర దిండిపులుగు
పగ్గినకాదుక్తుకాలి భామినీమ్మునుపాణి సారసాగ్రవిహర కీరమొక్కొ

పంకేరుహాసన పరిమళానభాంగణ వనిరత్న పంజరాంతరభుకంజా
రజితహారాధరరాజ రాజీవహాసన నిలయమున మెలంగుజిలుకయొక్కొ-
గానిచో నిట్టిసకలలూకపర్కస్త, రూపభుభలక్షణ కళాకలాపమహిమ
మహిమనలుదాని నందజగుండలమున, నవనిగనుగొంటి మేద్యగుత్సవముగాఁగ.

స. అడుగులుగెంపుఁజూఁ నిలువలందెయ లందము బచ్చజూమెఱుం
కడలంగవొక్కొక్కొక్కొలపయి గ్గలరంగు బలాశశోరకం
బనుగున దోర్నిదజాలిన ముఖాగుణకాంతియుఁ జూచినెమ్మట్టి
గ్గమఁబ్రియమావహిల్లఁ జిలుక న్నెసఁబట్టికొనం దలంపుచున్.

ఉ. పొంచెరసాలభూరుహముపొంత వినిశ్చలచేహఁడైకటా
క్షాచలపాలి నానిపయినాని కరాంబుజ మెయ్యసాదియ
ప్రందశిలీ సుఖోపముఁగుపట్టె సరోజమరణదమాధురీ
పొందితవాగ్విశేష సముదారముఁగేరము సత్పరిచారమున్.

క. పట్టుకొనగోలఁ గన్పడి, పట్టి శుకము గరతలంబుపై నేచిచియీ
చెట్టునవనన్ను కతమున, నిట్టిదిరాచిలుకఁ దొరకె నేమనవచ్చున్.

చ. అనిమదిసంతసిల్లి చిలుకాయశుకానకు నిన్నునాదు సా
మ్రానికనుగొందు నాకుఁజెపుమా యిపుడెప్పుటనుండివచ్చి తీ
వని కెటనురుదాన వనివార్యకృప నినుఁబోవువారతే
మనికే వసించియుండెదరు మానుగ నున్న తెఱం గెఱుంగఁగన్.

క. నానిని దూరితభయ పీ, డావిలమతి యగుచు నతని కనియొజిలుక రా
జీవమరంద మధురవా, చావైచిత్రి విలాససంగతిసెలఁగన్.

గీ. వినుము నీ మేరమామకుండుగుపట్టి, చెలువములపుట్టినిల్లు విశేషసుగుణ
వల్లికావాలయు సతీమతల్లికయన, వరలు శశిరేఖ పేరునీవెఱిగినదియ.

క. యెన్నఁడుఁజూచినయది యో, కన్నులకానరవరసము గ్రమ్మఁగనీరూ
పన్నెలఁతనాటఁగొలెఁ గూ, దున్నీరును మఱచియెప్పుడును మదిఁగుందున్.

గీ. అత్తెఱఁగెఱింగి చెలితాల్మి కత్తలంబుఁ, జిగురుబాకున నరవరజేసి మనసు
దూరి యభిమానవి త్తంబుఁ జూరగొనియె, నేచి మగటిమి వెడవింటిరావకాదుకు

ఉ. అంతములేనికూర్మి నిను నాత్మఁదలంచుచు శయ్యఁబాసి యిం
తంతనరానికంఠు నిశితాశుగవేదనఁ బూనిరేబగల్

జింతలవంతులన్ జివిక చేడియయొక్క తె కేళమందిరి
పాంతవనస్థులం దిరుగుఁ బల్మరు బైరముఁ దూరుచున్నదిన్.

చ. అలికులవేణి యిట్లు విరహార్తి వసేసుమకుంజవాటిలో
సాలయుచునుండుగాని వెళఁజూడఁగనోడి మదాపై తోటి ని
స్థలనిచరింపనీ యుపవనస్థలి కేనరుదేరఁగాంచి కే
వలకృప వన్ను బట్టుకొనవచ్చినఁ జిక్కితి నీరుచేతికిన్.

గీ. నలినలోచన చిన్నబనాటనుండి, కూరిమిదలిర్చు చునురొపహదములిడి
పెనుపఁబెరిగినదాన నేపెజుకంటి, గాను వినుమయ్య యొకమాటకరుణతోడ.

ఉ. చక్కెరవింటివాని నెకనక్కెము నేయఁగఁజాలునట్టి నీ
చక్కదనంబు జవ్వనము చందముఁ గన్గొని మోవామార్తెలో
నెఱొగిని వేసదానిఁ గరుణింపక లాతిగఁజూరురయ్య లో
నక్కట నీవెఱుంగవె నునంగుడు బేరజ నూట నెమ్మదిన్.

మ. అనవినికీడిపట్టి హృదయాబ్జము ఝల్లనఁ గెర రాగముం
గనుగొని పలుకఁవావలనఁగాచె మనోజనితాతశత్రు వే
దన నలగోల దాలిచెఁగదా యికనేగతి నైఁచువాఁడ నం
చనుగతనాహ బాహ వివశార్థకుడై యతఁడంతకంతవన్.

గీ. కన్నుఁగవమోడ్చుఁదలయుమాఁ గడలుజూచు, సారెకుసురునునవ్వుసంచలనమొందు
గరముఁజెక్కిటగదియిందు దురవగాహ, చూనశరశాత శరమాయమానుడగుదు.

చ. ఇట్లు దురంతకంతుశర సంతానవేదనాకాంతి స్యాతుండై సుభద్రానూనుండు
న్న సమయంబున.

గీ. నీరజద శేతులు సుఖాన్వేషణాను, రాగ తత్పరలయి సుమారామసరణి
వచ్చుచోఁ దమమోలె వివ్వచ్చుననుఁగుకొమరు కేంగేల రాజకీరమును గాంచి.

క. కంజద శేతులు తావక, పంజరకీరంబు గీడిపట్టి కరమునన్
రంజిలునున్నది యింక వెద, కంజనదీక్షింపు కాతుకము చైవారన్.

గీ. అని యనతిమార, మునఁ జకోరాతులొక్క గుఱ్ఱగొఱ్ఱఁగిమాటున గొమిర నునిచి
మంజుభాషిణి యనునొక్కమచ్చకంటి, నలసుభద్రానూనూరుఁడాయంగననప.

మ. చని యచ్చోటఁ గిరీటిపుత్రిఁ ద్రిజగత్సంస్తవ్య చారిత్రిఁ గ
న్గొని కేలోడ్చి మరందబిందుమధురా నూనానులాపోపరం

జనమై పొల్పుభవతగ్గిరాబురుహ రాజశ్రీర మానీరి నం
దనకేగిగృహ పంజరస్థమది యిద్దాత్రీ జరాళిందగన్.

క. అశుకవి ప్రవరావన, కాశలము వహించిదాని గైకొంటివిగా
నాశుకవిప్రవరావన, కాశలము వహింప నీకుగర్జమకాదే.

చ. నిరుపమకీతికాధూత రజనీకర? నీకరసేమనీమనో

హర శుకమొప్పుఁగాంచి మణిహాటక కాంచికలాప మానసాం
కురిత నిరూఢలజ్జమెయి గొజ్జఁగిపూఁబొద పజ్జడాఁగివే
గిరపడునుండు జాలిగొని కీరమునేగొనివచ్చునంతకున్.

ఉ. నావలభేదిపాత్రీకుఁ డనాహతమోహత మోనిమగ్నుఁడై
తావలమయ్యై మాటుగొన చానికి నేమి నికుంజవాటిబో
టి వేస నాదుమాడ్కికి ఘటింపగదే జగదేకమోహినిన్
నావలవంతదీరఁగ మనంబునఁ గోరికలూరఁ జూచెదన్.

చ. అవనిమంజుభాషిణి నృపాత్మజుడెందము సీరికన్యకా
మననయ్యరీనిమగ్నమని మానినిడాగిన తావుఁజూప న
ల్లన గనుసన్న నాతఁడు చలన్ని బిడేక్షుణ చంచరీక పా
లినిగుడజేసెఁ బైపయిని లేమముఖాబ్జరసాను భూతికిన్.

చ. మునుచిమరాంధకారమున మూఁగి వధూముఖకాంతి నిర్భుకారిన్
మునిఁగితుచాదురి లాతగొని ముత్తయల న్లన దూర్మికాచయం
బు నెనసియూఁగియూఁగి నునుపొక్కిలతామర దూరికృష్టతన్
గొనకొనవయ్యై నర్జయని గూరిమిఁట్టి కటాక్షభృంగముల్.

చ. రమణికటాక్షవీక్షుణ పరంపరలన్ యుపపాళి యానృపా
త్తమపరిభాసితానన సుధాకరకాంతి సుధారసప్రవా
హమునకు నొయ్యనొయ్యి నెదురై తదుదారకటాక్ష దృష్టిజా
లము బయిలొన్న గృష్ణురి చలత్వమునన్ మునిగెన్ ద్రపాంబుధిన్.

చ. మఱియుననూనరాగ రసమగ్నత వవిజయోత్పజుండు ప
ల్మరుఁ దనరూపకాంతి సుకుమారతలన్ దిలకింపగొంతుఁ జ
త్తరమును మోహము న్నెనఁగఁ దన్వీకుచాంతర హరపాళికిన్
మెరయు బిరియొంగవై భవసమీక్షుణఁ బొంగుఁ ద్రపానతానృయై.

- జు. అవసరమును కుండుగామియు నిష్కన్యనృచక్వాగయు
క్తవయోరూపశుభాంశైభవవిహారాగ సంజాతమా
రవికారప్రతిరుద్ధ మానసములన్ రంజల్ల సౌభమ్యం జూ
చి వహుటిమణి మంజుభాషిణి వచించెం జేరినుదళోత్తరగన్.
- జు. రాజకులవతంస? యలరాజముఖశుల రత్నమా కళా
రాజవతంస కాత్యవ్రం దిరస్కృతి నల్పత్వసియరూపమున్
దేవము మున్ను బిన్న యని పిక్తకటాక్ష నిరీక్షణదృష్టి
శ్రీజెలవొందఁ గన్న యని చిత్తమున స్మృతమంతురింపఁగన్.
- జు. చెలువకు నాటియున్న యది చిత్తమునపయి నెరుకుంగు నె-
దలిరులయాన దాని రసవాడిక మానువజరు కాకలన్
గళవకమొందనిక కుతుకంబున వేగబడిగ్రహింపు మా
తృలమముబోట్లునంతసముఁ దాల్చుగఁగాలముఁ దోయికెంతయున్.
- క. అనవిని తలయూని కరం, బుక మెలఁగెడు చిలుకఁజూనిపోయదవే పెం
చివఱికడకుఁ బొమ్మని, ననుతెక్కిలుకేలనిమిఁ నూటానుచేరిమన్.
- గీ. ఇష్టమృత్యుఫలాలిసంతృప్తిరేఖి, యంశుమదనూన మృదుగరుదంశుకంబు
నాశుకం బిచెకొమ్మనియతఁడుమంజు, భాషిణిక రాగ్రిమురనిల్పెఁబ్రెమదమెసఁగ
- మ. చిలుకంగైకొనివేగ వీడ్కొని భవచ్చిత్తంబునం జేరిమ ని
ల్పులతాతన్నిపయి న్నృపాలయని యప్పుఁబోడి గొజ్జంగిప
జ్జలకేతెంచి తరిపానతాస్యసుషమా సౌభాగ్యనన్దివ్యమం
గళమాత్రిక్ శశిరేఖఁగాంచి పలికెన్ గంభీరవాగ్దాచిత్రన్.
- జు. కన్నియవీపు రూపజితకంఠుఁడు పాధురికూర్మిపట్టి యా
సన్నవనదుర్మాంగణ వికాలగుంజ కుటీరవాటిలో
వెన్నెలఁచిని మానికపువేదికల నిర్విహరింపుచున్న వా
రిన్నికటంబునన్ మరకు నెక్కుఁడుజా గొనరింపఁగూడునె.
- చ. అనిశశిరేఖఁదోడుకొని యచ్చుటఁబాసి లతాంగులేనహో
ననిమిషరాజపాతుని కటాక్షనిరీక్షణపాలి నెవ్వడిన్
వెనుకొనియెం బయోజముఖి వేణినిబద్ధసుమప్రకాండవా
సవలకు మూగుకేళివనసంగతభృగ కటాపమో యనన్.

కా. ఆరామామణీ సీతం ప్రియవయస్సుల్ దేఖ్ని యాత్మీయ కాతి

తారాభృంతిగుంజగాటి సుమనస్తల్పయ్యం జేర్చిచె
ల్వారిం దారువసించి చెంతలఁ దదియ సాష్టాంత సంజాతమ
ర్వారానంగుజోపశాంతి కరవాన్వైచిత్రీ పర్తిగన్.

చ. అలఘుసదభ్యవర్తన సమాదర మూని జగత్ప్రియానమః

కిలసి శుండనం బొల్పిని కాలగతిం దమిజన్మపద్మినిన్
గలసిన పాతికంబపరకంధిజల ప్రవిగాహనంబునన్
దిలగఁగఁజేయ నేనెడు విధంబున నేగె దినేందుగఁదదైసన్,

సీ. సంఖ్యానల్గిరీశ విభూషణాయత పణిఫణారత్న గభస్తులనగఁ
జరమాంబునిధిజల స్నానార్థి మునిబద్ధ తీరదుర్కాషాయపిప్లులనగఁ
గంధినాయక మహితక్రూప సామజోపరి సులలితారుణ కుజచ్ఛాయలనగఁ
నధ్వగాహితజైత్రీ యాత్రాసమారంభ రతిపశ్చర్యానలమృతులనగఁ
దృఢనియమతత్పరావసదేవనికర, కరపుటిక్షిప్త విమలాఘృతాశరనికాయ
దలితమందేహదేహరక్తరుదులనగఁ, జనము నుతిజేయసంజ కెంజాయలడరె.

చ. కనుగొన నేమపద్మసుల కైవడి దప్తులనుండ కెప్పుడిం
చాన రమకూర్మిఁ దన్నెడలకుండఁగఁ జెల్లునె నామణీవధూ
జనితనవాసురాగ వివశత్వము బూనె ఘనాధ్వవర్తియ
నిమః కటంఠఁ గ్రమ్మటై సహింపక చాయ విచారకిలయై.

సీ. వరసమాగమవేళ నరసి కేచాన చక్రవర్తీయకన్తూ కాంతులనగఁ
సాంధ్యనర్తనకళి సువరిందు మడిగాసుమల పేని కుత్తుకతిశుమలనగఁ
గమలహండవనంబుఁ గలయంగద్రీమృదు సమయసామజ తనచ్ఛాయలనగఁ
నజవిలసంతేత నిలయంబులకుఁబోవు నభిసారికలవసనాంశులనగఁ
గొల్లయుల్లాండ్రీ వయసెల్లగొల్లగొనిన, మాయగొల్లని మైశిగిమాటుపజచి
జూచోరులు మిక్కిలి సంతసెలగఁ, గలయకల్లడఁ గటికిచీకటులు బొడలె.

చ. సరసిజముల్ముడింగె మునుసత్ప్రభవతకానుఁ డొయినుండుదాఁ
గరములగారవింప సిరిఁగాంచి ద్విజేష్టరసానుబంధబం
ధురతల మించి యాపమమదినుల్ నగ నాధవియోగభిన్నతల్
బొరసితిమందు పద్మినులు మూర్ఖలికన్ములు మూసెనీయనన్.

- గీ. మంత్రాంతరమున నుపాకాపకా క్రమమున విష్ణుశాస్త్రము లనంగ
వ్యక్తమునగా నుపాకాపకమున నుపాకాపకమున నుపాకాపకమున
సమస్తమున నుపాకాపకమున నుపాకాపకమున నుపాకాపకమున
నభివ్యక్తమున నుపాకాపకమున నుపాకాపకమున నుపాకాపకమున
రాజునను వివాహసంభవమునను, సురవహువున విరచిత శుక్తిజాత
రంగవల్లికల నుపాకాపకమున, హక్రిమింపున నుపాకాపకమున.
- గీ. కులమునకు నుపాకాపకమున, రాముడై నేగజనులను రాజువిడిచి
సమస్తమున నుపాకాపకమున వేల్పు, శేరి నిమగ్నమున నుపాకాపకమున.
- చ. గురుశునిమైనది పెనగు కోర్కెనను దయారణమున
సురవహువున నుపాకాపకమున దయారణమున దయారణమున
దురగోచాభ్యుతానభివ్యక్తమున యుదయానికమున
సురమను మత్తశేరినికోరమనన్ శివోచై నత్తబీన్.
- ఉ. భారతమునది కవచానె రథాంగచయము దీక్షితాకా
క్షరవరాజ సారథవికస్వము వికసింపచే జీకటున్
వేరెనునాటె పుష్పశర వీరుడు గామ్రకమెటుగ నెట్టెన్
లూరె పానిన్నభోంతరస మాకలిశంబులు బండువెన్నెలన్.
- వ. ఆసమయమున.
- ఉ. కొన్నినవింటివాని విరిగొలవాడికి విండురికిరా
వెన్నెలవేడికిన్ గడంగి వీచెడు వాసనగాలిదాడికిన్
తెన్నెలొంగి నజ్జడిగి చేడియచెంగటి కన్నెమవి నీ
దన్నినవింపచేవ నచటన్ గలచెన్ శుకకోకిలధ్వనుల్.
- ఉ. అచ్చట నిల్వకొక్క జలజాకిరతీరము చేరితర్పయొ
జోచ్చటమ న్మరాళిపుత్రోజ్వల గానకవంబు వీరులన్
జొచ్చిన నందుబాసి సుమనోగ్ధహ మొక్కటిజూచియుండంగా
వచ్చునె దీనిలోన మునుపాళిక తూపులయిల్లుగానొకో.
- చ. అనివిహవ్యభావినశమైనమతన్ బహుమాధుత నూ
తన సుమనల్లిబోలె వనితామణి ద్విమృతరూప్రికచ్చెలల్
గమగినిచేతులబొదవి కర్మమృతదెచ్చిపొనూనకయ్యపై
శునినిచిన రేచియట్లనియె మగ్గులులంగని గొండలంబునన్.

ఈ. ఏచిసుభాప్తిఁ బాఱక నిజేశులకాగిశులందు నెప్పుడున్
బూచినతంగెడుల్ గలె విభూషణభూషిత దేహవల్లికా
రోదులఁబోల్చు కన్యకలురోయ స్మరార్తి గృహంప నింతగా
నోచితి మీరలూరక ననుంజెతలం దెరలింప నేటికిన్.

మ. దిలకింపం బ్రతిపక్షి రాచిలుక జాతిదేవీ యై తుంకిండు పూ
విలుచేదాల్పు సదామధువ్రత గుణాన్వీతుండు పాణింబు దా
యలు గాఢ్యుల్ శశియంక కాకు పికమయ్యయ్యో గళగాఁగిహి యి
బ్బలవదేవులలోన నెట్లువిహరింపన్వ స్తు నానోటికిన్.

ప. ఎదఁజిగురాకుబాకు గదియించెద వెన్నెలచిచ్చఁజొచ్చెదన్
మృదుబిసతఁతు జాలపుటుచిన్ గళమూసెదఁ బుష్పగూఢిభృం
గెద నతిసాహసాప్తి గమకించి తుహరవిషంబుఁ గోరితదన్
బిదప ప్రానానధన్వి తనబీరము నెవ్వ తెహిఁదజూపునో.

మ. పలుమాదన్నమనీధువాని జరితాభంగో నృపదేవ్యైర్తి వ
ర్తిలుచండాశుఁ బల్లణంబున బగల్గేయిన్ జగంబంతటం
గలయంబర్వుననగభూతకృత సంతాపంబునుం బొంది తొ
య్యలి నిల్యాపక హేయటంకు సుమశయ్యన్వారిత మూర్ఛాదశన్.

ప. అటీముటి గబ్బిగుబ్బగవ హారలతల్ కదలన్ మెఱుంగుముం
గురులకింబు గగిన్ము నెఱిగొప్పవయంగ నిదూగ్పనేడి వా
తెఱనలయింప గొంజెమట దేరంగఁ జెక్కులఁబూవుపాన్మృపె
యొజగిన లేమఁజూచి యడరూనిన డెండములన్ సఖిమణుల్.

క. స్మరపాణి సఁభృతైశ్చవ, శరాసనానిశ విమక్త సారశరాభి
దురహోమూర్ఛితచేత, స్సరసీరుహ యయ్యె నకట నతీయనిమతీయున్.

ప. చివురులఁబాదమల్ బాదవి చేతులుదమ్ముల నొత్తికన్నులం
దొవలనమచ్చిబాహువుల నూర్చుమృణాలికలూన్చి గబ్బిచ
క్లవ విరిగుత్తులాని సిరిగంధము మేననలంది చెక్కులన్
దవిలిచి చంద్రఖండములు దన్నికిఁ జల్వలు గూర్చిరంగనల్.

ఈ. ఆరమణి నుకచాగ్గినవహరమణి స్మగళానిదోరని
కూగమనోజబాణతతిఁ గూరినభారపువంత బల్బులం

గూర్చి కూర్చి చెల్వ లోకంలయడంచి సువర్ణకన్నుల
భారవీరోన్నతావశముపై గడియించి వచించివ్రాసెన్.

క. శిరుణి మనము మెప్పించెము, మనం జాపసుకీకృత నిర్మల సుగుణ
మరులన్నికొమరు మణిదా, మరుచిరు కలిసుండరుకే పచ్చల ననుమన్.

చ. మలయ మరుత్తొరహరి మచ్చంపుండ్రేయజాలుచారు. మం
జులసుకాయమానముకల జొక్కంపుండ్రేయ నిన్నెనిదన
ల్లలిత కవితసారదకంబిడి యందుమృగమదమున్
మలపులించివాని చెలువలు లిఖించి విడిచివైభవన్.

మ. పాసాభాగ్య కళాధిరామ చరిత్రామంకరుఁ దాకాం
చిలుగుస్వాయి సుధాంకులన్ సరస నాకీతానిగ్భాగ భు
క్వరభృత్తీరమరాభృంగముల నొప్పన్ మోలఁ జిత్రించి పం
కరుహాక్షి సఖులిట్లు సమృద్ధససుగ్ర స్వాంతలైయింపన్.

క. సములితభక్తి శ్రద్ధల, సుమకరు నావాహనాది మదకపూజా
ప్రముదితుల జేసివారొ, కమ్మెగిన్ గుమిగూడి లేచి ఘటితంజలులై.

చ. శరధిసుతాసుతాయ సుమచాపధరాయ రతికన్వరాయ శం
బరమథనాయ గంధపనమానమ దద్విరదాయ పాంధసం
హరణ చణాయ లోకభయదామ్భత వికృమభాసురాయ సుం
దరితరమానితాయ మదనాయ నమోనమయందు మొక్కిమ్మన్.

చ. అగణితభూరికాంతుల శరాసమున నిష్పవజాతసంగతం
దగుగుణమూర్తి యందు సుమనఃప్రియచాము సంఘటించి ము
జ్జగ మరుదందఁగా నిజభుజస్ఫుటశక్తి సమగ్రతన్ ఘనా
ధ్వగపురము ల్మ్రదించు నను వర్ణనఁజేసెద మీసగాస్మరా.

ఉ. విమెడి లేరెచాపధరు లిద్దర నాఘసులొందు రెండుగా
చేయుదు రెంతనేధపది చెన్నగు గన్నులవింటఁ గమ్మలూ
సాయక మాని రెండాకటి సల్పఁజాలిన నీదుకాశలం
దాయజుడైన నెన్న నసమర్థుఁడు లోకులఁ జెప్పఁనేటికిన్.

క. అని బహువిధముల నాకొగ్గి, న్ననవంటివజీరునిట్లునయసముచితవా
క్యనిరూఢిఁబొగడుమగువలం, గనుఁగొనికశరేఖ పలికెఁగనలుమనమునన్.

ఉ. సీరిగుజ్జప్రవ్రేత్తియు మహాశ్రద్ధవృత్తియుఁగాంచిట్టిచం
గాలులు (స్థూలముఁగొనియక్కట) తాను నిక్షైకధర్మమున్
జాలఁగొటంకచేసికొని చానలనేచ ననంగభావమున్
గానియున్న నీనిఁ దగువానియొడ మృత్యుచితోక్తులన్.

వ. అనియమ్మగుచు నేడించి.

చ. శరక మనోజ నీవెదితి యుగ్మిని దెన్ని టలాంబకాగ్నిచేఁ
దొఱఁగిశరీరము నృణల దోచితిపాంథజనాభువృద్ధిలో
మఱిగోపుణ్యకర్మమహిమంబునో యటుగాక ముగ్ధిగ
మృతపారఫాలనేత్రకింఘమగ్ధజనుల్ బ్రతుకంగ నేర్తురే.

ఉ. ఆకమలాశుభ్రాత్ముఁడభిలాషనుఁ దాతనినూతిపాట నే
నీకుసహోదరిన్ తెలియ నేరక మార? కిడంగి నన్ను నీ
లోకములోన మానినులలో నొకదానిగఁ జూచి యేచిసన్
నీకరకార్యకంబు దుదివీరసమానము నేకశింపనే.

క. కామిని పలు దెరగుల న, కాగ్నిముని నిటు మారిమారి కమనీయకభా
స్థేయుని సోముని సుగుణ, స్తోముని వీక్షించి పలికెసాలసినమదిగోన్.

మ. సుమనస్సంతతిబోవుచుం గవలయాస్తాకానుమోదంబు నెం
పమరంజేయుచు సత్పథాభిగమన వ్యాపారసగ్వజ్ఞమా
లిమణిశ్వరభలన్ మదారిదళ నాశీధరభావంబునం
గొమరై రాజుఁ దంద్ర? నీవటలలం గుండుంపనర్హంబాకొ.

నీ. నిన్నొదలధరించు నీలకంఠరునకు హాలాహలజ్వాల గానిఁజెంత
నిను గెమ్ముగానోచ్చివభామ దానవరిపునకుఁగాల్చిచ్చు మింగుఁజెంత
నినుగర్భయున వహించినపయోరాశికిబాడబజ్వలనసంభరణమెంత
నిను దండఁజేర్చి నీరజనీహృదయేశుర కనలహవేళమెంత
మహిమింబునకు విషంబ పు దవంబు, నకుదవంబపు బాడబాగ్నికినిబాడ
బానిలమనగ్నికినగ్ని వజ్రమధన, చల్లదనమేలనీ మేరమల్లసిల్లు.

చ. అనఁ మున్ వియోగుల దయారహితాశ్శుండవై మధింపఁజెం
దికఁగదాంబు నేర నతినిష్ఠుడమైన మహామయంబురం
దివదిననున్ గృణంపుచును భీరతడక్కి కళావిహీనతం
గొనకొనె చుర్విహింపకులకున్ దురవస్థలు రాకమానువే.

- గీ. సరసిశారాతి దుస్సహవిరహభార, పరవశ స్వాంతయై యిట్లు బహువిధముల
దూలనాఁడనరజాక్షి మోలనిలిచి, రమణుల త్తపనాబుతు రాజగుచ్చి
- చ. అలసుమనోనువృత్తి మధుసూతరికిన్ బలుగాకిమూకవ
ర్తిలిపాపవైసమాఁగకు శృతిసిన్ధివాగనుభూతి మానితా
త్యలఘుత చంచలాత్మకు నడఁగఁజేయు మఃస్మృతావనీ
స్థలికి ప్రభుడవై తగువసంత? నెలంతల నేచుటాస్థనే.
- గీ. చిల్లదనములకెల్ల హస్తదమవీవు, పాణిబంధుండవభిల ప్రపంచమునకు
మారనరుతల్పగులగూడి మానవతులఁ, గొంతలమువెట్టదగ దోరి మందపదన.
- క. బాలికల నేచుపాతక, కిలుండపునీవబంచుఁ జెందికిమకన్
నాళిక భవుమనిన్నొక, మూలన్ బడవైతి నురగముల కకనముగాన్.
- మ. పోతపక్షితిఁదాల్చి కొఱియదలిర్ప నోమునన్ మాలమం
చితనందింతయు లేక యీఘనతతుల్ జేకొన్న నానాఫల
వృతతన్ భంగమొనర్చుచున్ దిరుగుకీరవారితమా ! యోటికి
తతపత్రాయిత నేత్ర సాంకవతనూ పారభ్యవర్తింపఁగన్.
- క. ఓకలకంతక సతినీచేక గీర్వముగ మెలఁగియేచఁగరానే
లా కన్నెఱఁజేయుచుఁ బలు, గామలజతగల్గెనీమఁగాని గుణమొగిన్.
- గీ. మానితాతనుమధుర ధర్మంబు గుఱువ, పఱివినుమనస్సుమాహ సంపదహరించి
యెప్పుడుఁ గుజస్త్రిమైత్రీచే నింపెనంగు, మధుసములకేల జైరిమీద మమతగలుగు.
- చ. సరసిజగంధులిట్లులు వసంతమరు ద్భుకకోకిలాదులన్
బరువిడిదూరిమూరి విరిపాన్పువయిన్ వఱియింపఁజేసియ
న్నరిసుతు సౌమమార్గసుగుణప్రతిభా కథనామలాపవి
స్ఫురిత ముఖాంబుజాతలగుడున్ దనరార వనంతరంబువన్.
- గీ. రాజకరసిడచేఁ గుండి రహిఁదొలంగు, పద్మినీసంతతికి నాత్మభర్తరాక
మునుఁదెలియఁజెప్పవచ్చియునుచిత, చామ్యనమపూర్వదిశ*వేగుఁజాకొనొడిచె.
- గీ. జలజములువొంగ గలువలచాయగుంగ, రాజబింబాయి చరమాంబురాకీఁగుంగ
సింధురాజస్వరతిరియ చ్చిన్నవాన, జీపయోధరహీర కలాపమకఁగ.

- క. కోకమువిందు బద్ధములకుం బిరియభర్త మురారిదక్షిణా
 లోకము వేదసంప్రటము లోకహితుండు విభాస్వదంబర
 శ్రీకమనీయభూషణము చీకటికిన్ బగవాండు దోచె బం
 ధూకసుమమృతిన్ దెగడు తోరపుకాంతినినుండు తూర్పునన్.
- చ. మనసిజవాణసుంచలిత మానసయా శశిరేఖ నెచ్చలుల్
 వనసుచనుండనిక కొనివచ్చి విచిత్రమణినికేతనం
 బున విరిపాప్పుజేర్చి నరపుత్రకథారచనానులాపకా
 లినులుకాలయాపనము లేమకు సల్పుచునుండి రంతటన్.
- ఛ. భాసురమయ్యై గేళివనపాలివిదూరిత పాంథమానసో
 ల్లాసము శీతలానిలవిలాసము జాతిలతావళిపరి
 త్రాసుముగోమలచ్చశరగోధిత ప్రిథితాంగ జైక్షవే
 ష్వాసము గేకినరుతింరాసము నా మధుమాస మెంతయున్.
- మ. తలెరుంజాయల నులకెంపొదవె మొత్తైవై పూమొగ్గదు
 క్కిలతాల్మిచె మదాళిమండల గుతుత్కాంతి చ్చటాధ్యాంత మ
 గ్గలమయ్యై శిరతుకభాసురుండు గురికన్ కమ్మపూచేనె
 ముం దలమెన్ గానితె పాంథచక్రిములు జైతార్జ్జపరిబోధంబునన్.
- మ. వనలక్ష్మీకవయింపుచో ద్విజపలవ్యాహరమంత్రంబులన్
 వనవేద్యలైఁ బలాశకళికావహ్నిం బ్రతిష్ఠించి నూ
 తలమాధ్వీకృతధార మాధవుడుదా తప్రీతిఁగావంపఁచే
 గొంపఁదోడ్తోదిశలావరించె మదవద్రోలంబసూ మచ్చటల్.
- చ. శృతిహితవాగ్విభూతి పరిశోభిమహావని మండలద్విజ
 వ్రతతులనూనమాధవు కృపన్ సకలేష్టఫలాప్తిఁగాంచనా
 శృతిహితవాగ్విభూతి పరిశోభిమహా వనిమండలద్విజ
 పత్రతులనూన మాధవుకృపన్ సకలేష్టఫలాప్తిఁగాంచవే.
- క. కష్టపెన్నెఱులయ్యై గండుతుమ్మెదబారు లూరపుగల్లుననంటు లూకులయ్యై
 సురుచిరాధరమయ్యై నరుణబింబఫలంబు నవకోరకంబులు నఖములయ్యై
 గబ్బిపొండ్లయ్యై గమ్మపూసత్తులు వనరుహంబు మనోజ్ఞవదనమయ్యై
 శుకపీకారవములు నూత్తజ్జభరలయ్యై మృగపల్లవంబులు పదములయ్యై

చూడఁబట్టెను. తానెంతయు, ననుకరింప వచ్చిన హుమయ్యును
వానియొద్దకు నుండునాకనందము, దానినేతనికు నానునాకనందమున.

మ. ముసుంగుచ్చైవ సుమనస్సునిఁబామున కానందము నత్యాద్యంత
దనిపె న్నాథుకదాననన్ బహురసదస్యైవై శాంతిఁబుద్ధివో
త్తి నిరూఢస్థిజహతి నేష్వేతఃఫలాధీనంబాశ్రేయో
వనాల్లభ్యమునన్ వసంతుండు దయావర్జిజ్ఞానావంతున్.

చ. కలిరవకుమారులుగంధ నిరంజనరాగయుక్తులై
న్నలరెను పల్లనాన్నితిలకై యలగొమ్మలు పుష్పగుచ్ఛవా
తలెలకలకల్లుబోయి వెనఁద్రావి చుచున్నవాల్లనెల్ల
కలనటంపులుండు నవిగాయకతోటి ముఁగ్గియింబానన్.

చ. ఆదృతిఁదావులంటుచు రజోంకుక మూడ్చి మరల సాన్నిధ్య
నేవదముగ్రిమ్మగా మధుపవృత్తసితేతిర రత్నరామక
శీఁదగుడివచేడియల చెన్నగుఁజొంపివిడిగుత్తిగున్నలన్
మోద మెలర్చసోలు విటముఱ్ఱులఁబోలె మరుశ్చిశోరముల్.

చ. మలయసమీరణాబ్జ రిపుమాధవులున్ సహాయులై
కెలఁతులరా మరుండు పికకేకిగళస్వకవాహ శౌర్యటుల్
వెలయు శుకాశ్వమెక్కి వెడలెన్ బధికాహితదృగ్భయానకొ
జ్వలనునునశ్శరాసనుసంఘటితామృత భాంపరాస్త్రుండై.

ఉ. హైమజలంబులన్ జలకమాడి కట్టిధృతధౌతచేలరీ
లామహారీయులై పరిమళద్రవమాని పృథులమల్లికా
స్తోమముకంతదేశములఁ జొన్నిమనోహరభుక్తిదేలియా
రామములన్ సుఖంతురు పరస్పరవాంఛల భోగులత్తతీన్.

చ. ఇట్లభిలజనానంద సందానకారణంబగు నత్తు-సుమాకరంబున నొక్క-నాఁడు

మ. అనన్యదృగ్దృఢరాతిభీమబల భీష్మాదిత్య పుత్రాద్యశ్రే
ష్ఠసుహృదృష్టాంభటావళుల్ గొలువఁగా జంభద్విచక్షూర్ణభో
గసమృద్ధిం గొలువై సువర్ణరవిరంగ న్మంటపక్షిణిను
ల్లసిలం గౌరవరాజు కాతుకవిలోల స్వాంతరుండై యత్తతీన్.

౧. కలసిని భుజ్యోభితుని సాంకేతిక చరిత్రము
 చలుని శిఖావాసముపై స్థిత శైలిక సామరాసు న
 గొల్లపమిదనాత్మ రత్న కటకాంచిత పాదవిలాసు భూమిభృ
 త్తిలకముఁదాసి కౌముకమతిన్ వనపాలురు గేలుకూర్చుచున్.
౨. చృతిని జితానుభూతిని ముతీ! ముతీ! సిరిశ్చిత్త మూతరా
 నతగరికంఘ! యేదికి వశంబుగనే నుమనోధహనభా
 శిఖిసరసాల విష్ణురణఁ జెల్వగునిర్మల నాప్సరస్తతిన్.
 టిలిఁజెలువొందు నందనముఁగేరెను గేళివని గణింపఁగన్.
౩. నాశీక నాళిపారణ, పాశీక మనీయపక్షపవమానదల
 న్నాశీకయుతమదాళి, నాశీకలీతిరీతి నలరుంగొలఁతున్.

కవిరాజవిరాజితము.

౪. శ్రీమచిరసారథున సారకరవీర తరువాగములు భూరితర సారభములం గా
 సారసరసీజ సముదాగ మహాపూర మదగౌరవ వికారసువిహారిమధులిమ్మిం
 నారవనినోదముల హరిహిమనారియుత సారణలతీరములజారుతరనూనా
 గారములచేరువలఁదోరపునమీరణికోరములఁ గేళివనధారుణి జెలంగున్.
౫. మృగులసరోరుహ చృద హరిణ్మణిభాజనరాజివాఃపృష
 త్నదమలహాత్తి కంబులిడిజగ్రఁగఁజెందొవచేతులూన్చి ష
 బ్బదయువతీసుగీతికలపైఁ బయినారతులెత్త గోరుచుం
 డుదురనువాసగంబును నినుండనినిను వనోర్విఁబద్మినున్.
౬. పనిఁబడినచ్చుటంబెకసి భవ్యతరుల్ ముమనోభిరామతన్
 గొనకొనియుండ చానియులగొమ్మలనంటినపల్లవవ్రీజం
 బునొగలఁజేయుచున్ బుతువిభుండనుపంగవనవీరయావళి
 ఘనభటసంఘముల్ వెలయుఁగా చెవహూ కలనిన్వనారృటిన్
౭. లలి లాలించి మరుద్విటాండురుశుకాలాపాళిగేళి వనీ
 నిలయాంతర్గతవల్లికానవపురఁశ్రీజాతిగుచ్ఛస్త నా
 వళిపైనాగ్రిలనళీనరుంకృతుల రవ్వంజెట్టి యూటాడుము
 గ్గులుపొగ్గిధాధికభావసంగతులెటుంగ న్నేర్తురేయెచ్చటన్.
౮. భూపవరేణ్య కేళివనభూపవమానకిశోరసంభల
 న్నివనవనీపరాగతతి నిర్మలధగ్గులనత్సుధామయా

భోపలవేకన్ దొరసి ముందు వియోగులకు హితము

తాపనివారకంబయిన తాంతసుఖంబును చంద్రికానిశ్.

ఉ. కూడికెలంకులన్న మడుకోయలనోయలమూగ నాచువా

దోమగ వాడికొద్దివిరులతూపులమొత్త ముపచ్చవిల్లుచే

దోమగఁ దానదృశ్యత గుమర్కొని శంకరభరానుమతే

టానువనోర్విగర్వగమృగామలకున్ భయమావహిల్లఁగన్.

మ. తలీరుంజాయపసిండిపూతల సముద్యతోక్తిలవ్యాభూతా

హలనాదార్భటిఁ గీరతోరణ సమూహవాప్తి వా తోన్య

తగ్గళికామాక్తికరంగ వల్లికల హృద్యంబైవన వీధిహా

పలలామాఢ్య భవత్సభాభవన సౌభాగ్యంబుఁ జెల్పుటయ్యును.

క. ఇనధామభవతేశీ, వనధారుణిఁ బొగడునేప్ప వనలయఁచి

దనధాత్రాదులకైనవ, చనధాటిన్మయ్యు బోటిజనులకున్ మే.

క. అనిననవిభవము బొగడ న, వ నిరుపమానోక్తిలన మనసాచురువా

వినివిని పటుసమిదవనీ, వినిహతరిపున్పురుషు రాజపీఠంబుఁచిన్.

క. ఆభోరణాగ్రిణి నిజా, జ్ఞాధారణకుళుఁడై లనజ్జగత్తేభా

రాధారపత్తకుగో, త్రా ధరసమశక్తి బంధురము సింధురమున్.

ఉ. చెంగటఁదెచ్చి నిల్చుఁబోలిచెం గటదానలుకత్పరిమత్త సా

రంగము బుచ్చరాంబుకణగాజి నిరంతరరాజమాన సా

రంగ ముదగ్గిశోణరుచి రాంకవదీప్తకుఠాభిరామ సా

రంగ మనూనకొతుక తరంగిత సర్వజనాంతరంగమై.

మ. ద్విరదోత్తంసము నెక్కి చెచ్చెర ధర్మతీమండలాఖండలుఁ

డకుఁదెంచె స్తుభరక్త రాంకవరుచిపాఁచిత్ర టితోఁతి లం

ధురదానోదకవృష్టి ఘీంకృతిరవానూన స్ఫుగర్దర్శణ జా

పరకాసింధురమ భ్రీవిభ్రీమముఁ దెల్పం దామనాన్యంబునన్.

చ. కరివరణోద్ధతిం బుడమిగ్గికదల న్నిజకేళికావనీ

సరసిఁజనంగమోలఁదగెఁ జంపకపుష్పరజంబు గంచపుం

గశవలియవ్వనేదిర లగం దనుదాయఁగవచ్చు తెరికిన్

గరమనురక్తిమున్ను పథగాఁగనకాం శుకమఁదెనోయనన్.

ఉ. అనంతాకళాకళానాథుఁ డాకిరచక్రిమనోనుమోద సం

భావక రాశ్రమేజ మహితకీర్తి భృత్తి మరాపనోదసం

దై ననపద్మి సుసుదయంబులింపంగఁ డానెఁగెళితో

ద్వానమనూననూన నికరా సవమాద్యదశీనగానమున్.

జ. డాకిరచక్రిమనోనుమోద సంభావితావధూనము

భవ్యలిరద్యిజలాకవాక్యపా

ద్యుతయఁ గామది చలిర్చెను భావిఫలపక్షితో

ల్లనముతోడఁ జల్లి విరుల నిజజహళిఁ బ్రసాదపాణులన్.

క. ఆలోకినములులేదేవ, నాలోకిన కాతుకంబులై నెలయ ధరి

ర్త్రీహోలాక్షీ చమణం, డాలోవనిలోనికరుగ నపుఁబ్రీయమునన్.

క. ఆరామపాదురందోకిఁ, డారామాఁగ భవమూర్తి కనియె నభిండ

మౌరరామాధిరమణగను, మారామావనివిలాస మతిముద మొదవన్.

సీ. ఇదిమర్త రోలంబు మృదుగీతికాలంబు నవలతాంతికదంబు భవనపాళు

లివి రసాలసదీర హింతాలభిర్హర కరివీరఘన సాగతదవరంబు

లివి మాఁగదురాశ యువతీగరుల్లోలజలకోత్పలవికాల సుసులతతు

లివి మాధవీకుండ మృదుమల్లికాబృంద నిరుపమానమరంద నిర్గుణరంబు

లివి సుధాకర కాంతాతిహృద్యవేది, కాసమావృత పరిమళా ఖండవకుళ

సుమరణి పుంజములటందు నూక్తి కలన, నవనివిభునకుఁ దెల్పునయ్యవసరమున.

మ. సరససమీరణాంకుర వశంబునఁ గంఠిరయై మరందశీ

కరనవపుర్రవాఁ దొలక నిర్విచావులఁ గొమ్మయొర్పు వి

స్ఫురదలిసి కటాక్షములఁజూచుచు నూనపరాగచేబయై

సరసమరావిభుండలరెఁ జారుఫలస్తన భారనమృతన్.

మ. మహికాంతుం డిటులాల్పకేళి వనసీమాజైభవాలోకనో

త్సహనుండై మృదుమల్లికానుమలతా సౌరభ్యలక్ష్మీ వల

త్సహకారదురీమవేసిపైనిలిచె శశ్వద్గంధవాతాంకురా

పహృతాధ్వశ్రిముఁడౌ మఁజెంగటవనీపాలుం దనుఁగొల్వఁగన్.

చ. అంత.

సీ. అనువుగా మస్తకంబునజుజుజుటంబు గురువిందమకుట విస్ఫురణఁజూప

నిలలస్థసురఘనీతట మృత్తికోద్ధ్వపుండ్రీలత చందనరేఖ చెలువుబూన

మైవన్నదొరసి వక్షోవనమాలిక ల్నువతారహార గౌరవముచెల్పఁ
గటిమండలీబద్ధ ఘనరైణేయంబు గురుచిత్రీపరిభాసగరిమపాఠయ
ననిలమేళన సప్తస్వరాసుగీయ, మానమృదుతాత్రీ కాంతిమహితఁదాల్చి
నాకముననుండి నారందుండరుగుజెంచె, రాజహంబున గౌగనరాజుకడను.

క. రాంగునినారదయుని యను, రాగనిమగ్న త్పుండగుమఁ బ్రవేశమలనుజీశో
భాగురుపీతి వలమహా, భాగురుచిరమూర్తి నులిచి పార్థిపుడందెన్.

క. సయపాత్తభక్తిమెయిన, ఘృణానుభాద్యమెసంగి కుశలమరయును మహా
ద్యముఁబారదరుచిముసన, త్తముఁబాఘోధిశయనాంఘ్రి తత్పరహృదయున్.

మ. లలితారూఢతపః కళాసురుచిరాలంకార మానశ్శయో
త్పలినీమిత్రీ ! దృగుత్పలఁత్సుకతఁ గూర్చుంజాలె నీరాకయె
దులకుంబోవును నిండువచ్చితి మహాత్ముల్ దగ్ధనం బిచ్చుటన్
ఫలమత్వంతముఁబొందెగాతె మముబోట్లన్ ధత్తి, మహింపంగన్.

చ. సమధికభోగభాగ్యములు సాగరజాఘరజాధిపాధివా
సముల జవాసవాసవ నిశాంతము లాసురయక్షకీన్నర
పగ్నముఖజగంబులున్ దిగధిరాజపురంబులు దావకాభిగ
మృములుగదా ! గదాఘరపదాంబురు హస్తుతిపూజనాదరా.

ఉ. ఆదరణీయవైభవ సమన్వితమైనది లోక మెద్దియో
నాదరహాసభాసీవదనంబున నమ్మునిపలుగ విశ్వధా
త్రీదయితేంద్రీ! యెల్లడలఁద్రీమృరి మానవలోకపీఠా
మాదరసంబుచిత్తమన మున్నుదయింపంగడిగి యొక్కచోన్.

కా. హృదకాంతాధిప! గాంచితిం దిభివనైకస్తవ్యసామ్రాజ్యము
రీక్షకంఠాద్విహారనాయకమణి క్రిందోల్పు మాణిక్య శో
భాకీర్ణాలయగోపురావరణ హర్మ్యద్వారకన్ భక్తరా
జీకళ్యాణ కరపదీప్తగుణ లక్ష్మీద్వారకన్ ద్వారకన్.

ఉ. కాపురమప్పయోధిమనుకాన్పున కాపుర ముజ్వలవృక్షీ
గోపురదీధిస్థగిత గోపురమున్ మదకాలకూటరీ
ఖాపుర మధిరాజవలకాపుర మాపరిపూర్ణసాటిగా
నోపురహింపంగఁ దదున్నతిఁ బన్నగ భర్తజాలునే.

ఉ. భాసురవజ్రకోటి రువిభారధురంధరమై యసంఖ్యరం
భాసురసాలకానన సమంచితమై బహుదానరత్నరా
ద్వాసిత్వమై నితాంతగురువర్గనిబోధిత నీతికాటప
స్త్రై సాబగొందు ద్వారవతి కాసురరాజపురంబు సాటియే.

ఉ. అనగరంబు సాటిముద మాన గరంబు జగంబునందు నే
గాఁగఁగొనిచి కీర్తిభునిగా నగధారి ముఖంబు దత్త-థా
గానగరిష్టమై యలరఁగా నగభేదను వీటనుండి నే
గానఁగ నేఁగఁదా మనుపుఁగాన గణేయదయామయాత్ముఁడై.

క. డాయనరువెంచి మునివరు, డా!యనఘ యటంచు నన్ను నర్చవిధులం
బాయనికుతూహలతనా, థా యని బద్ధాత్ముఁడేయఁ దలకొని నేనున్.

నీ. మొగులుచాయలవాని బగడంబు జగడంబుఁ దెగడుకెమ్మావి సోయగమువాని
వెడఁదవత్తుమువాని వెలిదామరల నోమఁగల సోఁగకనుదోయి చెలువువానిఁ
బసిఁడిపుట్టమువాని బలురక్కసులపెంపు నలయింపురలయింపు బలుగువానిఁ
దళువుచెక్కులవాని నెలసంచు నలయించు మరిపంపు లేనవ్వు మోమువాని
గొల్లయిల్లాండ్రొండ్రలో గొల్లలుగను, జున్నువెన్నలు ముచ్చిలితిన్నవాని
గొలుచువారలతలపులో మెలఁగువానిఁ, బచ్చవిలుకానితండ్రి వాసుచ్చిపొగడి.

ఉ. కాంచితి శౌరిచెంత మణికాంచికలాపకనశ్కటీతటీ
కుంచితవార్ధికాంచి నలికుంతలఁగాంత లతాంతగుచ్చకో
దంచదురోజమండల దృగంచలదంచలతా ధరీభవ
చ్చంచలఁ బల్లవాధర రసాధర కాంచనగాత్రీ నొక్కతెన్.

క. కనుఁగొని మునుఁగొనియాడుచు, దనుజవిగర్దళన! వనజదళనయన! ముకుం
ద నగోద్ధర యాకుందర, దన యేదఁపతులకూర్చితనుజాతయొకో.

క. ఆవనశాస్త్రంకు మునిమల, పావన! యిది సీరికన్య భవ్యరయశ్రీ
లాపణ్యధన్య సుగుణల, తావల సతీమతల్లికాభరణమిలన్.

క. కుందరదళ శశిశేఖయనం దనగు సుమా విధాతృనందన యననా
నందమిరవొంద నానక, దుందుభిచందనుని యాజ్ఞ దొరకొని నేనున్.

క. జలనిధిచేలారశనా, వలయాధిప నిన్నుఁజూడతచ్చితి వినుమా
గలదొకహితోపదేశం, బలఘులరా మోద మొసంగు నది నీమదికిన్.

- బ. పలువుర యక్షులకీపురుష పన్నగకన్నర రాజ్యల
 స్థలితవయోవిలాస శుభలక్షణభన్యల నాకలాకాం
 తల ననీతాలకాంతల సదా వసుధాధర! జూచినాడే నే
 చెలువల నీరికన్య తులఁ జెప్పగఁజూపఁగఁజాలనెయ్యెడన్.
- క. జలజారీహోదశాధిక, కళయలకాధిపునవాధిక నిధానము బూ
 విలుతుని యారవపాణము, జలతంగైకొననిమెఱపునకీయదలంపన్.
- ఉ. కుత్తుకబంటినీటఁ దమిఁగుండి వివర్ణతఁ బంకపంభవో
 ద్వృత్తి సదా వినీతియ వహించుటఁజేసి లతాంగివక్రసం
 వత్తికి సాటివత్తునఁ బద్మము బాలదుగాని సారభా
 యత్తము సంతతద్విజకులాస్పదము స్వరసంయుగాదొకో.
- చ. కలికికచాలితోఁబెఁగికంధరము నుత్తఖవన్దహీనమై
 తొలఁగక గబ్బిగుబ్బగవతో నెదిరిపఁగ బల్మి నెత్తుకొం
 చలవునఁ బోవఁగా నదిగళాంగకవైఖరిఁ దాల్చుబూని బె
 గ్గిలి యటవెగుమున్నయి తగెన్దలనాముఖలక్ష్మీప్రాప్తునన్.
- క. చెలితను జనునోక్తి స్మృత, ములు మోముమెఱుంగు మొత్తములువన్నెలతో
 నిలతో గోయిలతోవె, న్నెలతో నెలతో దురంబు నెరపు న్నరపున్.
- క. తమ్ములు వికాసలక్ష్మీ, దమ్ములు నయనములు వారిదమ్ములురచిభే
 దమ్ములలర నెటికురులు ప, దమ్ములు మృదులారణ చ్ఛదమ్ములు చెలికిన్.
- క. ధరమేదనుగవ ధారా, ధరమే నెఱిగొప్ప నవసుధాలహరీ బం
 ధరమే వాతెఱ సిం, ధరమే యానంబు సాబగు తోయజముఖికిన్.
- సీ. రజనీచరునకును ద్విజరాజత మధుధరులకు నతనుసుధర్మగుణత
 చిరతరామోదలక్ష్మీ ప్రమానసంతతి కరులకుభువనహితానువృత్తి
 జలజారేములకు శాశ్వతహంసనగతి చంచలానికి ఘనాశ్రయవిభూతి
 పల్లవతతికి భవ్యతరులతోఁబొందు కుముదంబులకు రాజసుముఖతాప్తి
 గొమ్మమోమునీవి కొమ్ముజిజ్ఞాసిగోళ్ల, సాగను జన్నుదోయిసాబగు బడవి
 కాస మంగడిపి గరతలరుచినేత్ర, కాంతిగరిమ బూసుకతనగలిగె.
- క. కమలారిబింబసంపద, రమణీమణి వదనసుంద రత్వముఁ దెగడున్
 గమలారిబింబసంపద, రమణీ నయన స్తవాధరంబులు దెగడున్.

మ. మునుపద్యైస్తతఃగాంచ నేమ్యైగము సాంపుః జూడలేక ద్యుతే
త్వీయాధి స్వీలస్థిఃగాః బృహకుచద్వంద్వంబు జక్రిత్వ మొం
దెనువోడో మెఱుగారుకొని మధుద్విద్యావనూస్థంబు గాం
చెను దారాసితకేవపాధి సుమన్స్సిద్ధత్వ మజ్ఞాతీకిన్.

ఉ. కొంచె మజెట్టులోచ్చెనొకొ గొప్పచనుంగవ వేగుఁగొను దీ
వంచలజేరనీవు నడకలో చలదృష్టిబడంగు మీలన
మిత్తందు గలందు దుమ్మెదల మేచకరోచులఁ గప్పకొప్ప గొ
మిత్తందు నతిక్రిమిందు జిగిమిందు తనూలతసంచుబోటికిన్.

నీ. బహుశార్తిఁగృహియించుఁ దుహినాంశు చింబంబు పంకాస్తిదనరారుఁ బద్రపాళి
నిలఘనాఘనసంజ్ఞ నెలయువారిధరంబు గవఁ బాసితోలఁగు జక్కవలదోయి
విషవహావిర్భూతి విలసిల్లునమృతంబు వడిసుల్లబడికూతలిడు దరంబు
దుదలనీరసములై పాదలుపల్లవజాతి మెఱసితోడనడంగు మించుదీవ
నెట్లునరిఁజెప్పనచ్చు మృగేక్షణాన్య దృక్క-చపయో ధరాధరగ్రీవికాంఘ్రి
తనులతాకాంతి వైభవోదారతలకు, శతధృతికి నాఘణాధరపతికిన్.

చ. చెలి శృంగారరసస్రవంతి యనఁగాఁ జెన్నొందు నాకానిచో
దళకున్వేసనిసాంపుఁ జూపులు గుఱద్వంద్వంబు నూగారు స
ల్లలితాంఘ్రిలో నతనాభి ముత్తరులు నేలా తెల్పుఁ బల్కారులై
వల వాళ్చార ఓధాంగ భృంగ జలజా వరోర్మికా స్ఫూర్తులన్.

మ. షీతివైకాళిమగోస ముజ్వలతయున్ శ్రీసాంపువేణీకటి
శుక్రులొంద న్గనకాదిధర్మగరిమన్ జూపట్ట బద్మాసన
స్థితి జెల్వొద వారిత్యమానఁ గుచలక్షీ చంచలాలాకనా
సృతమధ్యంబులు బోటిమే నమరె మూర్తిత్రయ్యనూనాకృతిన్.

ఉ. అంగనకొప్పు కందమున కంద మొసంగు మెఱుంగురంగులన్
జంగునజొకలిందు మెయిసందు గట్టితటిలీల నే నే
లంగల దూరుసా రనటులన్ చరమున్ దరమాగళంబు జూ
పంగ జవాలు వాలుగల నారడిఁబెట్టు నయారె సారెకున్.

నీ. తరళాక్షివదనంబు సరసిజంబనరాదె లేచుబుల్కులు మరందలీలఁ జేల్పఁ
గునుమతోమలి బామలో గొసరివిండ్లనరాదె జూపులు బాణవిన్నూర్తిఁ జూపఁ

బూదబోడిపాకిలి పుష్కరంబనరాచె వళులు దరంగల చెలువు నింప
వనిత బాహులు కల్ప వల్లికలనరాచె గరములు కిసలయ స్ఫురణ నెరప
నతివనెఱిగొప్పగార్మిగులనగరాచె, యొడలిజగసంఘకొమ్మించుటారపుఁబూనఁ
జెలువ చెలువంబుఁబొగడ నీశీంప శేష, నకునగారికి గాక యేరికిఁ దరంజె.

సీ. మొగు లాకసంబుఁ సంపఁగిమొగ్గ దలిరులు గచమధ్య నాసికాకరతలములు
మీలు జాబిల్లి మేల్చునిడి వెన్నెల నయనాననాంగ మందస్మితములు
గెంప నంటులు రాజనంపుపొట్టలు జింద మధరోహ జంఘా గళాంగకములు
బుడమితేనియపొన్న పూచంగరంబులు శోణివాడ్నాభి వక్షోరుహములు
మొల్లలరనెలవిండ్లు దొమ్మదులుగొన్న, నలు మెఱుగుటద్దములుదరంగలురదాతి
కభ్రుకుటికర్ణకరరుహ గండభాగ, వళులు వాకువ్య భవ్య భావజ్యవతికి.

ఉ. శంపలసానబట్టి కరచాతురిఁ దద్రజయూని యందునై
లంపవిలాసిని తమవిశీర్ణకళాతతి మేళవించి చ
ర్చింప సుధాకరామృతముజిల్గి యజుండు రచింపఁబోలు నీ
చంపకగంధిఁ గానియెడఁ జానలికిటివిలాసమబ్బునే.

ఉ. ఆశుభవాణి కాసతికి నాగుణలక్ష్మికి భర్తగాఁబ్రజా
ధీశుఁడు రాజనూతి యసదృక్ప్రబలారి దరాంకమూర్తి నా
యాశల గీర్తి జెల్లరినట్టి సయోధిపకీర్తి విశ్వధా
తీశుఁడు జాలుగాని గణింప నృపాలక మాకుఁడోపునే.

గీ. రాజరాజ కుమా రాజరాజ రాజ, దురుతరసురూప దృఢమతి చిరయుశోభి
రాసుకకుఁ నీచ పట్టి కారాజవదన, రమణఁగూర్చుట శుభమగురాజరాజ.

మ. సుమనోధర్మ ధురీణతామహిమ జక్షూరమృసౌభాగ్య ల
క్ష్మి మహిచ్ఛన్నతిగాంధుఁ నీతనయరాజీనాస్త్రి రాజపత్రి
పమదాసన్నిభ శోభనాంగి సుగుణపౌలంబనా పూర్ణచం
ద్రముఖం గూర్చుట కాంచనంబునకు సౌరభ్యంబు చేకూరుటల్.

క. పమిద మెనఁగనే తితా, ర్యమవశ్యము జేయుచది ధరాధిప సందే
హము వలదించుకయుఁబ్రయ, త్నమునం దోడగుఁదనంత వైవంబునుచున్.

ఉ. అంబురుహాసన పరీభవ్రుడాతని కిక్కరణిన్ హితోపదే
శంబానరించి వీడ్కొని భుజాపరిణీతవిపంచికాననా

దంబు రమాధిపస్తుతి సుధాధరసముల్ గురియంగనాక లో
కంబున కేగెనంత మహికాంతుఁడు సంభ్రమితాంతరంగుడై.

ఉ. భూరివిసీలకైలమునఁ బొల్పగుగాములఁజేఁడు బోలెనా
సారసోజరాగమణి సంయుతమాళికిరీలహార కే
యూరప దాంగదద్యుతి సముజ్వలుడై కరి నెక్కి-సారెనున్
నూరెలవందిమాగధులు నూత్తులఁజేర్చొనవచ్చె పీటికిన్.

ఉ. వచ్చిపురంబుజొచ్చి మదవారణరాజము డిగ్గి పచ్చతా
రచ్చపసించి బంధుబుధరాజిఁగనుఁగొని కారవేశ్వరం
డొచ్చుములేనికూర్చి దనయొద్దకు డాసివిధాతృనూతి వా
కుచ్చినచందమెల్లరులకున్ వినిపించిమఁతెమి నాపుకన్.

క. గురుభీష్మలరాతిమనో, గురుభీష్మలు గురునృపాలకునకనిరి మరం
దరసౌపమసరసోత్తుల, దొర సోదరులెల్లవినఁగఁ దొడరెడువేడగ్గన్.

క. అవసీధప యాదవ నీ, పవనీనవనీరధయని పాలికి సుగుణా
ర్జవ నీతి కుశల భావుల, నవనీదేవులను బనుపనగు సతినమగన్.

ద. అనజనభర్త సాధుజనతాభినుతాతితీర్థీఘరీణులన్
ఘనవసుధాసుధాశన శిఖామణుల న్బనిపెంగుతూహలం
బున హరిసీలరత్నమయ భూషణపేటికి సానుమత్ప్రభే
దనపురరాజవైభవ లతావనవాటికిఁ గల్పిసీటికిన్.

గీ. పనుపమానవేంద్రుఁడనుపమానవచో వి, కేషకేషఘణులు క్షీతిలిలింప
మణులుసత్వరముగఁ మహిధరఘనదరీ, వనఝరీపదమునఁ జనుచుజనుచు.

సీ. గాంగేయగిరితుంగ శృంగసంపదఁదెల్పు ధునివరాజమణివిభా రూఢిమెఱసి
సురపురిఁదలపించు సుమనఃపరంపరాభినవరంభోద్ధాన ఘనతఁగాంచి
కైలాస శిఖిరివైఖిరిఁ జాటు ద్విజరాజ చూడాకలాప భాసురతమించి
పాథోధిరాజ సౌభాగ్యంబునూచించు గమలోదయవిలాసగరిమ నెనసి
లసననుపమాన మానసలక్ష్మీజూపు, రాజహంసవిహారగౌరవముఁ నొంది
యూరపన్నగతల్పుపురాగ్గణ్య, మనుచు, బొగడుచుం గౌతుక మంతురింప.

ఉ. అన్నగరంబు భూతి పవిభృన్నగరీతులనఁ జెలంగు న
ప్సన్నగవైరి వాహపరిపాలితమైన బురంబులాని కు

ద్యన్నగరాజధీరమతు లవ్యసుధామరు లేగియుక్కాడె.

సున్న గదాధరాగ్రిజ సమున్నత సాధముఁగాంచి వేడుకన్.

క. తాలాంకు వినీలాశ్రవి, భాలాలితమైన మనికిపట్టిదికాదే
యేలాబాలాదుణరుచి, జాలాంచద్వారపాలజన మిటుసుండన్.

క. అనియాహించి శరద్ధన, ఘనతాభినుతాంచితాపఘను హలధరుఁ గాం
చి నితాంతారృకలవా, జనితాంతః కరణకుతుక సంరంభమునన్.

ఉ. ధీలతికాలవాల బలదేవ కురుక్షీరిపాలమాలి నీ
పాలికి నేడుబాలశశిఫాలఁ గుమారిక వేడఁబంపె మ
మాత్రులసమాననూనవిశిఖానుపమాకృతి కాత్రనూతికిన్
హళిదలిర్పఁగాఁ బరిణయంబొనరింపు తలంపు పెంపునన్.

గీ. అప్పడమివేల్పులిటులాడ నవ్వు డమిత, సముద్రముగ్రిమృదనసెమ్మనమ్మనమ్మ
రాసురార్యగ్రిజాండు ధరాసురాగ్రి, గణ్యులకుఁ బల్కె వచనసైపుణ్యమలర.

క. ధరణీజనజాతసమా, దరణీయైశ్వర్యధుర్యతా మహావీర్యం
దురణవిరోధి జయశ్రీ, వరణనముత్సహుఁడు గౌరవప్రభుఁడరయన్.

మ. ధరణీభృన్మ్రకుటాగ్రిరత్న కిరణోదంచత్తులాకోటి సు
స్థిరదోర్ధూరుదిత ప్రతాపవిజయ శ్రీమేటి విద్విణ్మ్రహీ
వరభూభృచ్ఛతకోటి యానృపతికెవ్వాఁ డుర్విపైసాటి భూ
వరకోటింగొమిరం దదాత్మజానకీ వచ్చు న్మ్రదిస్మైచ్చితిన్.

క. అసమానరూపయావన, అసమాన గుమారి మత్కులమణి సుగుణమా
నసమాననీయమదిసం తన మాన గురుక్షీతీందు ప్రనయనకిత్తున్.

ఉ. రాజకులాగ్రిగణ్యుఁడట రాజదశేషధరితిక్రిల్ల రా
రాజఁట తత్కుమారునకు రామ నొసంగుట కలఁటె మాకును
త్రేజితకోభనంబుగలదే యని వస్త్రవిభూషణాదులం
బూజఘటించి యాద్విజాలఁబుచ్చెఁ గురుక్షీతిపాలు పోలికిన్.

క. అనుప మహీసురపుంగవు, అనుపమకాతుకతరంగి తాత్మకులై దం
తినగరికరి జివోద్వృత్తి నగరిపువిభూతి గురుపతిం గనియంతన్.

క. రాజకులాంబుధిరాజ !ధ, రాజనపరిపాల వినయరాజన్మతి యా
రాజవదన నిచ్చెదనని, పూజలఁదనియించి బలుఁడు పుత్రైంచె మమున్.

- క. అని హాసాప్రియశుభదవ, చనిలలాగరిమ డెలుప శత్రువునహుతా
శంకేలాగ్రిహ కారవ, జనపాలాగ్రిణి కరంబు సంతస మొందెన్.
- మ. తనుజాతన్ జనతాభిసంద్య సుభగర్ప క్రిసమస్వీత నూ
తనరంభన్ హలి రాజరాజజాన కుద్వాహంబుజేయన్ దలం
చిన చందంబు సుభద్ర దా విని మనశ్చింతాసురంతవ్యథా
వసతాస్యాంబుజయై మురాసురమదభవంసిన్ వెసన్ డాసినన్,
- ఉ. కాదరపువ్వజాండు కనకాంశుకదీప్తలవచ్చతుర్బుజం
దాదరి సోదరిం గని సమాదరణీయ మృదూక్తి బలుగ్లా తా
తోదరి! తానకాననపయోజ మయో జిగిదూలి యుంటగ
నోదరిలేనివంత బెనగొన్నది నీమది నిక్క మారయన్.
- చ. అన మును సీరపాణితనయన్ పసయన్ శుభలక్షణోదయన్
మనసిజరూపమాన్యు నభిమన్యు సమిజ్జయశోభిమన్యుగూ
ర్తునని వచించె నిష్పడు కురుక్షీతిభృద్వరసూతి కీదలం
చెనట మనంబు లో వనట జెందదొకో వసుదేవనందనా.
- చ. అననబోడి నూరడిలనాడి జనార్దనుడా ప్రిలంబమ
ర్దనుకడకేగినాకవనితా జనతాభినుతాభి రూప్యశా
లిని దనయన్ నయప్రిణయలీలల మున్నభిమన్యుకేల గూ
ర్తుననివచించి తిష్టడు కురుప్రిభు నూననకీదలంచి తే.
- క. భువనాధీశుశచరిత యా, దవనాయక నీతలంపు దా నెటింగిగుణా
ర్ణవ నాదగు సోదరిహృ, న్నవనాళికమునఁ జంతనాటి కలంగున్.
- గీ. మునుగుధీజనంబు నినుముముఖితనెన్ని, బలుకునూక్తి నిలిసిప్రబలశక్తి
మనసుభద్రగుతునకును సుతనొంగిన, మనసు భద్రమగుసుమా! హలాంక.
- చ. అన హలపాణిసలుగు చతురర్థిపరీత మహీలహంగి యె
వ్వని భుజపీఠినిచ్చలు ప్రవర్తిలు నాతఁడు మేటి తత్తనూ
జునకుం గుమారి నిచ్చటయెశోభన మంగనఁ గన్నవారికిన్
మనసహజాతపట్టి యభిమన్యుడు దాదృశుడే గణింపఁగన్.
- చ. అనవిని శౌరి నూరిజనతావసతా భునతాభిరాముడం
త నరుగుడెంచి లోకవిదితా ముదితా మదితాల్మీబూనితో

చినగతి విన్నవించితిని చిత్తము మెత్తదనంబుబొంద ద
య్యోఁఘునకేక నీదు తలపావలపాణి ఘటింపఁగారయన్.

క. అనుజాత వినుము యుష్మత్, త్తనుజాతమణిన్ వరింపఁదగినవయశ్శ్రీ
మనుజాతరూపగాతులై, మనుజాధిపసుతలు గలరు మహిలోఁ బెక్కుల్.

ఉ. మన్ననమాని రూపమహిమన్ ననవిల్తురి గేరునీకుమా
రున్నగవైరిపాతుని మరున్నగధీరుఁ బరాభవింపఁజె
యన్నయమాద్యహుండు దనయన్ నయశాలినొసంగ డంచుజిం
తన్నలిసేయకంగన యెడ న్లనినాదెస వైదిజూడుమా.

క. అనిదనుజాహితుఁ డనుజా, త నిజాభ్యంతరమణి సదనమున కనుపం
జని తామరసాక్షిమనో, జనితాకులతాతిపరవశశ నటయోదలన్.

నీ. ఎదలసీధుమదంబు బొదలఁ గమ్మనిపూవుబొదలఁ ద్రిమూర్తుల తేటిబొదల కదరి
మొలక మామిడిఫలమ్మలకు మూఁగు శుకాళికలకలధ్వనికే పెక్కులకలబూని
దళముకొన్న మహీజదళములంబెడు పికదళముమోతలకు గొందలముఁ దాల్చి
యతులపంకజనాళరతులమిండు మరాళతతుల క్రింకృతుల కుండద్దనడలి
యనుశరపీర ఘోరసాముకవికాయ, వేగనాస్పదహృదయుఁడై విజయతనయు
డనుపమా రామసీమా విహారమెడలి, కనకమణిమయ మందిరంబునకువచ్చి.

నీ. కీలుకాడెడనేయఁ గెరలిన ర్తనలీల బ్రతిసీరనంటిన ప్రితిమయనఁగ
నెరయబర్వములసంధితమంబు గప్పిన కమనీయతరం జ కిళయనంగ
దరలనిఘోరసంతమసాను గతతాపమున గాసిబడిన పద్మినియనంగ
ఘనతరమఘనమాగమ దర్శనవివర్ణ తావాస్తిగనుజాజితవయనఁగ
దెలివుగోల్పడినిజమనోజలరుహంత, రావృతనితాంత నిబిడచింతామయార్తి
నొగిలి చేస్తారహితయై వినూత్నరత్న, భక్తమయసీతి సున్నసుభద్రఁ గాంచి.

మ. తిలకింపన్మునోమనోహగకళా ధిస్తానమై తారకా
లలితశ్రీనిధియై సదాకువలయోల్లాసంబుఁగావించు నీ
విలనద్వక్త్రీ సుధాంశుమండల మనావిరూపత శోభాసము
జ్వలమై యున్నది యేమిహేతువిది యాశ్చర్యంబు డెందానకున్.

చ. ఉదతనయుండు శర్మతనయుండు మహాబలజుండు వికృహా
ద్యదుగుభజుండు సంయదభియాతి కులానిలచక్రీ కక్రీదు

ర్మద రిపురాడ్యముల్ యము లరణ్యమహి స్సుఖులమృతీదు నె
మృది కిటువంటివంత పొడమంగత మెయ్యది యమృతావునున్.

ఉ. మందరధీర ! ఘోరరిణమధ్య పరిక్షుభితార్థ సీక? నీ

కుందరళాయతాక్షి నవకుందరద స్మరదబ్జసన్నిభా
స్యందనపట్టి నిత్తునని సద్విభులౌ సుగుణాంబుధుల్ భగ
స్యందనదూఖ్యులెల్ల విననాడెహలాంకుడు కైశవంబునన్.

చ. ఆతనిశుభప్రసంగమనఘా ! మునుగొంగువసిండివోలె నం

దతనయు నాన మానసమునం గడునమ్మినదాన నే ననా
రతమిపుడాత్మజం గురువరప్రభునూతికి నీదలంచి కొ
న్న తలఁపు నేనెఱింగి మదినాటిన వంతఁ గృశింతునావుఁడున్.

గీ. పాండురాజసుతులు పాండురాజసుతుల, కీర్తి నిధులుగాన నార్తిఁబొదల
జాలకఁజూచె మనల హలపాణి దీనికి, మదినివగవలదు మానుమనిన.

చ. మనసిజరూపకాంతి మహిమ స్త్రహి మన్ననమస్తబంధున
జ్ఞనమతిఁగన్న కూర్మియనుజా తనుజాగ్రణి కీక యన్న య
న్యని సుతఁగూర్వఁజూచిన సహోదరి లోఁదరి లేని వంత నూ
లొకను టిదియబ్రమే జగములోఁగల కట్టడినా నతండనన్.

చ. సిరికెడయై లతాంగి తనచెన్నుఁదొఱంగి హృదంతరవృథా
భరవివశాంగియై రవిగభస్తిఁ గుముద్వతిబోలె బుట్టినిల్
జొరఁదగదొక్కవేళ విధిచోదితయై చారబారెనేని నె
వ్వరు బ్రీయమాచరింపరులవంబిది లోకముపాడిమాడుమా.

క. హలపాణికిఁదలఁచా కురు, కలపాలునిపట్టిపైఁ దగులొక్కనఁగ నయో
వలపాళికవీవిందుల, నిలపాటిగఁ జూతురే యనింద్యచరితాగ్రి.

క. జననావాస సుఖశ్రీ, మనసాస న్నోరయ కింక మదిఁబాండుసుతా
నననాళిక విలోకన, మనసాసక్తి నమెలంగుమా సుకృతినిధి.

మ. దృపదాధీశ తనూజభూజన సుతారూఢక్షమాచ ప్తి భ
ర్తృపదార్చకలనాభిజాత చిరకీర్తింగాంచ నెంతేయర
ణ్యపదాపత్తి సహించితాదృశ యశఃఖ్యాతి స్ఫురికాశింపరా
దె పదార్పన్నెపసిండి వజ్రమణితో దీపించినట్టివిలన్.

క. అనికరిగమనసుభద్రా వ, చనచతురిమగరిమ దేల్చిశరపేళిశరా
సనకవచ ధురీణుండై, కనకవససు నగరివెడలఁగాః దలఁచిమదిన్.

ఉ. రమ్మని తల్లి కోమల కరమ్మని వార్యగతిం వెమల్చి ఘో
రమ్మగు చిమ్మచీకటి దరమ్మణుమాత్రము లేక ధైర్యసా
రమ్మలర న్నయంకరశరమ్మరిపోసి కిరీటిపట్టి దూ
రమ్మతి భీమసత్వనికరమ్మగు కానకు నేగియుద్ధతిన్.

వ. చనిచనిముందట.

సీ. సదమలాంభఃపూర సంస్కాలనోన్మత్త కరటిష్ఠీంకరణ విస్ఫురితయువము
పరివక్తవీచక తరుగళన్నుత్న ముక్తారాధవళిత త్కృతలంబు
దశదిక్పరత్పణాధరఫణాంతరభవ్య రత్నకాంతిచ్చూ భాజితంబు
దవహుతాశనశిఖాగవ్యామానాశేష చందనాగరుఘాపసంకులంబు
భూరికుధరాగ్ర నివసన్మయూరనికర, కృతరవాపాంగ సంగతోద్గీతశబర
నీలకబరీసుగీతికానిరుపమాన, మతిభయూనక మొకయరణ్యంబుఁగనియె.

చ. గమగిని భూనభోంతరము గ్రమ్మినసంతమస్కంధులొ విసూ
తనజననీ తనుద్యుతి వితాననిదర్శితకాననాధ్యుండై
ఘనతరైలకూటకటకపకటాటన జలతుమండలి
నినద విజృంభణంబునకు నెమ్మదిభీతిల కాతఁడెగుచున్.

మ. హరిపౌతుండొక మట్టిఁగల్గొనియె నుద్యద్భూతభేతాళశా
తరభచ్చేదిత దేహికుక్షిగణితాంత్రాక్షేణిగా స్ఫుగ్ధురీ
ప్రవిలిప్తచచ్చగుచ్చబంధుర మదభ్రాపాం శుశాఖాచయాం
తరనీడస్థదివాంధగుధ్రముఖ నానాపక్షి సంతాపమున్.

గీ. కనియటవసుంధరాజాని కరము వెఱుగు, గొని వటవసుంధరాజంబు గొంతఁబొగడి
తతుగటచ్చాఘనాయమదననుమేరి, జిలుగుదువ్వల్ప పఱచి వసింపఁజేసె.

క. హలికాదవ్రుహతేక్షాహల, హలిక వసింపంగనయ్యెనర్ధకశారా
డలికకుఁ బాంసునృపతికో, డలికకటా ! యూనిశన్ వటదుగ్రమునెడన్.

క. జగదారాధితు హలధరు. దగదారడిఁబెట్ట విధిక్రతంబవిలంఘ్యం
బుగదా దీనికేమదిసె, వ్వగదాల్పగజనదున్పతియనశ్యము వలయున్.

గీ. అనిసుభద్రాపట్టి యని సుభద్రముగ భుజాశుగాసహర్వి నాశుగాప్త
తులితవిశిఖమూన్చి బలితంపు ధృతిపెంపు బోదలవటము మొదలఁగదలకున్న

- క. తరసాననమలసతికా సరసాదిభుజాగ్రిదండ చండబలుఁడు సు
గగసాహసుఁడు ఘటోత్కఁచు శురసాధరతుల్యదేహుఁడు పసిండునటన్.
- ఉ. అనికనానిశాటుఁడు హితావళితో లలితోరువిగ్రమ
శ్రీనరయన్ నలుంగడఁ జెరింపుచుఁ గాననవాటి మేటివి
లాగనిసుభద్రపట్టిచొడగాంచి వటక్షీతిజాంతికంబునం
దీనదిరేయినెవ్వఁడొకొ పీనరుండిటనున్న వాఁడొగిన్.
- క. సవనాశనాళికిమదీ యవవావనిచాయడాయ నలవియెవీనిన్
భువనాపత్రజుఁడుమహానన భవనాగత శశముగాఁ గృపన్ నాకొసఁగెన్.
- గీ. పృథులదంష్ట్రాగ్నిహిత మేనెల్లవచ్చి నల్లద్రావిడ బలఖండములు గడుపు
నిండమెనవి చిత్రగతులఁ దాండవంబు సత్పదనటంచు ననివార్యకౌర్యగరిమ.
- మ. అసద్భగ్దేహమలీమసమృతులతో నంభోదగర్భాసము
ల్లసదాభీలరవంబుతో శతకరాళస్ఫూరదంష్ట్రాస్ఫులిం
గసమాక్షిర్లభయంకరాననముతో గ్రన్యాదనండెగు చెం
చినుట ద్రావిడుజూచిపల్లె వికటాక్షీణాఁగలాపంబులన్.
- క. ఓరీయెవ్వరు జేరగ లేరీవనవాటి ద్రావిడశముగొనకీ
వీరీరీ చెరించెడు పూకీకృతభీరతాసమముజ్వలమల్పై.
- క. అనివేలుపునొరనుమని గనుమని వెన్నురము ముష్టిహృతమున వగ
ల్పిన వడి నపుమకరచియ య్యనఘాత్తుం డెరచిదిండి నరచేనడచెన్.
- క. అరచేజరచిన గడుని వ్వెరచే నుసురనుచు నుద్ధవిడి బలుమొనలం
గరచినర క్రుసుపైకె న్నెరచే నరుపట్టి పలికె నెగసిన కినుకన్.
- క పరిణాహశక్తినిఁకమల్లఁ జాతిపొగ్గినడచి లావనిచెద ని
న్నరుణాత్మజవరణారాప్తి, కరణాదరణైక హృదయ కంజాతునిగాన్.
- వ. అనిమతీయు నవిధంబున నొండొరు బుద్ధండ కోదండ దోర్దండ పాండిత్యంబులు
మొలయ నమీపె తరువండ శిలామండలంబు లనోన్యపదఘట్టనంబులఁ జూర్చం
బులుగా శరభము శరభము పుండరీకము పుండరీకము కరి కరి హరి హరి దొడరు
తెఱంగున నుత్తమాంగంబున నుత్తమాంగంబును భుజంబున భుజంబును దగుల్పుచు
బాహుదండంబులఁ బీడింపుచుఁ గూర్పరముల గుఱిముత్రు జూనువులఁ బొడుచు
చు నఖంబులంజిలచుచు బదంబులఁ బదంబులు బెనిచి ధరణికోడ్డిగిలం ద్రోయుచు
గడువడిఁ బిడికిళ్ళవడఁచుచు బెడిదంపు టడవుల వెడలు రక్తంబులందొగి పుష్పితప

జలాశనుగ్రమంబులం బురణింపునుఁ బెట్టలకొలుట్టివడఁ బరస్పరకృతైష్ఠ్యంబున
సంబంధముచుండ నానమయంబున.

మ. విరగంగుడిన నీడఁజాలక శంకుంబీసంతతుల్ బెగ్గెలెం

జెడలెన్ భూభరణాహివిన్కుటపణి శ్రేణీమణుల్ గోత్రముల్

గడలెన్ రాలూడిచుయ్యె వన్యమృగసంఘాతంబు తాసాకుల

త్వదశన్ నల్లడఁబాఁతఁ దత్పటుపదద్వంద్వాభి ఘాతోద్ధతిన్.

క. నిదురగొఱంగితనతనయు, నిదురంబున నొరసిబల్చి నెరయఁగఁ జలమా

ని దురమొనర్చుకాటుంగ, నిదురంతంబైనచింత నెలకొనియఁగన్.

క. అరిదగకరుసాదరి య, య్యోభిరకరహోపగ్రాప మడఁచికరంబా

దరసూని మదాత్మజా భూ, చరమామృని గానుకట్టివఁడొదవఁజొ.

చ. నలనలకూబరాకృతి రణక్షిప్తివైరి నిభీతికృన్ద్రుహ

బలబలకాలి నీకొమరుఁబట్టినిగూర్చుపేక్షఁజేయఁగా

నలహలపాణి కానలమహాపదకోర్చివసంప వైరమీ

హలహలసగోరమూర్తి రుధిరాశనునాతికీఁ దోచెనక్కటా.

ఉ. బాలుఁడితండు యుద్ధపరిహటిఁజెలుంగఁడొకింత వీరును

ద్వేలబలాద్ధతి స్తనుజవీరుఁడు మార్కొని యూనిశీధిని

వేళ దురంబానర్చెడు పవిత్రాతిమానకఠోరమూర్తియై

వేలుపులార ! భక్తిమెయి వేడెదఁ బోవఁదగుంగుమారకున్.

గీ. అనుర బారిసుతుని యసురక్షణమొనర్చుఁ డనుచువేసుచుండె నచలభక్తి

నపునుపార్ధనారి పార్ధనాభాషల, వేలుపులను భక్త లోలుపులను.

మ. అభిమన్యుండు నిశాచరపవనరుఁ డట్లన్యోన్యదోర్హాసగ్రీభూ

తభృశప్రాణబలపరికల్పిత సముద్యన్త్రులయుద్ధకిరీయా

రభసోదగతిఁ జేర్చి యంతటమహోగ్రిహోఽఘఁడై చాపహో

పభృతినాక్రొంగినిరొండొరుల్ హుతవహాప్రద్యోతమానాకృతిన్.

గీ. ఆనమద్ధర్మరై నిశాటార్జునజాలు, భూరిశక్తి నాకర్పించినారులన స

మాంబకానూన కేళివిహారకలనఁ, దదివివర్తిల్లిరపులను పల్లవులుబోరె.

క. వినుమా నను మార్కొని గె, ల్వను మాధిపనాకలూకవరుల కలవిగా

ననుమాన ముడిగి చనుమా, చునుమాడెద నిల్చిలేని దోర్బలతీలవ్.

చ. అనుభవమృతములకు నన్ననుజాగ్రహిణి పలుకు సేనున

న్నిను మదిలో నిలింపు లవలింపులఁ జోయెదగుర్వింపు శ
క్తి నెరయు మానవాధములఁ గెల్పుట నాకదియెంత తాల్మి నీ
వనిమోసఁ జారిపోక నిలుమా బలుమానిసివొలఁ జూచెదన్.

క. ప్రశస్తిరీహాన నిరతం, బత్వంతమునాదు ధర్మమునరజుండనం
బప్రశస్తిరీహాననిరతం, బత్వంతము నాదుధర్మ మభినుతిజేయన్.

గీ. అనుచు రక్కసుపైయొక్క సుగితాంబ, కంబుబటవేసి నదియలికంబునాటఁ
గాత్రైత్తురు సితనగాగ్నిమునమండి, ధరకుఁగొరఁగెడు శోణాంగురమంగ.

గీ. అంతకంతకుఁ గోపారుజాతుండగుచు, దనుజుండనుజునినొకపాటి మనుజుగాఁ ద
లంచి నిగుడింప నిశితభల్లములవాని, నజకినరకిశోర మురముననాటికొనఁగ.

క. నారసము లేయనాలుగు, దోరసమప రాకృమియిల్లో వెనసానిన్.
నీరసములుగాఁజేయ ఎ, పొరసమర్థతనికాట పతిబిట్టలన్.

క. నరనందన పర్వశృంగ, డురుతరగుణటంకియా మహాగాగ్నియై
వరధనుగబ్ధమున నిరం, తరముగశరవృష్టిగురినె దనుజదమముపై.

గీ కాండవృష్టిగురియఁ బాండుపాతుండఖండ, కాండజాసనాండ కగ్నరంబుఁ
బగులుగులనార్చి జగదేకకూరుండ, ద్విసుజులవరుండు దానినడఁచె.

క. తరమాధరమానవులకుఁ, గరమాజ్యయెవర్న భీతిగరమా ద్విగు
ష్కగమానుషాశనునితో, దరమానక యోరియూర్థ తరమాననుఁడా.

గీ. అనినవినిపాధుపట్టి యిట్లనియె దాన, వాధమ ధరాధరం బెంత యశనియెంత
పురుషవరశూరతయకాని పొడవులావు, నెన్నికకురాదు పరికింప నిదియఁజము.

క మాటలవెఱుమనొకొత్తీయా, మాట లసదసమప రాకృమాహితకుల హృ
త్వాటన దక్షభుజాగ్గళ, పాటవుండిసుమంత రిత్త వదరకుమింకన్.

క అనిభజితల్పావరజాజని, కినుకన్ వేగబటపుజటులానల్ప
శనికల్పాంబక నికరం, బనుపమ భయకరముఁదప్పించె ననురకడంకన్.

క. అనలసమానస నిశ్చలు, లసలసమానప్రభానమగు నిలుదయశో
ధనులసమానులజను లె, న్ననలసమారూఢ బలు లనర్గళశక్తిన్.

గీ. సంగరిక శాభిరతి నిట్టెసంగ సంగ, రహితుడతిశాంతుడురుయశశి విహిత దశబి
శాంతు డఖిల్పావేత్త మహానుభావు, దాదరయత్త చిత్తుడైయతిముదమున.

- క. వ్యాసముని కాయకాంతి వి, లాసము నిఖిలాశల స్వలయ వచ్చినమి
ద్భాసురశక్తిమరుజ్జం, భాసుగభిత్సేత్రి మానసామోదముగాన్.
- గీ. చినితస్త్వచ్యముననాక్తి బలికెమియ, భీమవిజయత్రభవులు సంగ్రామకేరి
జలపజనునొకొ భీమవిజయమహాను, రక్తి బెరవారలట్ల మిత్రశత్రుదోలరి
- క. అనికృష్ణద్వైపాయను, డనిలజనరసుతుల భీషణాయోధనసం
జనితాగ్రహోపశమనం, బొనరిచి తనపేరుఁజెప్పియొగిచనియెనటన్,
- కా. ఆకర్ణించి పరాశరాశ్రుజమనోజ్ఞాలాపముల్ సంగరో
త్యేకోద్యోకముమాని కార్యక్రము ధాత్రివైచిత్రాహ్వానక
వ్యాకర్ణేక్షణఁడై ఘటోత్కచుఁడు దాయంబాద్ధజుండంఘ్రినా
భీకద్యంద్యనుతుఁడుగా నిజభుజాక్షేపాద్యుతిఁదేల్పుచున్
- క. కటకటబడి యతిఁడును ను, తగ్గటకటకతటాతిభీతిరబలుగుగనిమా
యటవివటవిటపినడచీ, కటిసీవెకఁ బిజరింపఁగామదిలోనన్.
- క. ఆనుజయొకహీనమనుజుఁడ, వనుజడిమన్ గడగివాడ నాహవమునకున్.
నిను జగదభివృత చరితుని, మునుజనుకులాభిధానములు వేడొగిన్.
- క. కరుణానూనృత శుచితా, భరణాదరహీనమతులు పాపవిధానా
వరణాను రక్తులురుధి, వరణాంతకగణ దితిజవరులుధరితిన్.
- క. అనితాల్మిగనురబలుమరు, దనుదాదనుజుండు చూషిత స్వావ్యయఁడై
యనఘమతి మదపరాధము, మనమున సైరింపుమను మ మఱియిట్లనియెన్.
- చ. ఆసదృశకాపరోపభృతివై యత్తివైశింజంతుమండలీ
విస్ఫురరుమిచ్చుచో గహనవీధివిరోధి వయాధినీతిమో
విసరదివేంద్రసాంద్ర భుజవిక్రమలీలఁజరింప నితసా
హసమునకేమహేనువొ సి్రియొలున నాకెఱిగింపునాపునున్.
- క. అని దరిమిరిపులఁబాండుజు, లనితరభుజశౌర్య సంపదధికతరయశో
ధనగరిమనఁబొంద్రపరి, ఘనగరిమనఁ గురునృపాల తనయులఁయులై.
- క. మాయాద్యూతబలమున న, మాయాద్యూతశోరు విక్రమయ శోధనులన్
జాగూన్వితముగ వనవా, సాయాసఃబొంద బనిచిరఖిలముగినుచున్.
- మహాస్పర్థర పనుపన్ నోర్వారుదీర్ఘసృకటతర బలపాశితా శేషధాత్రి
జనరాక్షత్తోప భాభాస్వరమణి భుచితి స్థానులపాండ్రుభూభృ

త్వనయుల్ కా-తానిసాంతరగతి దురవస్థాకృతిభూతులైకాగ్ర
లనటన్ నేనున్ సుభద్రాబలనయు మరటిల్లన్ సదాచింతితన్.

౧. నిగునయు విసప్రపాశ్వసంగ్రహితేన నచేతనబూతనా మాతనాది
నమరాగమితమహా ధిమదెచ్చెబాలకై యాలకైలీలకై యచలమైతై
ననిన-చ్చెకనుఁ జెల్లెనయించెఁ దద్వధూనంద నాకందనా మందనాద
మలయించెనామూలకలనెల్ల నలగొల్లనవలాల నవలాలనముఁ గలనె
నందనోపాంగనా పాంగనలిచదళన, భాజనవిభాజనకపరిభ్రాజమాన
సుభద్రనందయ్యేనే దయాసుస్థిరాత్మ, డక్క-మలపత్ర లోచనుఁడొక్కనామ.
సప్త. సారంభోజాత సగర్వగత సురుచిర స్వందనారాధుడై సం
సారాణ్యోగ్రదావజ్జ్వలనదురుకథా సౌభగంగాధురీవా
ధ్వాగాధౌతా ఘమ మగ్ధమును రణధరాదైత్యరాష్ట్రముండిం
ద్రారాఘవదా పృథాపత్యవిహిరణ వనపాగ్గణతోణిజీరెన్.

౨. దిగ్దళాలజేరి గక్షకులకాచను, డరదనుడిగి గురుధైర్యభూజా
లకాలు ల నిలజార్డుల లలకామని, యజ్ఞచే బిరియత నెగురుకొనన్.

౩. యమునాత్మభవున కెఱగబిగి, యమునగరాజ్యములనెత్తి యయ్యనఘ్నమునె
య్యమునబలుకుఁ గురుపతి యన, యమున వననాసఖేదమను గతమయ్యెన్.

౪. నాలక్ష్మీచంద్రుడిట్లుసలుగు నసమానప్రాధికౌర్యానల
జ్వాలాదగ్ధవిరోధివంశతనులన్ సర్వంసహా మర్త్యర
హాలాటాత్మల నెట్లుగానవనటన్ గాశిల్లఁగాఁజేసె మి
మేల్మలాయవిధి దూర నేర్తునకటా యేనెట్లునెరించెదన్.

౫. అనిమమురు నల మరుగె, భ్రీనకుమారలయు నొడలజెలుచును కుంఠీ
తనయుల విఖ్యాతనయుల, దనస్వాంతనవాక్య మధుర తలఁచేర్చియటన్.

౬. గరికలుసాంబురాశితరిధర్మజానానతి బూనినన్ సుహా
దరికనుహృత్కంబ దరదంబ రథంబుననిల్చి వీటికిం
గరమనురాగయు క్తిమము గైకొనితెచ్చి సువర్ణమందిరాం
తరమునఁజేర్చె సౌఖ్యపరలంతులమై విలసిల్లనచ్చటన్.

౭. అలహలి కరిజనులీలా, హలహలి కొకయసుగుఁతురలరు నతనువూ
ములికి చిరరథాశ్రయదన,దలికినలూ, స్త్రీ పతిల్లియనజను లెన్నన్.

- క. దాని గమనజితనుదవ, దానిఁ జిరుతనాడు దశకుదాగుపమసం
ధానిధిహలి బలికెన్ మదియం. దానిభవత్పుతునకిత్తు నని చెలియలతోన్.
- క. కలిప నవాసరముల క, య్యతివవయోరూపలక్ష్మీ నశ్యద్భుతమై
నుతికందమినానాటికి, మతికిం దమి బొడమెనాకుమదనుండేచన్.
- ఉ. బాలశశాంక ఫాల నలబాలసురూప వయోరమాలతా
వాలబలారిపైభవు డవారితభూరి తలప్రితాపలీ
లాలనమాను డక్కురుకులప్రివరుం డొకనాడు నేలజే
జేలహలంకువేడబనిచెం దనపుత్రినకున్ ఘటింపఁగన్.
- క. యదులోకతరణిధరణీ, త్రిదశశుభాలాసమాధురికి మెచ్చిమదిన్
మదనతనిత్తుననియెదా, మొదలిటినూన్మతమువదలి మూర్ఛితరుండై.
- మ. బలరాముండిట నూన్మతంబెడలి శుంభద్రాప్రి లావణ్యధ
న్య లతాంగీ కులమాన్య నాత్మసుత హహాప్రిన్ గురుక్షోణిమం
డలనాధాగ్రిణి పట్టికిదలప దానన్ గాఢచింతావృధా
విలచితాంబుజ యాసుభద్ర మదియావిరూఢత రోషంబునన్
- క. అమ్మనిట నేను దోడ్కొని, నెమ్మదిభీతిలక గాఢనిశనెఘర
స్త్రిముల్గుగొని భయదార, న్యమున కరుడెంచినాడనా నతఁడనియెన్
- క. అవరజకారవధాత్రిం ద్రివరజకపటపుదురోదరముపాండుధరా
భవపుత్రిలకరి తైత్తిల కివిగాతుల కటవినివనసూర్తిదమయ్యెన్.
- క. అకటా యీవికటాచల నిక, టాటవి వటమునీడ నివనించె నజాం
డకటాహతుక్షీయన నా, శకటాహితుసహజ కిట్టి సంకటమొదలెన్.
- చ. అనిదరిసోదరింగదసి యంఘ్రిలకుం బ్రిణమిల్లి తల్లియం
గనలమల్లెల్లి యేనలకప్రివిరోధిజుడన్ ఘటోల్లెఁగుం
డనుమను మిమ్మెరుంగకకడం కదురంబొనరించి నాడనా
యనుజునితోడ నేరమిదియాత్మ సహించిక్కపం గనందగున్.
- ఉ. అమ్మ కడిందియుమ్మలిక నానగ జేసెగదమ్మ నీకు తై
వమ్మ కటామణీమయ నివాసమునందు నిజోచితైకా
ర్యమ్మ కలంకవృత్తి ననయమ్మ ఘటింపఁజెలుల్ ప్రిణానత
ల్పమ్మకదమ్మ సౌఖ్యదశలన్ గదియింప వసిండు దానికిన్.

చ. అపవిత్రవస్తునట్టి తెలిగంతయు నింతకుమున్ను శయ్యుడే

ఝడనెఱింగిపుచో పత్రిబట్టితి నబ్బలరామపట్టినే
వడిగొంతెచ్చి వీనికి వివాహముజేయుదునందు నమ్మునీ
యగుగులయానతిన్న మహాత్ములమారిన పాపముండెదన్.

వ. అరి సలికి ఘటోత్కచుండు సగౌరవంబుగా సుభద్రాభిమన్యుల నిజనివాసమ్మునకు
చోడ్చొనివని నీ తద్వృత్తాంతంబు హిడింబకుం డెలిసిన విని గంతసిల్లి యదియుగార

వింస వారలదుల సుఖింబుండెరనిన విని జనమేజయుండు సరమానంద కందలితమ్మా
దయారవిందుడై యప్పైలమునీంను నవ్వలివృత్తాంతం బగుగుటయును

మ. క్షీణితన్యాధిపపాదపద్మయుగళీ నేనానదాచార ఘో
రతరామోఽనవంగరంగ దసివారాకుట్టరీ యోజితా
యతనానావిమత తుమారమణరాజ్య శ్రీపురంధ్రీ సమా
శ్రిత శేషోగళ నిత్య సత్య వచనధేయ భిరామాననా.

క. నిరతిశయదానధారా, పరివర్తితానుభవహీజపటలార్చిత వి
స్మరగాశీరక్షినిరం, తరి సస్యోదయ సువర్ణగగ్గరమతి.

ఉత్సాహ తిసనజామరాగతులిత దానశౌండ వైరిరా
ద్వీపుల నిజారాంగనా సుస్మతకుచతటోసగూ
పాపుష్పసౌఖ్యకారి బలసమగ్ర బాహుదండ ని
మ్ర-పటభావ పుషిత సర్వకవిధరాసురావళీ.

గద్య--ఇతి శ్రీ భగవద్రామాయాద్వితీయకాండః కరుణాకటాక్ష వీక్షాలబ్ధ సరస

సాహితీధారా యాత్రేయగోతరీ నవిత్రీ మంగళగిరి నరస

యామాత్యపాత్రీ తిమ్మయామాత్యపుత్రీసుజావిధేయ

అనందనామధేయ ప్రణీతంబైన విజయనందన

విలాసంబగు మహాప్రబంధంబు నందు

ద్వితీయా శ్వాస ము.

శ్రీ. శ్రీ. శ్రీ.

శుభమస్తు.

అవిఘ్నమస్తు

విజయనందనవిలాసము.

—10:—

తృతీయాశ్వాసము.

కీరవిర సుందరాంబా చారుణ్య కుముదపూణా దండద్రుచియతో
గౌరవ వంకటకృష్ణ జ్యోరమణేంద్ర రిపువేదహననశేంద్రా.

మ. అనంతరి మధికవిజ్ఞానసంపత్సాంద్యుండగు నప్సైలముసీందుండు జనమేజయ
భూవల్లభునిట్లనియె.

మ. విను ముక్తిశ శుభద్రు దోడొగ్గని నిశావేళన్ భయభ్రాంతిఁ గై
కొనక దీర్ఘవరేణ్యుఁ డుద్ధతమ్మగక్కురాటవీక్షోణికిం
జని యచ్చట ఘటోత్కచాలయమునన్ సోభాస్తిమే నుంట యా
త్రు నెఱింగెన్ వారి యంతటన్ వారి యమాత్య శ్రేణితో నిట్లనున్.

మ. హరియున్ సాత్యకియున్ బృథోసుతులయిరి దాస కచిత్రుల్ నిరం
తర మస్త్రత్ప్రియకార్య నిర్వహణ తోత్సర్యంబు సందెల్ల ది
ర్ఘగతు న్నాపున మీర లేమరక నేనున్ మీర నానామనో
వార వైచాపికవస్తుసంగ్రహణ దీక్షయాధి నొప్పంగున్.

మ. అనిన న్వార లనూనకుంకుమ హరిదారి మూల్యమాణిక్యకాం
చనభూషా పరిధాన గంభఘటమృద్రవ్య సంభారతో
భగసామగ్రి మనోబ్జసంభరిత శుంభతోతుకావాప్తి నా
త్యునఁ గైసేసిరి కేశవాగ్రిజ కృతాజ్ఞాన క్తి జాగ్రన్ముతిన్.

శీ. ఘనబహిద్వార సుంఘటితకోభాచారు గారుడాశ్చవిచిత్ర తోరణముల
గామినీరచిత ముక్తారంగనల్లికా పరిభాసీమందిర పాంగింగముల
ఘనసారమ్మగుడు గరుసంఘచుదగంధ పరిలిప్త వేదికా భవనతతుల
రమణీయ వితితా రాతిక్రొకపుల్లి కోద్ధితరత్న కోరక దీపశిఖల
మగకత స్తంభసంబంధపరిణతాచ్చ. ఫలసమాన్విత రుచిరరంభాతరుప
కాండ విభ్రాజితోశీరకాయమాన, మలసలరెఁబోలు చూడుట కలమిబాడమ.

మ. లలితోద్యన్నిజ పుత్రికా పరిణయాంకార సంతీర్ణమై
విలసన్గిత్తు విచిత్రకాంతిమయమై విద్యత్సుహృద్బాంధవా
కలితంబైబహుశంఖకాహళ మృదంగధ్వజసంధానమై
హలభస్మందిరమొప్పెనవృక్ష సురేంద్రాభోగభాగ్యోన్నతిన్

ఉ. ఆహలికిన్ మనీషజన మరగముఖ గ్రహతారయుక్తవై
వాహికసమ్రహూర్త శుభవాసర మొక్కటి తెల్లవాతఁడు
త్సాహముతో సువర్ణలిఖితస్ఫుట శోభనహేమపత్ర స
దోహమఁ గౌరవావళికిఁ దోడన పంపెఁగ్రమకృమంబునన్.

ఉ. ఆశుభ లేఖలూని సరయంబున వచ్చినభూనురాని కు
ర్వీకముఖుల్ విచిత్రమణిహేమవినిర్మిత భూషణావళి
పేళలవస్త్రజాల సురభిపరిసరదగ్గర చంచరిప్త మృ
ష్టాశన వీటికాదిక సమగ్రసపర్యలఁ దేల్చిరాదృతిన్.

వ. తదనంతరంబ దుర్యోధనుండు దుశ్శాసనునితో నిట్లనియె.

చ. అమలగుణుండు లక్ష్మణుని కావలిపుత్రి వయఃకళాభిరూ
ప్యమహితవిగ్రహం బరిణయంబొనరింపఁగ నిశ్చయించి నా
ర మని శుభార్థబతికలు వాగ్నియశేష వసుంధరాధిప
పముఖుల కీక్షణంబున పంపఁదగున్ దగుహరిచేనన్.

ఉ. మానితసంభ్రమోద్యమ సమగ్రత నంత శుభార్థవర్ణసం
ధానసువర్ణపత్రములు దవ్వలనున్న మహితలేశ సం
తానము గూర్చిపంపిన నతండఁబలక్షితి పాలకుల్ దదీ
యానుమతంబతోరి సచివాత్మజ బంధుసుహృత్సమేతులై.

మ. అనఘోద్యద్భుచ్చిమాననీయతపసీ యామూల్య నానావిను
తనమాణిక్య విచిత్రితాభరణ వస్త్రవారితమత రూపయా

వనశోభావ్యతయోపి దున్మదగజాశ్వస్యందనచ్చత్రో శో
భననస్తాత్కరమూని వచ్చిరి మహిపాలుల్ పృహషకాంబునన్.

చ. అతులరథద్విపాశ్వముఖ యానములెక్కి- చతుస్సముద్రము
ద్రితమహిఁ గల్గురాజు లరు దెంచినవారల రాజరాజునా
నతిఁగురువింద రత్ని సదనంబులఁ గాంచనచంద్రకాలికా
తతుల వసింపఁజేసిరి పదంపడి భానుతనూజసౌబలుల్.

గీ. కరముసంతసమున గురురాజవరునను, మతిఁబురోహితాప్త విశతి సరసి
జాత్రురూపశాలి నాలక్ష్మణకుమారు, హృద్యముగనలంకరించె నంత.

సీ. భూరిమందర నగంబుల సమున్నతులు మెచ్చని భవ్యమణిమయస్యందనములఁ
గతులంతశుండాలనికరంబులావు నుల్లసమాడుదంతావళివ్రజములఁ
బద్ధి నీహితరథ పథితరథ్యజవంబు నిరసించుకాశ్మీర తురగతతులఁ
బిస గులమొత్తంబు కడిమి నెగ్గులుబల్కుజాలెను బహుభటజాలకముల
బటుగదాసూలకరవాల వరశుచక్రి, ముఖనిఖిల చండసాధనంబుల సమగ్ర
చాకచక్రములనశేషలోకపాల, రాజిబలమొప్పె నష్టాదారాజధాని.

మ. ప్రణతాశేషమహిత లేశమమటాగ్ర స్వర్గరత్న చక్ర
ఘృణిని రాజితపాదపద్మండు ధరిత్రీలోకరక్షకా
చణుడక్కరవరాజు భవ్యసుషమా సౌభాగ్యవన్మాత్రిల
క్షణు నారోహితుఁజేసి నున్నతగజస్కంధంబున స్థూరింన్.

మ. కరినెక్కించెయు నిట్లుపెండ్లికొమరు న్నంగాత్మజదోగిభా
సగరపుత్రాద్యఖిలాప్త బంసుజనసంఘాతంబు మత్తద్విపా
శ్వరథారూఢిఁ జెలంగి తోడవఁగాజంచద్భుజంగధ్వజం
బు రథోత్తంసము నెక్కి పోలువెడలె న్భూరిపృషాదంబునన్.

చ. ఆచర్యోధనుఁడీగతిఁ జనియె పైన్యావీర్యతుండై రత్నశో
భాదీప్తోన్నత సాధజాలక చరత్పద్మాక్షు లత్యుత్సవ
శ్రీవైవారఁగఁ జల్లయూర్తియును లాశీరుత్తులన్ మార్గమ
ర్యాదాశాసనవేత్త భృన్నికర సుంరావంబు శోభిల్లఁగన్.

చ. అయ్యవసరంబున.

సీ. తతవందిమాగధనుతుల పెల్లడగించె నభిరామశంఖుకాహళరవంబు
లభిరామశంఖుకాహళరవంబుల మీటె జవనాశ్వనికరహేమరవంబు

జనవాశ్వనికర హేహరవంబులఁ జిమ్మె పృథుమదద్విపఘటాబృంహితములు
బృథుమదద్విపఘటా బృంహితంబెగనూ దె భేరికాభారిభాంకారరవము
పోద్యదీద్యశ భేరికాభారినినద, సహితసైనిక చిరుదవాచాప్రసంగ
ఘోషములు సర్వదిక్తటీకుహరదళన, పాటవములయ్యెఁ గురుమహీపాలుసేన.

సీ. బహుసానుశృంగప్రసాతకందరదరీ పరిశోభితాఖిర్వ సర్వశముల
రమణీయ కమలకైరవసారభమిశద్వి నిర్మలాంభఃపూరనిర్ముకారముల
లలితలతాపుష్పఫలపల్లవపరాగ బంధురకాంతార పాదపముల
భర్తనిర్మితఘన పాసాదగోపుర భవనకుడ్యవికాలపట్టణముల
భీషణారణ్యతలమృగాన్వేషణాను, రక్తపులకిన శబరకిరాతవాస
ముల సరణిఁగన్గొనుచు మహితలవిభుండు, సనియొనిజపుత్ర పరిణయోత్సాహలీల.

మ. అరుదై మీరు చమాసమూహ చరణవ్యాఘాతసీరంధ్ర ధా
తిరజ్జింధీకృత రోదసీకుహరుడై పృథ్వీభృదార్యాస్త సో
దరబంధూత్కరముల భజింప నిటులద్ధాతీతలస్వామి చె
చ్చెరనేతెందు విధంబుఁ జారతతివే సెప్పన్మదంబొప్పఁగన్.

న. ఆర్జింది యత్యంత సంతోషక్రాంతుడై పరిలంబాంతకుం దాస్తపురోహితా
మాత్యజనంబులఁ బుత్తెంచిన వారలభిముఖులుగాఁ బరతెంచి దుర్యోధన భీష్మ
దోణ, కృపాశ్వత్థామ, బాహ్లిక, సోమదత్త, భూరిశన, శృకుని, దుశ్శాసన, కర్ణ
ప్రభృతి సకలరాజులొకంబును సబహునూనంబుగా ద్వారకానగరంబునకుఁ దో
డ్కొనివచ్చి జాంబూనదమణిమయ పాసాదశిరోగృహ వివిధభవనమంటపస
భాంగణ ప్రదేశంబుల విడియించి తత్తదగ్రధ సామవాశ్వ వీరభటు పరిజనంబుల
నుచితప్రదేశంబుల నుండనియుమించి వేరువేరనందఱు రుచిమదమృతాన్నాపూప ద
ధిమధుఘృత పలల నారికేళ కదళికాబదరీఖిర్దూర జంబీరపనసాది నానావిశేషఫల
కుసునూంగరాగ తాంబూల శయనాద్యుపచార బాహుశ్యంబునఁ బ్రహృష్టచిత్తు
లంజేసి వారలుక్రమ్రుర సత్వరంబుగా నయవెంచితారుర్యోధనాది రాజబంధు
జనంబుల సత్కరించినతెఱంగు సవిస్తరంబుగావిన్నవించిన నుత్సహించి బలభ
దుండు లగ్నావసరంబు నీరీక్షింపుచుండె నంత.

మ. ఆమితానంగ శతారకాతవిశిఖవ్యావిధచిత్రాజ్ఞయ
కగ్రమలాక్షగజ కూర్మపుంగి శశిరేఖామానినీలొక ర

త్వము చింతాపరతన్ గిరీతితఁడౌద్యహ్నిపలావణ్య వ
ద్రమణీ హుంగ విభావితత్రీ ఫలకభ్రాజతు-చదవ్వంద్వయై.

మ. అలరుందోటంగం బ్రసంభరిత ముగ్యతీగ్ర మస్త్రుత్సఖీ
కులరత్నంబున కిచ్చునాఁడు మదికోరుగ్నిల్నిండి దైవారఁగా
సౌలపుంజూపుల నీవుజూచిన మనోజుండింకఁ దివ్యాశుగా
ర్పులనన్నార్తి వహింపఁజేయ నసమర్థుండంచు నూహించితిన్.

చ. నిరతిశయానురాగమున నీకుఁబ్రియాచరణం బోసర్ప సు
స్థిరమతిఁగోరుచుండు నను ద్రిమృరిమారునిబారిదోఁచి యే
కరణిసుభద్రదోడుకొని కానకునేగితి వింతనిర్దయా
పరతపహించి తివ్విరహ భారపయోనిధి నెట్లుదాఁటుచున్.

ఈ. ఇమృహిఁగల్గు భూరమణ బృందమునందొకఁడైన నీకురూ
పమృత వికృమస్ఫురణ భక్తకళామహిమన్ సునీతి సా
మ్యమృతవహింపఁజాలఁడని యంటినపేరేమ మదీయ చిత్తప
ద్రుమ్మలన నిన్నుఁగోరితిగదా తగ దారడిఁబెట్టినగతిన్.

ఈ. అంబురుహోస్తు యత్తుతనయాబ్జరిపు ప్రితిమానమాననీ
యంబుత్వదీయ రూపమహిమాతిశయంబు మదీయమాన
సాబ్జంబున నాటియున్నది నిజంబుగఁ దానజనించుమోహతా
పంబు ప్రియాంతర స్పృహకుఁబాల్పడనీదిక నేమిసేయుదున్.

మ. శిశుపాలాద్భిపాలుర న్త్రనములూఁ జింతింపకాహక్తిచీ
శశింబాస్య హరిన్వరించుకరణిన్నాభాగ్య వదాఁటుగ్రమా
ర శిఖారత్నమ నిన్న కాని యొరుఁజేరనావరిదాంభస్పృహ
వశసారంగము పల్వలోదకముఁ దాగినగోరు నేనెమ్మదిన్.

చ. అనిమిషరాజవహ్ని శమనాంబుధిరాజుల మున్నఁదైమి జే
కొనమరులూన కకు-సుమకోమలి నైషధుఁ జె దెగాని యం
దునొకని దావరించె నె కనుంగొన సత్కులజాతయైన మా
నిని మునుగోరునట్టివరుని న్విరియింపక యన్యుఁ జెందునే.

చ. కటకటకంతుబాణశిఖి గాఁగెడున న్నమరాగయుక్తిఁగొఁ
గిటఁగదియించి నావిరహభేదముఁ బాపదలంపవేలరా

కటికిమనంబునం బిలువగా నొకమాటునుమాటుబల్కెనే
మిటికిబులాతిగాఁగనుట మేగయెనీకు నృపాలనందనా.

ఉ. నామదిలొనఁబాయ దొకనాటికి నీవయి మోహమగ్గలం
బైమురగర్వభంజరుని యన్న తలంచిన యట్టికారవ
త్తామహి శేంద్ర నూనుడనఁగా నతఁడెంతటివాఁడటుండ ని
మాత్ర మదనాద్రీ భిత్సుతులనైనను నేఁగడకంటఁజూతునే

ఉ. రాగరసంబుమై నను గరగ్రహణం బొనరించి యిష్టసం
భోగ సమృద్ధిసంపదలఁ బొల్పువహింపఁగఁజేయవేని నే
నీగురుమిత్రైవాంధవ సుహృజ్ఞనము ల్వైటగందఁగాఁదను
త్యాగముజేయుదాన సుఖవై విలసిల్లుచుగాక నీవిలన్.

ఉ. కప్పరగంధి చిత్రైఫలకం బెదఁజేర్చి మెఱుంగసోఁగ క
నెఱిప్పలబాష్పముల్ దొఱఁగ నిర్భరిమోహవిపాదమాత్రలా
నుష్పతిల న్నృపాలసుతు నూరక సారెకు నిట్లు దూర న
య్యొప్పులకుప్పఁ గల్గొని ప్రియోత్తులఁ బలిగిరి బోటికత్తియల్.

మ. తలిరుగైనువజోదుజోడగు తనూతారణ్యలావణ్య లీ
లల ధన్యుడభిమన్యుడట్టి సుగుణాలంకారునిం దోఁచి వెం
గలియైనొన్నరుఁగూర్పఁగా నిపుడు సంకల్పించె నీతండ్రి నా
గలి దాల్చి విధికిృత్యమెట్టిదొయెఱుంగ న్నక్య మెవ్వారికిన్.

ఉ. రాజకుమారులం దితనిరామలయందలి నిన్ననూన వి
భ్రాజిత రూపలక్షణ దురంధరతా మహానీరువిగ్రహుల్
గాఁజని యుంపఁజేసి తగులాటముఁ జేయఁజూడకిప్పడి
యోజకలలను నక్కమలయొనిన దూరదగుంగుమారికా.

చ. అశులితరూపలక్షణ సమన్విత విగ్రహుఁడర్జునాత్మజుం
డతనినకాని వేరొకనరాధిప పుత్రుఁబరిగ్రహింప సం
చతినియమంబు జేయదగదమృత స్వతంత్రైతగల్గనెర దిం
దితివల కిద్దరన్మెలఁగనౌ దలిదండుల యజ్ఞచోప్పనన్.

చ. నిరతయు పార్థనందనుఁడు నీవుబరస్పరిపైతి నూనము
న్సరభితయట్లభేదగతి శోభిల నెన్నఁచుజూచు లోచనాం

బురుహములు తృప్తమున బొంగునోయ ను దలండు మండు మ
తృప్తుచిరవాంఛితం బెడలదోచె విధాత కఠోరచిత్తుడై.

చ. అనికలకంతకంతులు ప్రియంబుననమ్ముగ రాజ మధ్య న
కుసగదియించి సోగకనుగోనల బాష్పములాత్తి పాద్ధనం
దః జనితాసురాగ రసతత్త్వరవృత్తివోలంగి నెమ్మది
న్దోనములపోక తండ్రిమదికోరిక బూనదగ న్నియంబునన్.

క. అనిచెలిత్తియ లివిధ, మన నాశ్వాసింప గమలముఖ గుండియ రు
ల్లన బాష్పంబులు జలజల, గనుదమ్మలదోజంగి నఖులగనియిట్లనియెన్.

చ. ఒరులకు నాలకింపసమయోచిత సమ్మదనూచకమ్మలై
పరగుశరత్ప్రభుల శతపత్రివిలోచనలార యుక్తివై
ఖగలివి మన్తనోంబురుహకాతుక సంగ్రహనప్రభావ త
త్త్వరములుగావుజాండు తలదపమ్మతికోట రనూచి కాగగిముల్.

క. మున్నెకవరు ర గరనో, తృన్నత గామించి యితని బాసితుదిమది
స్సన్నత శుభ సోశీల్యగు, జోన్నత తానేలకోరు నొందొకవరునిన్.

ఉ. కాంతమనంబునందు మునుగైకొనఁగోరినవాని వీడివి
భ్రాంతిఁబ్రియాంతర స్పృహకు బాల్పడి బంధుజనంబులొన నా
వంతయు లజ్జలేక వెఱపానక సర్వజనాపవాద సం
కారితీభూమిలో మెలఁగుకంటెను మేను దొఱంగు టొప్పుదే.

ఉ. వేకుకేళవాది యగువీరులు మీరు వినంగ నైశవ
కీడ మెలంగునాడు శశిరేఖ దలంప శుభ ద్రవిష్టికినే
జోడగు వీడదీకి మనోధవుడంచు ప్రిలంబవైరి తా
నాడఁ డెనీతిమలి యిపుడన్యనకిచ్చిన నే వరింతునే.

చ. అమరపతిసియాత్మజాన కాత్మరహోదరి యాశుభద్రక్షన్
గొమరుండు గంతుచైత్ర సలకూబరవిగ్రహ సన్నిభుం డరిం
దముడభిమన్యు డట్టిగుణధాముని రోసి సుయోధనాత్మజాన్
రమణుని డాయఁజూచె బలరాముండు నా కవివేకిగాడొకో.

క. గురుడైన నేమి సత్య, స్ఫుగణమెడలి చెనఁటపఱిముఖోయిన న హమం
బరము న్నాసియు దుర్భర, దురితాస్పదుడగుదు దూషితుడుగాకున్నే.

- క. సకలానామేత్త యాదే, వకకొడు కాతనినుల్లివైఖరి విననొ
ల్లక మరుపతిమట్టరికము, నకుబూనికబలంబు చెనఁటివాఁడగఁడొక్కొ.
- క. ఆర్యునకుం జనసమృత, కార్యావరణోకదీక్షఁ గైకొనినయ్యో
ధుర్యున కరచేమంతుక, వార్యునుగతియంచుఁ బెలుచ వాదించు శక్తితుల్.
- మ. యదువంశంబునఁబుట్టి కంసముఖవైత్య ధ్వంసనాటోపసం
పద శిష్టావనదీక్షఁ పెంపెనఁగు గోపాంబు తమ్ముఁడుగాఁ
దివివైశ్వర్యమునందనర్పు హలియారీతిన్ మృషావాదిగా
నుదితంబీయపకీర్తక యెన్నటికిఁబాయుం ధాత్రి నూహింపగన్.
- క. నుతికాస్పదుఁడైతననూ, నృతవచనమునిలుపఁగా హరిశ్చంద్ర మహీ
పతికిఁ బగైగాక గోపక, సుతునకు నలవడునె యంతమకృతియె తలఁపన్.
- చ. అకటమహోత్తరంబయి యాదవవంశమునం జనించి ము
న్నొకనివరింపఁగోరి తుది నొక్కనిఁ గైకొనె తండ్రిదుర్లయం
బుకతన నంచు నెల్లారులు మూకలుగట్టి యనేక భంగలం
బకపకనవృతుండఁగఁ ద్రపం దలవంచితొనఁగ నోచితిన్.
- చ. హరిపయనల్క-నూల్కాని భయంపడ కర్ణనిశీధిని వధూ
కులమణి పల్లిదోడుకొని ఘోరమృగాకులమైన కానన
స్థలికి నరాత్మజుండరుజూడ నెఱింగినదోడ నేగనే
జలరుహమిత్రి పాతైడలఁజాలకపోయెడు ఛాయాచ్ఛునన్.
- సీ. హరినీలములకంటె సతిశయశీగిగాంచి నెరిమిందు వానిపెన్నెరుల సాబగు
శశిబింబమునకంటె జగజంపుజిగిబూని నలువొందు వానిలేనగుముగలు
శతపత్రములకంటె జాకచక్రముగల్గి వెలయు వానికటాక్షవీక్షణములు
మెఱుంగుచేరువకంటె నొరపుకల్మివహించి దళుకొత్తువాని నిద్దంపువాణి
నిందుబింబాస్థలార యీదృఢమనోజ్ఞ, నవవయోరూపశుభలక్షణ ప్రదీప్త
మూర్తి సౌభద్రుఁగాక యానాదగరిమ, నూది యేనేల పుడమి నన్యుని వరింతు.
- ఉ. అననవింటిదంట కెనయైనతనూరమణీయరూపశో
భానిధి యంతరంగమున పాయనికూర్చి బిగ్గిహించి సాం
ద్రానిపమానభోగ మహిమాతిశయంబున వెల్బడేని మ
న్మానితరూపలక్షణ గుణంబులు నిష్ఫలముల్ దలఁపగన్,

- ఉ. ఎన్నడుజూడగల్గునొ మృగేక్షణలార ! నృపాలనూతివా
 ల్గన్నులు మున్నునెమ్మెగము లాలితయానము గష్టపెన్నెరుల్
 సన్నపుగొను నున్న భుజంబులు గోమలపాణియుగ్మమున్
 గన్నులసమ్మదాశువులుగ్గిమ్మగ మైపులకింప సొంపునన్.
- ఉ. కిన్నరయుక్షకింపురుష భేదరరాజకుమారకోటి కా
 సన్నుతమూర్తి రూపగుణసాహసధైర్య కళావివేకముల్
 జెన్నగుచుచు మున్నెరులు నెప్పగనాదరమంది వీరులన్
 విన్నదిలేదు వానికి భువింగలరాజులు సాటివత్తుత్
- ఉ. ఏటికి నీయమూల్యమణి హేమవిచిత్రవిభూషణ వ్రజం
 బేటికి నీయ-ంతివయ నేటికి నీఘనసారచందనం
 బేటికి నీసుమోపవన మేటికి నీశుకశారకాకులం
 బేటికి వానిగూడిరమియింపని చెల్వ మదేటికారయన్.
- సీ. అనుపమామూల్య కళ్యాణనానాదివృ మాణిక్యమయసౌధ మందిరముల
 సురభిపానపలతా సుమపల్లవపరాగ రమణీయకేళికా రామసరణి
 రాజీవకుముద సౌరభ మాసమాకీర్ణ సురుచిరామృత ఝరిసరసిపాళి
 తటరశ్మికోరకోతగ్ర-టపీపికావళి కమనీయకృతకాద్రీ కందరముల
 బ్రియవయస్యలార మృగలోచనామన్త్ర భుని సుభద్రప్రట్టిసెనసి నామ
 నోరధంబులెల్ల నీరికలెత్తగా, విహరణంబుసలుప నేడక-పడుదు.
- సీ. శ్రీవత్సకాన్తభాశ్రితిము పెన్నురమెక్కి హరిఃబాయని రమాతరుణికరణి
 సంతానతరువరచ్ఛాయ నగారాతితోమెలంగు శచీవధూటిమాడ్కి-
 సదమలూననగర్మ సదనాభిరామయై నరునిపొత్తైగలని వాణి కరణి
 గలధౌతశిఖరిపై నెలదాల్చు వేల్పుతోసుఖమొందుగట్టురా చూలినీతి
 మానితశీనిధిని సుధర్మాచురాగ, సహితుజతురామ్యుసర్వజ్ఞ సవ్యసాచి
 పుతుని వరించి యుచ్చాహుభోగసరణి, వర్తిలుదుగాని వేరొకవరుసదలప.
- చ. ఆనవినినెచ్చెలుల్ బలికి రత్తటి యీదృఢవిశ్మయంబునీ
 కనుచితమా ప్రబంబరిపునాత్మకునెద్ది ప్రియంబు తద్విధం
 బునకొడ బాటుగామి నినుభూజనమాడిక నొందజేయగా
 ననలినలోచనా కురుజన పరీభూనూతి వరింపఁగాఁడగున్.

- చ. సకలమందు రారమణ సాంద్రశో మహతూగ్రి రత్నకో
రకరుచి శోభితాంఘ్రి కురుగాజ తదీయసుకుండుగ్గిడిప
ట్టి కితులయైనవాఁడ ప్రికటికృత రూపవయోవిలాసపై
ర్వ్యకళల నట్లుగావున గరిగ్రహణం బొనరింపుటొప్పునే.
- ఉ. నేర్పుననిట్లు నెచ్చులులనేకవిధంబుల బోధనే మగా
దగ్ధక శాలబాణ వితతక్షత్రికిన్ నిజమానసాంబుజం
బర్హణజేసి పార్థతనయానుగతాతి శయామరక్తిని
ట్టాచ్యులపుచ్చుచున్ బలుకకూరక యుగ్రులియుండెనత్తీన్.
- ఉ. ఆజలబాణ రాగమణిహరత్త్రి తలంబున కేగుడంచవి
ద్రాజశబ్దహంసంపద శరద్ధనరాజికి వన్నె జెట్టపీ
ణాచితస్వయంబు హరినామక ధారచనాను గీతికా
శ్రీశైలువాండ నారదబుష్పప్రవరుండు మరుజ్జవంబునన్.
- ఉ. వచ్చినజూచియంత చెలువల్ వెనలేద నమస్కరించిలో
పాచనభక్తిసోగ మణిహేమవిసర్జిత పీఠిల్పిపై
యచ్చగమాని బలిరసపూ మహనీయతిహాసప్రభావనీ
విచ్చటికేగుడెంచుట నభీష్టుమింక ఘటింబునింకిన్.
- క. నావనిపరమ మనీదుగ్రిండా వెలదులక్ష్మిలనియె నంభోజమరం
దావిర్భూతమధురతా, శ్రీవిలసితవచనచాతురీ ఘణితిమెయిన్.
- క. గొనయులపోక మనోహర, తనురూపవయో విలాసస్వయదిమనం
బున వగగొనినేమి తం. బనియజ్ఞుడనోలెమి రియునాతండునియెన్.
- చ. హరిదతురంబురాశి రశ నాధిపమాళి సుతున్ జయంతకం
తొలసితరూలక్షణయుతున్ సమకూరిచి జెడ్డిఁ జేయగా
దలచుటగొతుకాతిశయ తత్పరతన్ దగువేళగాని యో
య్యలియడరూనునట్టి సమయంబిదిగాదు తలంచిమాడఁగన్.
- మ. జగతిన్దన్నెలు రూపయావనక శాసామగ్గి నానాటకే
బగలాత్మప్రియసంగమోత్సవ రసప్రాలంబులై కోరిక
ల్లిగురొత్తనృణిభూషణాంబు సుమాలేపామలన్ బొత్వెసం
గగదానిట్లుమరంతభేదభరసంగి స్తోత్రగా నేటికెన్.

- చ. సాగసు మెఱుంగు మేల్గివలసాముల్లువెట్టి కటితటంబునన్
జిగదగుకొత్తగాఁ బసిడిచేలముదాల్చి యుదారసారభం
బగు కుసుమాంగ రాగలసితాంగకర్మై చెలియొప్పుగన్న సో
యగమునఁ గొత్తఁబెండ్లికొమరాలయి చెన్నెల రారఁబోలెదే,
క. అనినెరపుమానిసరిన వ, చన రచనలకాత్మమెచ్చి శశిరేఖసఖీ
జనతతిఁ దగునొక ప్రాధాం, గనకేల్లవమొగిచి కాతుకంబునఁబలికెన్.
- గీ. హరికి మేనల్లుఁ డలగుభ ద్రాస్త్రమల క, నుంగు కొమరుఁడు నలజయంతాంగభవ న
నూనమానిత సుకుమార తానవద్య, హృద్యవిగ్రహుఁ డభిమన్యుఁడెంచిమాడ.
- ఉ. ఆప్రుహనీయరూప మహిమాయతికిన్ మృగరాజమధ్యభా
ల్యముద్దన నెమ్మి మైఁబరిణయం బొనరించెదనంచు బంధులొ
కమ్ముమురారియుం మొదలుగాఁగలవారు వినఁగనొక్కనా
డిమెల్లఁ బరిగ్రాహారి మృగేక్షణ దావించునాఁడు నాటికిన్.
- చ. దినములవెంబడినల్లలదీప్తికిఁ బట్టగుచంద్రరేఖయొ
యశశశిరేఖ రూపరుచియావన శాలినియాట దస్త్రునం
బరురుచిరాలవాలమున నంకురతెంబగు సవ్యసాచినం
దనజనితానురాగలత నాడభిన్నద్ధినినొంపెనొందుటన్.
- ఉ. ఆభవనైకరూప రుచిరాంగుని దక్కఁగ నన్యుడైన ధా
తీర్థజునిన్ గ్రహింపనని దీక్షవహించియనంగ శస్త్రుసం
క్షోభితమానసాబ్జ యగుచున్వగనూల్కానియాతటిత్పరభా
వోభనగాత్రి కూడుచవిఁజూడడు కన్దవఁగూర్కొనితయుక్.
- చ. విను మునిసార్వభౌమ గుణవిశ్రుతుఁడౌ హలపాణి యిప్పుడ
య్యనఘనకీక కారవనరాధిపనూతికి నీమహాధి రూ
ప్యనిధిఁ బ్రియంబుతోఁ బరిణయంబొవరింపఁ దలంచినాఁడు నె
మ్మనమున నిట్టినీతిఁ బలుమానసులందున నెంచుగంటిమే.
- గీ. ఆనుడు మునిపలుగు వరతంత్రైలబ్జముఖులు, ప్రియులఁడముఁదామకొరివరింపఁగనునె
తల్లిఁడంకులిలుఁగూర్చిన ధవులనెనసి, యలరుగురుగాక యుష్టుఁఖానుభూతి.
- కా. ద్యూతక్రీడనమస్త సంపదల నాచుర్యోధనుండేర్చి ని
ర్దూతారాతినిఁ భాండునందను లతి కూరొటవిం దావన

- ఖ్యాతిస్వర్ణలవారి బంధుతకు వేడ్కంబూనకానీరి యే
 కీర్తిస్థాను దలంచె నీక్రియకు హరింపందగుంబోటికిన్.
- ఉ. కారవపాండవుల్ సములు గన్గొననిప్పు డఖండరాజ్య ల
 క్షీర్రమణీయుడై ప్రిబలకీర్తివహించిచెలంగుదుండు న
 క్కారవరాజు తిమ్మతునిఁ గైకొనుటొప్పిద మితకంటె ధా
 త్రిరమణవ్రజయిన వరింప ఘనండిక లేడుబోటికిన్.
- చ. అనియత డిట్లుబలుగుటయు నబ్బలనందనగుండెర్పుల్లనన్
 గనలుమనంబుతో మునిశిఖామణి గన్గొనకేలుసెప్పి యు
 ట్లను వినరయ్య మీరలు మహామహనీయ తపఃపరీభావు లా
 ర్యమత సమస్త సద్గుణగణాకరు లిద్ద చరితులారయన్.
- చ. తరుచువచింపనేల నికతాపసముఖ్యుజగత్రియంబునన్
 వరలు నె మీరెఱుంగ నిది నాయమెమన్నొకనిన్ హృదీశు గాఁ
 దెరవమదివ్వరించియుతుదిన్నయ లజ్జలుబాసి యాతనిన్
 దొరఁగిసిరియాతర స్పృహకుమర్కొన దానిబురలధ్రి యందుకే.
- గీ. తగవుమాతండి తన్నొరునకు నీద, లంచినదలచుగాక లలితమూర్తి
 విజయసుతుఁడ నాకువిభుఁడని మహినేను, నిశ్చయించికొనిన నియమమిదియ.
- ఉ. ఈనియమంబు మీమదికినిష్ఠమయేని మదీప్సితార్థ సం
 ధానసమర్థభవ్య పరదానముఁ జేయుఁడు మీరటంచు న
 మ్మానవతీ లలామ పరమంబగు నిశ్చలభక్తిభావనా
 నూనమృదూత్తులన్ మునికులొత్తముఁ బార్థినసన్నివేడినన్.
- ఉ. ఆకలహాశనుండుదరహాస విభాసిముఖాబ్జుడై వధూ
 లోకమణిన్ దయారసవిలోల మతింగని యిట్లుబలుగు వా
 చాకుశలత్వ మేర్పడఁగ సాగసహాదననీదుకోర్కి యె
 ట్లొకొ కనుగొందమంచు మదిలో వివరింపుచు నిట్టులాడితిన్.
- మ భువనత్రయ్యభినంద్య నిర్మల గుణాభోరాశి నీతిండికొ కా
 రవరాట్టుతుని నీకు నీకునిఁ గుగ్గుంకొచ్చినంజూచుగా
 క విధాతుండలుల న్మనంబునను సంకల్పింపడం చాత్మయం
 దువిచారింపఁగఁదోచుచున్నయది కన్గోబోలు దత్కృత్యముల్.

ఉ. నాతయటుండనిమ్మతని తండ్రిచతుర్దశలాక రక్షణ
భ్రాతృ మహామహాత్మనిధి కన్యోనద్వారవతి నృనువృత్తి
లాతయడై జరించిన కళానిధి నీసినతండ్రియై యశో
దా తనయుండు గల్గి ముదితా మదితోర్ని- ఫలించుటబ్రహ్మే.

ఉ. లాలితభక్తిమై మదిదలంచి భజించెడు వాఁయాపదలో
గోలి కృపం దదిష్టచరదుండగుశౌరి ఫలించజేయగాఁ
జాలడై నీరుతోర్ని- హలసాధనుబుద్ధిమరల్చి యూరకీ
వేయలందులన్ బిసరుహేక్షణ తాల్చివహింప కెంతయున్.

ఉ. నీదృఢనిశ్చయంబునకు నీగుణసంపద కాత్మమెచ్చి శా
తోదరి సవ్యసాచితనయుండగు నమ్మహానీయమూర్తిని
న్నాదర లీలగైకొని సుఖైకరతి నివలసిల్లునట్లుగా
నేదయనిచ్చితి న్వరమ నింద్యమునకనివల్ల- వేడుకన్.

ఉ. అంగనగాఢసమ్మద సమావృతయాదు గృతప్రణామయై
నంగయశారసాన్నిత మనంబునదీవనలిచ్చి హానిరా
ట్టుంగవుడైగె నందసుత పుణ్యకధారవనైక గీతికా
సంగవిపంచికానినదసంజనితాధిక కాతుకంబునన్.

ఉ. బాలిక యంతనంత హలపాణియనుజ్ఞ నలంకరించియున్
లాలిత శయ్యజేర్ప నతుల ప్రియమోహాతమోనిమిలితా
లోల దృగబ్జయై చపలలోచన చూలుచునుండె దక్షిణా
శాలసమానమాయిత వశప్రదలత్సమవల్లి చాడునన్.

వ. అయ్యవసరంబు,

ఉ. ఓలిసరోజనుల్ నిజవియోగవిగాఢ విషాద వేదనన్
జాలగృహింపగాఁ గుముదసంఘములుబ్బగఁ బల్చిమాంబుధిన్
వారితవిభాకరుండు దిమిరంబున నలైసలావరించెదా
రాశినియత్పధాంతరమునం దెసగెన్ సుమకందుకాకృతిన్.

వ. అంత,

మ. శశిరేఖాజనితాతిమోహ వివశ స్వాంతంబనంగాస్త్రజా
తశరవ్యంబుగఁజేసి చేబగలు సంతాపంబునం గుండుచు

- స్వీకృతాశ్వాసియపుత్రుని నిర్మలజగద్విఖ్యాతచారితుని న
న్నికిచాగుండు ఘటోత్కచుండనియె సాందీభూతిహర్షంబునన్.
- ఈ. వచ్చిననాటనుండి వననాటిఁజరింపఁగఁ బోవుతల్లులన్
మచ్చకతోడఁగాని యొకమాటునుబిల్వపు కూడుగూరనీ
విచ్చభుజింపవొక్కఁతరి నించుక కన్యగూర్కవేలకో
యొచ్చును లేనికూరిమి సహోదర నాకెఱుంగఁగఁజెప్పమా.
- చ. అననభిమన్యుఁడిట్టులను నాహలపాణి యనాదరంబు మ
జ్జనకికాను నీదృశదశన్ సమకూర్చెనటంచు నెమ్మనం
బునవగవన్ జగత్రితయ మోహనరూప కళావిలాసభా
సిని శశిరేఖపై బెలుచజెందినవంతయు జాలిమాలెదన్.
- ఈ. కన్నులఁజూడఁగోరుదు జగన్నుతరూపవయోవిలాసల
క్ష్మీన్నలిసేతుఁజామణులఁ గెల్చినదాని మెఱుంగు మేనువా
ల్లిన్నలు మందహాసరుచిలాలిత వక్త్రముగబ్బినిబృపుం
జన్నులలఁతిగౌను మదసామజయానము దేటజెక్కులున్.
- మ. అని కన్దమ్మలుతొడ్చి మానసమునం దబ్జాక్షి త్రైలోక్యమో
హనసౌభాగ్యవయోవిలాస భజనాత్యంతానురాగా మృతాం
బునిధింజేలియొకింత సేపునకు నూర్పుల్గ్రమ్మ నఁతంతహా
యని హైడింబునిఁజూచి యిట్టులను దీనాలాపలోలాస్యఁడై.
- ఈ. ఆనలినాక్షిఁగూడి కనకాలయగోపుర సౌధమందిరో
ద్భాసనోవరాంతికములందు నిరంతర మివ్వసౌఖ్య లీ
లానిరతింజెరింప కిటులన్త్రదనార్తిగృకించు నస్త్రదీ
యానుపమానరూపరుచి యోవనభాహు బలంబులేటికిన్.
- ఈ. భాసురతేజ ద్వారవతిభాసి నిశాసమయంబునన్ సుభ
ద్రాసహితంబుగా వనధరాస్థలికిం జనుజెంచునప్పుడే
- యాసురసీరుహేతుఁ బ్రియంబున దోకొని తేరనైతి న
య్యోసుమధన్వియింత నెగులాండఁగఁ జేయునటంచెఱుంగమిన్.
- క. ఆయగవిందానన యీ, రేయి సుయోధనసుతున్ వరించు హలధరుం
డాయనయన్నయు బంధుని, కాయములత్యంత కాతుకము మదిఁబాల్చున్.

- క. ఈశతీదస్మిననంభో, జాతేక్షణనన్నగూర్ప శక్యమగాద
బ్రాతభవునై సరిపు, వాత్రిభయానక భుజపరాక్రమగుర్యా.
- చ. అమిశబలప్రదీప్తధనుః ర్య కృపాదికభూసురక్షమా
రమణసమూహమధ్యమన రాజిలు జవ్వనిదేగన్దుగభం
బమరగణాధినాయకునకైన నటన్ హరియుంటనీకు సా
ధ్యమనితదీయరూప విభవతిశయంబులు జెప్పనావుదున్.
- ఉ. ధీరతమున్నుజేసిన ప్రతిజ్ఞనొలంగునునేల యంతకున్
భారవహుంకఁ బాండవులపాలిటి దైవము శారిగల్గిన
చోర్చధికుల్ సహస్రములు చొప్పడినన్ హరి ప్రేమవారలన్
బోరజయించి తెత్తు విడిచిబోడి మనంబున శంకయేటికిన్.
- చ. మయ్యపన్నినకుల్ సమరకోవిదులట్టి మహాబలాభ్యులన్
దురమునగెల్చి యొక్కరుడు తొయ్యలిదెచ్చట కప్తమందులొ
మెరమెరజెందకిండుకయు మేకొని యిప్పనిజేయనేని మ
ద్దురుతరదోపప్రతాపమునకున్ ధరమైయపకీతిగాదొకో.
- గీ. అని హిడంపానందనుఁ డవరజాఁక పాలి యుతచిత్రీఫలకాఁతగాళదీప్య
మానమానితమానీని మహితభావ లీలవీక్షించి సంభ్రమాలోలుఁ డగుచు.
- క. తల్లులకు మ్రోక్కిరతో వల్లభుఁ డత్యుద్ధతిన్ దివంబునకెగసెన్
సల్లలిత సమీరణవే గోల్లసితుఁడగుచు ఘనసముత్సర మెడలన్.
- ఉ. ద్వారవతీ పురోత్తమము దవ్వలఁగాంచి తదీయగోపుర
ద్వార వితర్దికావరణదామ శిరోగృహ సాధకీలితో
దారమణి ఘృణిస్ఫురణ కచ్చెరువొంది నగారి పట్టణ
కీర్తిహిదీనితోడ సరిసేయఁగఁ బోలదొక్కిచు కేనియున్.
- క. అని కొనియాడుచు నిట్ల, ద్రుమజ వరేణ్యుండు మధుమదన పురవిభవం
బును జేతఃపరితోషం, బుగ వీడం తంతడాయఁబోవుచునొకచోన్.
- నీ. సనకాదిసురమాని జనమనస్సంతత ధ్యానగోచర పదద్యయమువాని
నిరుపమానాభీర వరవర్ణినీవయ స్సామ్రాజ్య హరణకౌశలమువాని
వసుధానుతానిగర్వగర్వింధి పరిపంధిబలవినిర్దళనదోః పటిమవాని
మహితసద్గుణరమామాన్య పాంచాలరాజన్యజా మానరక్షణమువాని

హారకుండలకటకకే యూరమకుట, సురచిరామూల్య మణిఘ్నణిస్ఫురణవాని
హారకయాశాలినిదొక యజ్ఞరాగ, సముదయాక్షిర్ణ సాధ భాగమున గనియె.

చ. కనిమణిపీకానికర కాంతివెలుంగ విదర్భరాజునం
దనయును సత్యయుం గనుముదంబున బాదములొత్త బూవుపా
న్పున శయనించయున్న పరిపూర్ణ యానిధి శౌరినెమ్మనం
బున భజియించి కన్నులగవమోడ్చి యొకింత ఘటోత్క-చుండటన్.

చ. తనగునిబూని పాల్పెసగు దామరసాక్షుభజింపధాతిక్రి
య్యనడిగునీలమేఘమననాతలను నింగిదొంగి తత్పురీ
ఘనకరరాజమాగకామునఁ గ్రుక్క-చవారిలి కురుక్షేత్రకయో
ధనికరదంతి ఘోటకపదాతి జనంబులు సంభవింపఁగన్.

మ. సమదానేకప ఘీంకృతిధ్వనుల నాజానేయహేమర్భటిన్
సమదాటోపభటావళీ బిరుదవాచాన్మూర్తులం భేరిశం
ఖమ్మదంగాది కవాద్యఘోషముల దిగ్భాగంబు గంపింపఁజే
యుమురారాతిపురీరమోన్నతికి వైత్యుండద్భుతంబొందుచున్.

చ. ఇరు దెసజాళువా మిసిమినింపగు గోడలు జాలుగొన్న సుందర
కురువిందరత్నరుచి దట్టపుదివ్వెల చాయనిద్దపున్
సరణినివింధ్యమాకిడిన చందమునం బ్రజసందడింపఁగా
దెరంగఁగేలదోయును నదృశ్యతనుత్వముఁదాల్చి యేగుచున్.

వ కురంగట నింద్రసంపత్సాంద్రంబగు నొక్క శోభనమందిరంబుఁగనుంగొని.

గీ. ఇదియకాబోలు హలపాణినదనమనుచు, రంజిలహరిశ్చ్రీకదంబరచితభవ్య
తోరణద్వారమశలీలమారి సంభగి, మఘున నమ్రేటి యభ్యంతరమునకరిగి.

నీ. పరిచారికా వహూపకరానుబింబ సందీప్త మాణిక్య భిత్తికలుచూచి
పరిణయొచిత వస్తుభారసంభరితభా జనఘరీణాంగనా జనముఁజూచి
మరకతస్తంభ సంబంధ రంభాఫలగ్రాహి పంజర శుకోత్కరముఁజూచి
నికటనృత్యద్వారముకు రాననాచంద దవయవరూపవైభవముఁజూచి
బహుళ మణిపుత్రికాకర భాజిమాన, చామరా నిలచలితాభి రామగంధ
తైల భవనప్రదీపికా తేతులుఁజూచి, యబ్బురంబంది యంతంత నరిగియరిగి.

సీ. ఎలక వృష వేన్నెల్ల నొలకునెక్కెములఁ గొమరాగు మెఱుంగు ముంగ దులుబొదల
జిరుత నొమ్మించు వాతెల్లపై కర్పూరతాంబూల రుచిరరాగంబు మెఱయ
నిగనిగల్గులుగ మానికపుసాములతోటి రోహిణుల్ మెఱుంగుమొత్తములు గురియ
జిలుగు పయ్యెగలలో మెలంగు గుబ్బలమీది కలపంబు గమగమ వలపులైన
విరులు చురిమిర జడలతో జరణలిప్త, యావకాంశులతో నూపు రాగవముల
తోడలిరుపాప్రియములతో వసూమణులు త, సీయగృహవాటిగొండఱుదిరుగఁజూచి

ఉ. ఆయరవింద గంధుల కచానలోచన కర్ణనాసికా
భూమియుగ బాహుమధ్య కుచభూరి విలాసరీతుఁడోత్సవ
శ్రీయుతుఁడైయొకింత హల భృత్యులమవ్వఁపు సోయగంబు లేఁ
బ్రామ్యము దన్త్రహావయవరమ్యులందుక యంగులేమికిన్.

క. మదిమెచ్చక యాతఁడు ధ, త్సవనాభ్యంతరమునందుఁ జనఁజననాలో
ముదితామణులిరువురు దన, కెదురై యన్యోన్యమైతిమ్మదుతరఫణితిన్.

చ. హలిమరు రాజునందనున కర్మిలిచి న్నొనగండలంచె న
చ్చెలిసభిరుక్కుఁడక్క, నొరుఁడేకొననందు పత్తిజ్ఞుఁడట్టి త
ల్పిలిచి నాహదావాదివశత్వియున నివిరిబాన్సుమీఁద న
గ్గలకుగ వేగుచూయది కలజజాకృత్య మవెట్టులున్నదో.

ఉ. ఏల మణీవిభూషణము లేల దుకూలము లేల గంధతాం
బూలము లేల కేళివనభూమివిహారము లేల జీవితం
బేల సుకర్ణమందిరము లేల భుజికియి లేల వైభవం
బాలసమానరూప కుసుమాస్తునిఁ గూడనినన్ను బోటికిన్.

క. అనిపలుమరు నీచాబ్బున, మకతోవాదించుదాని చుదినియమంచి
తనిరూపమిట్టివనితా, జనతామణి గంటిమేయెచటలోకమునన్.

క. అనిపలుక-తద్వయస్యా, జనసరసాలాపములుఁ బ్రసన్నుడైన భరహూ
దనవరములగుట వీవుల, కనఁగఁడతఁడచటఁబాసి యుపలంజనుచున్.

సీ. ఇరువలక నకలంక మేనుపాతలిగంధ తైలవ్రీడిసికా తలులు వెలుగ
శృంగారభిత్తి చితిగిలరత్నపుకొక వర్గంబుచేలవీవలువిసరఁ
బట్టఁబరవితాన బద్ధనూనరజంబు లళిమండలము మేనలకరింప
సరసపంజరకీర శారికాపోతంబు లమృతివాచాలీల నాదరింప

నోక-మణిమంజరమున నిట్టూర్పులాలయఁ, గన్నులరమోడ్చికునుమహాకాండకాండ
జనితపరితాపమున నూనకయ్యునొరగి, చేతలాడగఁగనుగూర్చు చెలువఁగనియె.

వ. కనియనంతరంబున.

సీ. నెలీజారుకప్పు పెన్నెరులంటి యొసివాడు వికచప్రసూన మాలికలదాని
నెదలొని పెరుకాక నెఁసిబీటలువాయు కుచకుంభలిప్త కుంకుమముదానిఁ
జలులొవ్వసాంద్ర విశ్వాసవాతాంకురార్తిఁజలించు నాసముత్తియముదాని
మొగముగొంజమట వెల్లిగరంగుండస్థల న్యస్తమకరీదళములదాని
విజయనందన జనితాతివేలమోహ, భరతమో ముద్రితేక్షణాబ్జములదాని
నవనయోరూప శుభలక్షణపరిధిప్త, తమలతా వైభవముదానిఁ దరుణిడాసి.

గీ. సవ్యసాచికుమారాంక భవ్యచిత్ర, ఫలకలక్షితరూప సంపద్విశేష
మత్తలిరుబోడి మేననచ్చొత్తినటులఁ, గనుపడినఁజూచి కుతుకంబు గడలుకొనఁగ

డా. శ్రీయుతమూర్తి యొనశశిరేఖయకాఁదగు నీసరోజప
త్రాయితనేత్ర కానియెడ నవ్యపురంధ్రులకే తీర్విష్ట ప
ధ్యేయశుభాంక రూపరచులేటికిఁ జెల్వగునింతిచక్కఁగా
నీయరవిందగఁగి సృజించు విరించినుతిందఁబోలవే.

ఉ. వన్నెపసిండిమిన్ను గలువల్ మదవారణకుంభయుగ్మముం
బున్నమరేవెలుంగు ధరమున్ సుధయున్ దిమిరంబునద్దముం
జెన్నుగఁబూని వాక్ష్మితి సృజించెనొకొసతిమేను గౌఠవా
ల్లన్నులు జన్నులాస్యము గళంబధరంబు నెఱుంగపోలముల్.

గీ. ఈలననేత్రములు సావ్యమెట్లుబూను, బంకభవవృత్తిదమిముడ్చు బద్రుసముద
యమానభంగగతుల బిసాహరమగుచు, గలగియవ్వలఁ బడిపోవు జలచరాళి.

ఉ. కంతులతాంత సాయకనికాయనికాతములై శ్రీవస్త్రతో
పాంతవికాలవైభవములై పరిచిహిత శజ్జలప్రభా
కాంతములై సమీనగతి గాంచుచురెప్పల నాగవేని నీ
యంతికటాక్షుదృష్టులలయింపవె చిత్తమునైజవేదనన్.

క. ఈలన రూపురేఖా, శ్రీలభి నందింపఁగా నరీక్షింపధరి
తీర్లొకచరులు జాలరు, వ్యాళ కులాధీశ్వరుండు వజ్రియుదకకన్.

- చ. అతి యతః క్షిప్తగుగునఁ బలాశ్శ్రజరూప వయోవిభాషమల్
మనమన నెంచుచు సురభిమంజుల పుష్పవిలీన శయ్యనోయ్య
ననిజమాలి నత్తుకొని యంబరవీధి మరుజ్జవమునం
గొనిచూయెన్ బలాధ్యుపమఁ గుంభినియెద్ది యసాధ్య మారయన్.
- క. నిజమాయా బలమునఁ బంకజబోచన నిట్లదృశగతిఁ గొనిచనియా
రజనీచరుఁడు సుభద్రాత్రాణ మౌలినలిపె మహాద్భుతము దళుకొత్తన్
- చ. నిలిపిన గీడిపట్టి చుదిండిన కోయిలుఁ బెగ్గరింపఁ కొ
య్యలి దనురూప యావ్వన శుభాంకరుడుల్ బరికించిమాచి
బల్లలసుత నిక్కజలజవత్రి విలొదన సందియలు లా
వలువదటందుఁ గన్నుల కవాగ్యము దళుజలంబుఁ గగిన్మృగన్.
- గీ. వలిక భీమాశ్రాణనితోడ బాధపట్టి యన్నితిభివన విఖ్యాతమైన బాహు
శక్తిగలవాడవగు నీచానదెచ్చి తస్యలప భారమిట్టి క్వాంఠు సలుప.
- ఉ. తావకబాహుశక్తియునుదామి నేరుపుకల్మి దేవ దై
త్యావలి కైకగల్గునె మహాత్మ సమిద్భయ దాయుధీ
య వర్ణామృత మానాలాంక నిలయంబది నిర్భయ వృత్తిజొచ్చిరా
నీవసుధన్ సమర్థుడగు నెవ్వఁడు నీ వకయండవేకిదా.
- చ. అన విని యాతఁడిట్టులను నంగన దెచ్చితి నాపత్రిజ్ఞ నె
ల్లింయదికారవాధిప హలపత్రిముఖాఖిల రాజబంధు స
జ్జనువిటమీద నెయ్యది విచారముజేయుదురో యెఱుంగు బో
లుననుచు నంత సుద్ధతబలుండు ఘటోత్కచుఁ డేకైద్రావరకన్.
- గీ. అంతకళితభిమదనమాయాంధకార, ముద్రితంబులుబోవకయులు దెఱచి యొ
కింతసేపున కల్లనవింతయగు ను, వర్ణమందిర నిఘ్నటవాటిఁజూచి.
- మ. అరయన్ మామకరత్న సంఘటిత సౌధాగార నానామనో
హరభూజాతలతాఫలప్రసవ యుక్తామముల్ గావు భీ
కర భూధృత్కటకానుషక్త వివినక్తామధ్య శృంగార మం
దిరదేశంబని దోచుచున్నయది చింతింప న్మనోవీధికిన్
- మ. అనఘా మూల్యమణీమహాలయమునం దాశీజనానీత మా
తనవుష్మిన్విత తల్పమధ్యమాన నికం గూడ నన్నెట్లు లి

- వ్యవహారములును కేసుహామములును దుర్వారస్వనోశ్యక్తిఁ ద
చ్చుకొనో యంచతి విస్మితాత్మయయి రాజీవాక్షి నర్తికులం.
- చ. అరయుచుఁ గ్రేవలం గనియె నంగజకాతశీలముఖవ్యధా
భగతరశీకృతాత్మ నిజభవ్యతనూ రుచిరత్వవీక్షణా
దరవికచే క్షణాంబుజానిఁ దామరసాస్త్రసమాః ప్రేజు శం
ఖరరిపురూపశాలి నభిమన్యు సుధీజనమాన్యు ధన్యునిన్.
- చ. కనుఁగొని పాదనూపురయుగంబు గట్టితటి రత్న మేఘలా
ఘనతరఘంటికల్ మెరయఁ గాననియాడఁగ గల్పిగుబ్బ వేగి
గున వెన లేచి మేరుమెఱుంగున్ గడలాత్తఁ ద్రపాభగానతా
ననయయి డాఁగె నొక్క తరుణక్రమకావనిజంబు మాటునన్.
- చ. పాలతుక గుట్టు పోక సుమహాదయ మాటున డాఁగి నెమ్మదిం
గలయసురాగ నూత్నలతికల్ ననలెత్త నపాంగమాలికల్
బలిరపుపాతుని నానమమైసారయింపఁగఁ జూడ నొప్పె ను
జ్వలశశి మండలామృతము జాగ్గాను వెన్నెలపుల్లలఁ యనన్.
- ఉ. అత్తటి నాహింబయు మహామహనీయ గుణాంబురాశి మే
నత్తఁ గిరీటిసాధ్వి గదియం జనుచెంచితాంగి మ్రోక్కఁ ద
లొక్కతైకు భక్తి వారిరువు రొచ్చున చాహుల గుచ్చి యెత్తి లో
జొత్తిలు ప్రేమఁ దేల్చి రతితోభవ వాక్యపరంపరాకృతిన్.
- ఉ. నిండినప్రేమ నిట్టులను నీరజలోచన కాసుభద్ర యో
యండఁ యాన ! తావకమనోభిమతంబు ఫలించు పుష్పకో
దండ శరార్తిఁ చేడదుఁ దాల్చుకుమమ్మ మదీయపుత్రుఁడా
ఖండల పాశుండిరిక నిమగ్నకొను శీఘ్రమకారి సత్కృపన్.
- చ. అని వీర్యపూర్వోక్తుల బలాత్మజ నూరడఁబల్కి నెమ్మిఁ దో
డొగ్గని దనుజాధివాసమునకుం జని యచ్చట వారు మువ్వు రం
గనలు సుఖార్తి నుండి రతిగాఢ మనోభవ వేదనా భరం
బున నరుపట్టి కేళివనభూమిఁ జరింపుచు నుండె నంతటన్,
- చ. నిరుపగు రత్నకాంతి రమణీయము కౌరివదాజ్ఞచిహ్నితం
బుడతత శర్వతోభవనముజ్వలమున్ గురురాజముఖ్య భూ

వతనిక రాన్వితంబు నగు చావరవతి పురికి యన్నికా
వరకులసార్యభామఁడు ససంభ్రమిల నదృశ్యదేహుఁడై.

జ. అలఘుమణిపొదివ నిక రావృతమార్య పురోహితోక్త మం
గళవచనాభివోధితము కాహళశంఖ మృదంగవల్లకి
కలకలనాద మేదుము కాంచనరత్న సమన్వితంబు నా
హరినదనంబు లోనికిరయంబు మెయిన్ జనియాతఁడొక్కడన్.

సీ. పృథునైకతటంబ వింబస్తలీ లంబిక చభార రుచులు సేకబులుగిమ్మ
మృదులాధరోపి స్త్రితచంద్రికాంకుర సుందరాననము పూర్ణేందుఁడెగడ
శ్రీవణాంతలలిత చందదపాంగ మాకిల భంజరీటచ్చామఁ గడకుఁదోయి
గూలకపోత్తుంగ కుచకుంభయుగళంబు మఃరథాంగ విరాంగమములునవ్వ
గరవరణమధ్య నాసికా గళకపోల, ముల సొబగు నీరజారుణోత్పల మృగేంద్ర
కనకదరదర్పణశీలఁ గడలకొత్త, దనుజనాథుండు సుందరితమవుఁదాల్చె.

మ. పృమదాలాకవతంసమై యతఁడు లేఁబ్రాయంపు నెమ్మైన భ
వ్యమణి మండిత భూషణాంబర సుగంధా లేపనాహ్లాస నూ
నముఖాలంకృతు లుల్లసిల్లఁగఁదటి నాల్లాభిరామకృతిన్.
సుమవర్ణంకమునన్ వసించెనొకచో శుద్ధాంతమధ్యంబునన్.

వ. అయ్యవసరంబున దుర్యోధనుండు భీష్మదోగి కృపాశ్మశ్లామ బాహికసోమదత్త
భూరిశ్రీవశ్యకుని దుశ్శాసన కర్ణపృథ్వతి నిఖిలరాజబంధు సుధీజనంబులతో నవ
వయోరూప శుభలక్షణలక్షీతుండగు లక్ష్మణకుమారు గంధగజేంద్ర సుగంధారూ
ఢుంగావించుకొని భేషమృదంగ శంఖ కాహళాది మంగళ తూర్వారాచంబులతో
రాజమార్గంబునం బరమోత్సాహంబునం బరతేర బలభద్రుండు తత్సమాన వైభవం
బున నెదుర్కొని వైవాహికమంట పాభ్యంశరంబునన్ విడియించిన.

క. కారవ్యక్తినినాయక ప్రభృతిభరాకాంతున్ శిరియాశాస్త్ర వై
కారధ్యంబున మిందుకోవిదులు గంపజ్యేషి ముఖ్యాఖిలా
భీరోక్తంసులుఁ బెండ్లిపెద్దలు ముదాప్తి నూర్చి వైవాహికా
గాగఁజ్ఞోణివహించి రుత్నవనిరీక్షా తత్పరస్వాంతులై.

మ. తరుకొత్త నృసిమదంబు శోభన ముహూర్త ధ్యాశృ విద్యజ్ఞనం
బులయాజ్ఞంజని నెచ్చెలులృణియని పోత్తుంగ సోధుబునం

దలకుంబాన్ముపయి స్వసించి యస మాస్తామీనాన బాణవృధా
చిలరీతన్నెగులూను కృత్రిమబలా విరూపతపీక్షింపుచున్.

గీ. పలికెదన్నెఱ్ఱాక్షి పరిణయసుముహూర్త, సమయచయ్యెట్లెండె కొమిరవేగఁ
బోడితెండలందుఁ గూడినపెద్దలు, పంపవచ్చినార మిపుమెఱసి.

ఉ. రమ్మవివాహ వేదికి విరాజిత రూపజితేందరా కుమార
రుమ్మకి భృతుకూమారునిఁ బురోహితబంధు సుహృజ్ఞనావళీ
సమ్మతిఁ పెండ్లియాడి పెలుచ న్సురలన్ హవిరన్నభుక్తి దృ
ప్తిమ్ముదమొందఁజేసియు నభీష్టసుఖంబులు గాంతువింటన్,

క. అనియుసలావించి మృగా, క్షిని పర్యంకంబుడించి చెదరినవృక్షంబు
స్తనహారాంబర కైళిక, ఘనసుమమాల్యములు చక్కఁగావిందుటయున్.

సీ. కొదమతుమ్మెదపిండు గగము కొమ్మడిజుట్టు నరవిరుట్టుమ్మని పరిమళింప
వెలిపమ్మిరేకుల వెలికిజమ్మిఁగఁజాలుఁ గనుగవ గజ్జల కాంతునీన
సెలకునెఱల బెడంగు నెరసించుచెక్కుల రవలకమ్మలనిన్దు లవఘరింప
క సటు లేసిక దాని పసిఁడికుండలఁగేరు చనువోలుముత్తెంపు సరులుమెఱయి
నరులలాక్షిరి సాంక సుందరపదాబ్జ, యుగళకటకధ్వనులతో సముజ్వలాంగ
దీధతులతోఁ గటితటిధృతసువర్ణ, వసనదీప్తులతోవచ్చె లిసరుహాక్షి.

గీ. వచ్చి మాయా బలాత్కృజ వర్ణనీయ మణిమయ వివాహ వేదికా మధ్యఘటిత
యవని కాభ్యంతరమున నథివసించె మిన్నుడిగి వచ్చు కొక్కారమెఱుంగువోరె,

మ. అలవైవాహిక కార్యకర్తలు శుభ వ్యాసక్తతన్ ధారుణీ
తల నాథ ప్రియపుత్రునిన్ యవని కాంతర్వా సమానాసితో
త్పల దృగ్వక్త్రముఁ జూడుమంచు తెరయెత్తసి నిగ్గురానంగకం
దళిత స్వాంతిమునన్ గనుంగొనఁగ వారండంతలాఁ జూడ్కికిన్.

ఉ. మిరిన మిట్టగొట్టు వెలిమీసల మొత్తమునిక్కు వీనులున్
గోరలు దిద్దినాలమునుగో ల్పులిచారలుగల్గి ధాల్చి బ
లాల్లరుచు చువ్వుచున్ బదతిలంబున బావుదబిల్లిరూపుతో
వారును గోచరించె నలదైక్యఁడు కన్నియరూపుఁ బాయుచున్.

ఉ. త్పాతలయేత నాణికిలుఁ గన్నియరూపు దొలంగి యాఖుభు
గ్భవముతో సకాశరుండు గన్పడ నెవ్వరిఁజెంది యివ్వడి

శాపురబిల్లి పెద్దమరివఁబున నామెడఁ గట్టఁజూచి నా
రీ వివకంబు మాలిన సుహృద్భవ మంత్ర పురోహితాధికుల్.

క. అని నుదిరోయును నలశోభన వేదికడ్డి యవలఁ బరచు నతనిగ
శ్లోని పల్కరి బంధు సుహృద్భవలరిగెద వెంచులగ్న సమయంబయ్యెన్.

చ. అనవుడునాతఁడిట్టులను యాదవవంశఁజాడీప్రలంబమ
ర్దను జొక పిల్లి బెంచి ప్రేమదస్థితిఁ బెండిలిఁజేయఁజూచుచో
మనముననిచ్చగించిన సమర్థులు పెద్దలు బెండ్లిచాలుపాఁ
జుచుచిరస్మితాస్యులయి యాతనిపల్కరివారు పెడియున్.

మ. జనలోక ప్రవనీయ భవ్యమమనాసౌభాగ్య భాగ్యాధివా
సినియై గన్పడు నీవిలాసినియో చింతింపకేవిత్తె
గున మార్జారికయందు శంక గొననీకున్ వెట్టియే గన్ముర
మృనికేలాని వివాహ వేదికకు దాయంబెచ్చుచోనత్ర శివ.

చ. ఇనుఁగుగరంబుసాచి గదియింపఁగఁ బద్మినిమోమునమ్మి గి
మ్మినమనుసిగ్గుమంచెడలె మేమర రాగరసంబు బొంగెనూ
హన కుచచక్రవాకము లుదారతమించె దినంతమాననం
బునస్మర వేద నాదిమిర ముద్రద్రాలంగె సరోజనేతికిన్.

సీ. విపులమోహవిదాహ ముపశమింతుటకునో శ్యామాధరామృతఁబానఁగోడ
నంగజాస్త్ర వర్జితైశ్చాపధంబనకునోయింతి చన్ద్రపవరం బెనయదిపురు
దనుతాపతిమిగముద్రచెరల్పనో సతీముఖచంద్ర చంద్రికల్ మొనయఁజూచు
సమధికశ్రమిలందు జాలకంబునువనో యుదిదకమ్మనీటూర్పు లాలయఁదలఁచు
దరశ హృదయగురంత చింతానిదాళు, మపనయింపుతలఁపుననో చపలనయన
చికురనీలపయోదమాలిక స్ఫులింప, నాసపకునప్పరందరజాత్రజుండు.

సీ. మొదలనేత్రసరోజములవసించి పరస్పరాలోకనంబున నచటబాసి
ముఖమండలమున నిమ్మ్రుంగబాదుకొని సుఖామధురోక్తి కలననమ్మనికేదోలగి
గల్పిసి బైపుగుబ్బగవనిండఁగొని నాకుండకొనఁజేర్చ నయ్యిక్కవదలి
దృఢనీలిబంధసన్ధితిగాంచి యల్లనవరునికేలంట నయ్యిరవుఁదొఱగి
యెందుఁదాఁగెనో మందాతా మెఱుంగరాదు, పతియునవలనవ లతాంగినతులరాగ
ఘనరసప్లుతదలఁపునగలుడలిర్ప, మదనసామ్రాజ్య సుభగిమహిమఁదనిపె.

గీ. నిరతమిరీతిరాజశేఖరుడు సతియు, నెడలెగకొకింత యిష్టసుభైకనిగతి
పక్కిలసంపదవెలసిరి రాజశేఖ, రుడు సతియుబోలెధీరవస్యులు సతింప.

మ. అనిమలదారమరంద మంజులవచో వ్యాపారలీలన్ సుధా
శనరాల్పిత్ర వివాహమంగళకథన్ సంప్రీతిసమైలస
స్మరించెల్పన్ జనమేజయుండువిని సమ్రాదంబుతో నమ్మహా
త్ముచుతించెన్ గరముల్ మొగిడ్చి వినయాస్త్రాకానులాపంబులన్.

మ. తెలుగుగ్రమ్మగజుడఁ గన్నడిగధాత్రీభృత్యుజ్ఞాపరం
పరకున్ మరకంబుండరిక మృగరాధభల్లూక ముఖ్యాతీభీ
కజంతుప్రక రాకృతుల్ బొరసిరత్నశూరుడెంతేభయం
బారయన్ వేటదలెత్తె బెండ్లికొమగుండు తానహహీనాత్ముడై.

శ. సారిదిబసిండిదువ్వలువ చుంగులుకేవల జారనంగక
స్థిరమకుటాంగదాది పరినిష్పాతరత్నరుచుల్ వెలుంగఁ బె
ల్లొగసినఁబూవునండు లెదమయ్యలలూఁగ గరంబుభీతిచే
బరుగిడనిట్లుఁ గౌరవనృపాల సుతుండటఁ గల్గుకోవిదుల్.

శ. చేఁజనినృపాలవరకు, మారుని గేలాడసిపట్టి మరిలించినలోఁ
గూఢనభయమున వడకగధీరవచుల్ వెన్నజరప ధృతిదాల్చియటన్.

శ. నృపసుతుఁడెట్లు పలుకఁచెరయెత్తినమాత్రన మాన్మసిల్లిరూ
పపుడుగనంగనయ్యె నిపుడారయ వ్యాఘ్రమృగేంద్రభల్లూకా
ద్యపరిమిహోగిజంతువికృతా కృతులొకటఁబోదుచుంటలోఁ
జవలతఁజెందినాడనిది చానయెభూతముగాక నావుమన్.

శ. అచ్చరమచ్చెకంటులకునైన వహింపగ రానిసోయగం
విచ్చపలాక్షీకింపెఁగు నిట్టిదిలేదు జగత్రియంబునం
దెచ్చటదీనిభూతమని యేలవచించెదు నీకువెట్టిలో
గృచ్చికొనంగఁబోలు నిమరోయరె? యీకొరగామికల్లరున్.

గీ. అనుచుఁ దోడొసినచ్చిరాజాధిరాజ, నూనుతోభనవేదికా నీనుజేసి
పరిణయోచితకార్య సంభాజనిత, హస్తమిగులొత్త నధికులింపలరుటయును.

మ. ప్రనితాభీరవంబు బగ్గతగుహాసంకాశనా సాపుటం
బునులంబోష్ఠము భీకరాశ్వమచలపోత్తుంగకాయంబునె

జ్ఞానమును విప్రకృతము గోగల్గి కర్మమును
గర్హణమునందు లోకభయదాకారమున దోచుచున్.

చ. చరణముల ప్రహరముల సారహిరణ్మయ భద్రవేదికా
తరపరిణీతతో భన పదార్థముల నైవిజిమ్మి తోరణో
తరములుదుర్గించి శుక్తిజలితాన వినిష్కృత రంగవల్లికలో
గెరలగఁదోచి యేచి పెరిగె ద్వివికంట మహోగ్రిమూర్తియై.

గీ. అపుఁడు నరకాంతకుండు సాత్యకినిజూచి, నలికెనల్లన మమరసంభాషణములఁ
గడిమిగల భీమ సేననూనుఁడుఘటోత్కఁ, చాఖ్యుఁడితఁడనిదరహాసితాన్యుఁడగుచు.

ఉ. అంతఁ గురుక్షమాతలవరాభిధునీ తనయాది మేదినీ
కాంతులుఁజూచి యచ్చెరువుగైకొని బాణకృపాణి కాగదా
కుంత ధనుర్ధరీణులయి ఘోరనిశాలుఁడు వీనిమ
ద్గింతమటంచుఁ జేరిరరీకృత రోషక సాయితాత్మలై.

మ. స్ఫురితజ్వారవ భిన్నదిక్కు హగులై పుంఖానుపుంఖంబుగా
శరజాలంబులఁ గప్పచో నతఁడలక్ష్మ్యస్ఫూర్తి నంతంబయో
ధరమాగ్ధులవేగి ప్రేమిఖనశనిద్వానంగాతో దుశ్శిలా
తరుమేదో రుధిరాస్తిఖండము లుదాత్త ప్రాధి వర్తింపగన్.

కా. మేదవ్యోజిత మాంసశల్య పటలీమిశ్రింబులై సర్వధా
శ్రీధారవ్రజము ల్సహజ్జనశ్రేణు ల్మహోభనా
పాదిక్రికర వస్తుజాలములు భీభత్సస్థితిం బెంచెనా లో
దుశ్యోధనుఁడరగ్ నూనుఁగని పల్కెన్విశ్రీత స్వాంతుఁడై.

మ. మేదలనీష్ఠుఁడు కుంభజంతును ననుబోధించి రీపెండ్లి నె
ల్లదు మానందగునందు నప్పుడు తదాలాపంబు లాలింప బె
ట్టిద పున్నులములయ్యె వీనులకు వింటేయిప్పుడీ యొక్కఁడం
దిదశా రాతి జయింపనోపమని బుద్ధింబోచె నూతాత్మజా.

చ. పరిణయకార్యభంగదశ పాటిలఁబాటిలుగాని సర్వభూ
వరపరివేష్టతుండ నయినచ్చి యొకానొక బైత్యమాతురీచేఁ
బరిభవమొందిపోయిన ప్రపంచమునందపక్షి ర్తిగాఁజె నీ
గురుభుజకీర్తి వీని ధరిఁగూల్చి ప్రహేదముఁ బూన్పఁగాదగున్.

- గీ. హరిశుభకృష్ణాద్వికాత్మజశాసనగక, యిటులదలంచెననుడు గుడిబివృత్తిఁ
గృష్ణుఁడెట్టిమానుసృజియించెగాబోలు, ననుచుదోచినదియ మనసుభాస.
- శ. అనునతలంతుబలుకు- మనుజాధ్యధనుర్ముఖ సాధనావళుతో
గోవి యెదిరించి కయ్యమునకుం గమకించినవానితోడ మా
తొననదగుగాక చూడుకుల కగోచరుడై వినుబీధినున్న బై
త్తునిలరిమార్చ నెంతలయుక్తులైన నసాధ్యమారయన్.
- గీ. శిలుబు బలమురుధిరగా బెట్టులెమక, లొక్క-మొగి నైనికులమొదల జెప్పగతులు
గురియుదుండగ మాన్పు నెవ్వరితరలబు, జిచ్చుపైరాగ నలవియె చేతగ్రహి.
- శ. అనయంబునం బరిణయాగతబంధుయదూద్యహలతో బరి
తాసవిషణ్ణులైట నతిదారుణకల్య శిలాదుగిరక్తధా
రాసమాకగ్రదృష్టి కిమరక్షణచాచరవైరి యొయ్యనన్
దాసిజాలాయుధుగను పగకటపిరియ భాషలతోడనిట్లునన్.
- శ. వితరిద్వాగకన్బారయ విట్టిజనప్రళయాతి భీకరో
త్పాతములిష్టడెమిటికతంబునఁబుట్టె వివాహసంభ్రమా
యాశానాళికాతికాదములై మధుచూదనసర్వలాక వి
ఖ్యాతుఁడవీరెఱుంగనిది గల్గునె యొయ్యెడినాకుఁజెప్పమా.
- శ. అనుటయు నాతఁడెట్టులను నగ్రిదాగోడ ఘటోత్క-చాఖ్యులై
త్తునిప్రబలంపు మాయల వితోయదగర్భ గతుం
డనిమిషయక్ష రాక్షసులకైన నజేయుదు వాడు కారవా
ననిపతిసైనికులదొడరి వానిజయింపఁగఁజాల రెమ్మెయిన్.
- మ. ప్రకటా త్యద్భుతమాయ నాయనిమిష ప్రత్యర్థియుష్టగుఁమా
రిక గొంచేగి తడియ నుండరతను కీచిదాల్చి కారవృత్తి
నికులన్ బెట్ట లయించె దీనికి మదిం జింతింపఁగానేల ధా
తృకృత్యం బెట్లటుగాక చేరొక తెఱగకా విచారింపగన్.
- శ. నా విని యతఁ డెట్లు మనకి విపులాపదదొలంగు నెర్రెఱింగున రా
జీ వాంఛకయన నబ్బులదేవునకుంబలుకు- దేవదేవుడు పేరియన్
- శ. ధీవికదాత్మ యస్మదుపదేశవిధానముపధ్యమైవినం
గావల తేనిఁ జెప్పెద జగద్భజనీయతనూపయఃకభా

- భావజుడైన యర్జునుని పట్టికి నాత్మజనిత్తునన్ పృతి
జ్ఞావచనంబు పలుకుమది సమృద్ధి వానికి నాలకింపగన్.
- గీ. దాన నుత్పాతములడంగుఁగాని శూర కులుల గురుసైనికాధ్యులబలిమికలిమి
సరకుగొనఁడే యుపాయంబు సాంగ దిదియ తక్కు నతఁడుగృబలకాలి నిక్క-మనన్
- క. మును నీ చెప్పునమాటలు విననొల్లని కతన నిట్టివింత లొదవె న
ర్జున సుతునకు సుతఁబరణయ మొనరించెద నింక మాన్యుముత్పాతములన్.
- గీ. అనిన నెల్లెత్తి కంసారి యనిలజాత్ర నందనునిగూర్చి పలుకు పురందరజకు
మారునకు నీరి పుత్రిసమృద్ధమెలర్ప బరిణయ మొనర్చు నిక-మిప్పలుకునమ్ము.
- చ. అని యిటులం బయోధర మహాధ్వనిఁ బలుకుఁ దదియవాక్యముల్
విని యివిశౌరిసలుగలని వేమరు సమ్మదితాంతరంగుఁడై
చనియొనికాటు డంత మహిజాత శిలాతుతజాస్థి వృష్టియిం
కిన బ్రతు కాసలిడకఁ గలిగెన్ మనకంచు నృపాల సైనికుల్.
- చ. వెక్కు విధంబులఁ దలంచుచుండ దుర్యోధనుండు, భీష్మ, ద్రోణ, కృపాశ్వత్థామ
ప్రభృతి యోధవర్గంబుఁ గూర్చికొని కరితురగాది చతురంగబలములతో విఫలమనో
రఘుండై లక్ష్మభరంబునఁ గరింగరంబునకరిగె మఱియుఁపైడింబుండు నిజనివాసంబు
నకుంజని తదవృతాంతంబు హిడింబా సుభద్రలకునభిమన్యునకును సవిస్తరంబు గాఁ
డెలిసిన వారలు సంతసిల్లి సుఖంబొందిరంత
- చ. ఒకపలలాశియుద్ధతికినోడినదీ సుతకుంభజాది సై
నిక తతితోడ విశ్వధరణీప్రభుడకురువంశమాళి పో
లికిటుల పోయెఁగో రికఫలించునె దైనముతోడుగామియే
రికినని కృమృతన్ బలుడరిందముఁ దమ్మునిఁదాసి యిట్లనున్.
- గీ. కన్యసౌజన్యభువనైకమాన్యపాదక, తనయునకు ఖ్యాతనయునకు జనమునొగడఁ
బరిణయమొనర్పకేతర సంబంధమునకు, నిచ్చగించిన ముగహరయింతపుట్టె.
- మ. పృతికూలించిన కైవమెవ్వరికిఁ గార్యంబెట్లునిద్దించునా
దుతలంపట్టిదియయ్యె శోభనములాందుంగాడె యువృతృతృమా
ర్జితసంకల్పమునన్ జగంబులకునిర్విఘ్నంబులై చిత్తవృ
త్తి తెఱంగెట్టిదొ యట్లొనర్చుమనఁబ్రీతిన్ శౌరి దానిట్లనున్.
- చ. తనకొమరున్ సురూపనిధి ధన్యవధూకులమాన్యఁ గన్యఁగూ
ర్పనొరునకిత్తునందు బహుభంగుల నేవువచించుచో సుభ

ద్రవ్యపహాతి నీమదిమరల్ప సమధకాతలేమి గొండలం
బునతనయుండు దానుఁ జనఁబోలు ఘటోత్క-చుడుండు కానకున్.

చ. జలధులలో సుధాంబునిధి చందమునన్ భువనప్రసిద్ధిచే
నిలయదువంశమింపెనఁగు నిట్టికులంబున సంభవించి దో
ర్బలచిరకీర్తి సంపదలఁ బ్రస్తుతిఁగాంచినవారమాట కే
వల ముచితంబు నీతిపథవతకానమున్ మనకెన్ని భంగులన్.

ఉ. కావున జాగునేయపనిగాదు హలాంకఘటోత్క-చాఖ్య ర
క్షోవనవాటిఁ గష్టదశఁగుంచుచు శాకఫలాపహారదీ
క్షావిధినున్నవారి సరసంపు మృదూత్తులగారవించి తో
డైవలయున్ సుభద్రయువతీమణిఁ దత్తనయున్ శుభోదయున్.

చ. హరియిటులాడి కాంచనమయందై మేరునగంబనామనో
హరకురువిందరత్న చపలాంశుధృతిన్ శరదంబనాఁగరం
బరుదుఘటింపఁ జాలిన శతాంగమునన్ వసియించి వారిలి
ర్వురుఁజని రన్నిశాచరవరుండు ఘటోత్క-చుడుండు కానకున్.

మ. తపనీయద్యుతు లాశలంబోరయ రత్నచ్ఛాయ లజ్జాప్రతో
రపు కేంజాయల నావరింపఁ దురగగ్రైవేయ ఘంటానినా
ద పరిన్యాతికవనీ మృగావళి భయోత్కంపంబునఁబొంద వే
గపుయానంబునవచ్చు తేరుఁగని రక్షు స్వామి దొదవ్వులన్.

చ. హరునకుఁదొల్లివిల్లయి సురాసురులెన్న జయయోసంగి త
ద్దురుకృపనాత్మి పాదములకున్ గమనకీతిగల్గునట్లుగా
వరమువహించి నలోదెసల వర్తిలవచ్చిన కాంచనక్షమా
ధరమను శంకఁబూని యలదైత్యుఁడు సారెకుఁజూచుచు న్నెసన్.

మ. ఆలఘుశ్రీకరచేతి నోజ్వలదవశ్యాయాసిత క్షాత్రధరం
బులబోలెఁగ దగురామకృష్ణులనగ పోత్తుంగ నానావిరి
ర్క్రలరత్నాంక శతాంగసీమఁగని చేరంబోయి భక్తింగ్నతాం
జలియై కన్దవసమ్రుదాశుఁ సలిలాసారంబు తోరంబుగన్.

ఉ. అంతసగౌరవంబుగ నిశాటుఁడు దోడ్కొనిరాఁ దదీయసా
ధాంతికసీమఁదేరుడిగి సాగ్రజాడై యతఁడున్నహేమపీ

తాంతరవానియై కడుఁబ్రియంబు మెయిన్ విలసిల్లెనాదయా

స్వాంతఁడు భక్తమానస నిశాంతఁడు గంధ్యతాంతఁ డత్తతీన్.

గీ. అహకాపూజావిధుల నాదయాసుధాంబు, ధులహరి విధులనలరించి యలనరించి
గురునిగురునిబడనుకీర్తి శరదమూర్తి, గుశలమారసి మఱియు వాఙ్మిచ్చనిట్లు.

ఉ. వీఁడొకచైత్యమాత్రుడని వేఱుగఁజూడక కూర్మిపెంపునన్
మూఁడుజగంబులేలు శుభమూర్తి మదీయ గృహంబులొనికిన్
నేడహదేరసీవు మదినిండినకోరికి ఫలించెనాసిరుల్
పోడిమిఁగాంచె శూరకులభూషణ నిన్నునుతింపనేర్తునే.

ఉ. చండబలోన్నతి స్మృజసి సాధుజనాళికిఁ గీడొనర్చు ను
ద్దండ ఖిలప్రకాండము మదంబుడవన్ శ్రితమండలాపదల్
జెండనఖండ రూపయిచి లీలమెయి స్మృహిఁదోఁచు నాదివి
ష్టుండవుగాక నీవుమనుజుండవె వృష్టికులప్రదీపకా.

ఉ. ఎవ్వనిచేసృజింపఁబడు నీజగమంతయుఁ బెంపుగాంచుఁ దా
నెవ్వనిచేనశించుఁ దుణి నెవ్వనిచే దృటికాలమాత్రులొ
నెవ్వగఁదీరు నెవ్వని యనింద్యకథ ల్కరమానురక్తివా
కున్వనతండవీవ యదుకుంజర కంజద భాయితేక్షణా.

సీ. దురితదుస్సరరుజా హరణౌషధీలత శంకాకళంకభుజంగనకులి
జననజరామృత్యు సానుమచ్ఛతకోటి దారిద్ర్యవిటవి కుతారదార
యమితసంతాప సంతమన ప్రదీపిక హృదయశోకదవాగ్ని వృష్టిధార
కామాదిరేవువిహంగమ వాగురాబంధ మజ్జానమాద్య ద్విపాంశుకంబు
దివ్యమానివితాన సంసేవ్యమాన, మాననీయ భవత్పద భ్యాననిఘ్న
కంసవిధ్వంస నిఖిలలోకప్రశంస, దివిజచేతోరి రంసయాదవవతంస.

చ. శకటముఁగూల్చితాలకయ్యైలమునెత్తితి కంసుజగసి తిం
తికొలుకువేల్పు మూనిలకుఁ దెచ్చితి నెల్లనృపాలకోటిఁ బో
రికిఁ వొలగించి రక్తిణి వరించితి వైసినవహ్ని మింగితే
రికిఁ దరమిట్టిచెయ్యి లానరింపఁగ నీకతగు స్మృరాంతకా.

మ. శుశ్రితాస్తోత్రుల నెన్నరానియవియై సాంపాందు నీలోక వి
శుశ్రిత శ్యామగుణంబులెన్న నసమర్థుల్ మాదుగిశుల్ చుమ్రుహ

ర్వతి జాంభవ్యకాళి యోగగళా రంగాంతరానర్తితాం

ఫిక్తులాశోటి ఝణంఝణం నివద సాందీభూతహర్షోదయా.

గీ. ప్రియదర్శనమొండ మంచార సుమమరంద, మధురీమధురీణవచన సంభావనమునఁ

దేల్చి వసుదేవసుతుని సుధీజనాభి, సుతుని శాశ్వతవైభవోన్నతినిట్లు.

వ. మఱియు హిడింతాచందనుండు మీరలిద్వరినొప్పటికి విచ్చేసినకార్యంబెద్ది యాన
తిండని విన్నవించిన నమ్మకమందుండిట్లనియె.

గీ. అనుగఁదోడు సుభద్ర భవ్యతరగుణ సముద్ర తతు-మారుండుసంపూర్ణబలవి
జితకుమారుండు కాంతిరాజీవమిత్రుఁ డతులచారితుఁ డభిమన్యుఁ డతిశయిల్లు.

గీ. ఆయసమబాణ తుల్యకళ్యాణమూర్తి, కాత్రతనూజాత రతిసమానాంగి బెండ్లి
సేయఁగలవాఁడననియాడె జరుతనాడె యురతరామెదమున నీరియొరులువినఁగ.

వ. అంత.

క. తనతనయునకు ద్వాహం, బొనరించుతలంపునను సుయోధనుఁడు సుధీ
జన మనిచి కన్యనడిగిం, చిన హరియొడఁబడుట యెఱింగి చెందనవగతోన్.

క. అగ్నిజ్ఞాఁడాని సుభద్ర స, మగా మోదమున నీకుమారకునకుఁ బా
ణిగ్రహ మొనర్తుశోభన, విగ్రహ శశిరేఖననుమ విబుధులుమెచ్చన్.

చ. పలికితిగాదె మన్నిపుడు భావమునం దొరుగూర్చగానుతం
దలఁచుటపాడిగాదెచట ధార్మిక లిప్సనిశియ్యకొండె యం
శలికులవేణితా సవినయప్రణయోక్తుల కల్పిదూరినం
బెలుచబలుండు మార్మోగముఁ బెట్టిన ఖిన్నతఁడెది కుందుకున్.

ఉ. అచ్చటనుండరోసి తనయాన్వితయై నడిరేయిఁగానకు
న్వచ్చిత్వదీయ మందిరమున న్వసించిన చొప్పెఱింగియే
మచ్చపలాక్షి కోరికయెటు లట్టాలచేయుతలంపుఁ బూనివే.
వచ్చినవారమంచు దూరవైరివచింప ఘటోత్క-చుండటన్.

శ. తనజననీసమీపమునఁ దద్దయుఁ బుణ్యకథానులాప చిం
తనపరతం బ్రవర్తిలు సుధాకర బింబముఖ స్సభద్ర ధ
ర్మనిరతు రూపమాన్యు నభిమన్యునిఁ దోడ్పా-నివచ్చి సమృద్ధం
బునబలరామకేశవుల మోల వసింపఁగఁ జేయన త్రణిన్.

చ. రణిపురాడ్వితా నభిదురప్రతిమాన శిలీముఖావలిం
ద్యుకకణలీలజూచు బలుదిట్ట పురందర పాతుఁడబ్జమా

ర్గణసుమ బాణ వేదనలఁ గ్రాగి కృశించినవాఁడుఁ జూచితే
పరీణత బలాధ్య ! యంచు బలరామున కమ్ముర వైరి వెల్పినన్.

మ. దరహాసస్ఫురితాన నాబ్జిడగుచుం దాలాంకుఁడు ద్వేలరా
గరసాప్తిన్ సహజా తనూజానకలంక శ్రీవయస్సృకుమా
ర్యరమానందనుఁ గేల్లవందిగించి యంకాగ్రింబునంచేల్చిసా
దరసల్లాప కలాపలీలమెయిఁ చేతఃప్రీతిఁ గావించుచున్.

మ. జగతీ స్తవ్యచరిత్ర భవ్యసుషమా సౌభాగ్య వనూత్రిభ
ద్రగుణోన్నిద్ర సుభద్రాఁగించిపలికెన్ రాముండు నీవర్ధరా
త్రిఁగుమాదుంగొని కాననక్షితికి నేతేరంగ నాయంబుగా
దిరుగుబోడి యెఱుంగమిం జనువుచేనేమంటినో దానికై.

చ. నలినద శాక్షి నీమనముచంగల చందమెఱుంగగోరినిన్
జాలకనిమాటలన్ మనసు నొవ్వఁగనాడితి నింతెకాని నీ
వలుకవహింపకమ్మ వినుమాత్మజ నీసుతుఁగూర్చకంఠవెం
గలివొకొ యయ్యునిన్ వరునిగాఁదలఁపన్ బుధులీనడింపఁగన్.

చ. హరికిఁ బ్రియంబుగానిపని యయ్యుజ్ఞాడైన ఘటింపజాలఁడు
రవ్వరిదినిశ్చయంబు కురురాజుకుమారిక వేడఁబంప నో
దరి ! ప్రియశిష్యుఁడౌటతఁడు దానికొడంబడినాడ నింత క
ప్పరిణయకార్యసంపదకుఁ బాల్పడియెం దుదిభంగమెంతయున్.

చ. అనిమతీనీరియిట్లుఁ బ్రియంబున నాపలుకాలకించి ప
ద్రుతయన ! కీర్తిధన్యుఁడభిమన్యుఁడు నీవును ద్వారకాపురం
బున కరుదేరఁగావలయుఁ బోదములెండనునంత కంసమ
ర్దనుడను నీమదింగనలు దక్కియొడంబడుమమ్మ దీనికిన్.

ఉ. నాచినియిరితి యిట్లునుజనార్దన సఁపదపోయి పుట్టినీల్
రావలదేనువచ్చుటయ లాఘవహాపయినీరి బంధుమి
తాననివిందునుండఁ గననావరభాషలఁ జాల్కసేయనే
నీవనికిన్ ఘటోత్కచుని యింటికివచ్చితి మేనుగావఁగన్.

ఉ. దోవది యేవురన్ పగిబల దోర్బలశాలు లనాత్మభర్తలం
గేవల భక్తిమెఁగొలిచి భేదముపైఁచి వనోపహరణి

తూర్విధిఁ గాలముంగడపఁ గాఁజనియొక్కటులుండ రాజె నా
కావెరవొప్పుచేకడుఁ బ్రియంబది నీదయగల్గు నంతకున్.

ఉ. నీకొమరుండకాని రమణీః లభూషణ మాతృపుత్రికిన్
లోకములొవరుండు ప్రియులుడిక లేడెయటన్న యన్నయ
స్తోకమనిషమౌకనుతున్ వరుఁగా నతఁడెట్లుసేయునే
లోకమలాక్షయీకపటలాలన భాషలునాకుఁ బ్రితియే.

చ. మునుసిత్పసోదరాది జనముల్ గనఁగాఁ గడునంచి తాత్పర్యై
వనికరుడెంచి యే మగుడివచ్చిన యెచ్చటిబంధులెల్ల మ
న్ననఁగనుగొనురే ననుజవాల్చన యెచ్చటనుండి యేమి శో
భనగుణశాలియైన బలభదురీని యింతటికూర్చి చాలచే.

చ. అనుకు ముకుందుడిట్లనియె నయ్యలివేణికి నీప్రిలంబమ
ర్దమండనపూర్వుడఁ గ్రజుఁడు డైవసమాయఁడు తండియిట్లకా
మవలకుఁ గావునంగనలుమాని ప్రశాంతివహింపు మానసం
బుననిక నీకు నెల్ల శుభముల్ సమకూడుఁ దదీయ సత్కృపన్.

మ. అనిపల్కన్ మురవైకొమిని యనుక్తాలాపయై యానతా
ననపంకేరుహయై కుచోపరితలవృస్తాంశు కామృష్యణో
చనబాష్పదకయై సమీరవిచలచ్చంచల్ల తాభాంతిక్య
త్తినయస్తి ప్రళమానయై యొనరఁగాఁ దాలాంకుడత్యాదృతిన్.

ఉ. గద్దియడిగి కేలదిబుకంబుగ్రహించి మదీయనాక్యసం
పద్దళనంబొనర్చుకుము మానవతిమణి నీకు శౌరికిం
బెద్దనుకెనఁగ మార్కొగనుపెట్టక యీయపగాధహెచ్చి నీ
ముద్దులపట్టి నట్లగరమున్ ననుజూడు కృపాదర్శిక చిత్తవై.

గీ. అనుచుసంప్రాద్ధనోక్తుల నసితవసనుఁ డభిచికురఁజేర్పఁగాఁ దదీయాననంబు
పాలిచెదర హాసలక్ష్మీసంపూర్ణపూర్ణి, మావిరాజితరాజబింబంబువోలె.

ఉ. కేశవఁడంత హేమమణికిర్ణశ తాంగ తలంబునన్ సుభ
దాశరేఖలన్ నిలిపి దానవనూలి ఘటోత్కచుండు పం
చాశుగరూపశాలి నిజయాస్త్రిజాడన్నయుఁ దానుమేరు సం
కాశరథంబునందు నెసకం బెసఁగన్ వసియించి వేసుకన్.

- మ. పరీకటభూమి హరి చాపభూషణ తటిత్వాని పరిభాషిలభ
వృకరాత్రాంగ విలాసలక్ష్మీయుప కంఠాహార్య శృంగారగిబ
ర్హికలాపంబుల కంబుద భృమదగానేతెంచె వేవేగయా
రికి సమ్మోద మెలర్చి శూరకులవర్ధిష్ఠుండు కృష్ణుండొగిన్.
- మ. బలకృష్ణుల్ వని యాత్మసోదరిని సౌభద్యుండటిడ్డిపిని
రక్తలచేహన్ శశిరేఖుఁగాంచనమణి సొంపదగ్రహసేతన్
నెలయంజేసి మరుజ్జవాప్తి నిదిగో విచ్చేయుదున్నారలు
జ్వలులైయంచు వచించువేల్చి జనవాగ్వైచిత్రికిన్ మెచ్చుచున్.
- కా. భాస్వతాగ్రతుకలీలవృష్టి విభుఁడాప్త శ్రేణితో భూరితూ
ర్యస్వాసంబులతో నెదుర్కొని శుభైకాయత్త విదవ్యదవ్యవ
శ్యేస్వాసరాజ్య విభూతి మందిరముఁజేర్చె న్నారలన్ శూరవం
శస్వామిత్వర మాధురంధరుల నాశల్ ముట్టవందిస్తుతుల్.
- వ. అనంతరంబు.
- కా. అభ్యోక్తుంగ సువర్ణసాధమున నధ్యాసీనులై శుభగ్రీతి.
ర్తిభాజిష్ణులు రామకృష్ణులు వయశ్శ్రీరూపలావణ్యవ
త్సుభూతిలోకమణిం గుమారి శుభవస్తుశ్రేణిఁ గై నేయ భాం
తభాగ్యవృత్తిరిచారి కాంగనలకుద్యత్ప్రీతి మైఁచెల్పఁగన్.
- చ. వెలఁదులురమ్మటంచు నలివేణీకకేల్ దమకేల బూనిచెం
తలనొక సారహీరమణిధామ సముజ్జ్వల పీఠిఁజేర్చి మాం
గలిఁ సుగీతికా యుతముగానుదుటం బ్రశుభానకాక్షతం
బులిడి ముదంబున నెల్లఱుఁగు ముత్తైపుటారతులెత్తి రత్నతీన్.
- క. సుమనస్సే హముగైకొని, సుమనస్సే హమున నొకఁ సుదతితలంపైన్
భృమరీతులక వకుచ సు, భృమరీతులఁ జాణి కటకరవమునెలంగన్.
- గీ. సారఘనసారకాశ్మీర సంకుమదప, టీరరసమున నలుఁగుఁ బెట్టి నెలంత
లక్కుఁటిలకుంతలకు మనోహర్షమునను, హేమమయవల్లికిని నెలుంగిడినకరణి.
- ఉ. చామయొక్కర్తు నూత్నై నఖజాలమున న్లతకూనవెంబుకల్
పొగ్గిమనూ నెగ్గు పయిపైసడలించి కరాబ్జమెత్తి గం
ధామలకంబుఁ బెట్టెనొకయంగన శ్రేవల కాతకుంభకుం
భామల సారభోధకములాచ్చె మదద్విపరాజయానకున్.

చ. ఒకయగవిందగంధి తడియొత్తెనెఱుల్ లతకూనయోర్తు కం
చుకమలరించె గజ్జలము సోగకనుంగవఁ దీర్చెనోర్తు బా
లికయలదెం బటీరముకలేమ కటితటిఁపూసైఁ గాంచనాం
శుకమొకబోటి పూసరులుచుట్టెఁ గచానినొకర్తు చెల్వకున్.

శా. ఆలొలేక్షణ పాలెనంగె మణిదీప్తాయూల్య కశ్యాణభూ
మలంకార సమేతయై కటితటిన్యాలంబి సౌవర్ణరు
క్షేలపొంచితయై దృగత్సవతర శీకృత్తనూరూపరే
ఖాలావణ్యసమగ్రియైభవన సాక్షాల్లక్ష్మీ యోనాఁగడున్.

నీ. కమనీయితపనీయకలశాన్వితము భవ్యగారుత్కృత ద్వారతోరణంబు
ఘనగంధ తైలభాజనదీపికావృతమురుతిరాగరుఘాప సురచిరంబు
యంత్రపాంచాలికావ్యజనా నిలమనోజ్జ మతిచిత్ర పటలితానైకనభము
ఘనసారకదళికా కలితహీరస్తంభ మలఘుగంధ రజస్సమాహితంబు
శుక్తి భవరంగవల్లికాసురుచిరంబు, మహితపరిపుల్లమల్లికామాలికాని
కాయలా మజ్జికోన్నతకాయమాన, మునునగుచునొప్పె నప్సరజనముపొగడ.

మ. ఘనపన్నీకృతాభిషిక్తయును దృక్కాతుతూహలాపాదినూ
తన చిత్రాంబరయుక్కుకుంకుమ హరిద్రాసాంక వామోదయుం
గనదద్దానసుమసుగన్వితయునై కన్పత్యైనానవ్యశో
భనగేహేందిర యప్సరందర పురీభాగ్యోన్నతిం గేరుచున్.

మ. తగవెన్నుండఁఖిలాప్త బంధుత్తితో ధాత్రీసురప్రేయసీ
జగతిస్తవ్యశుభాంక గీతికలతో శంఖాదితూర్యప్రభే
దగభీరధ్వనితో యశోధను సుభద్రామానినీ సూనుగం
ధగజారూఢునిఁజేసెఁ బెండ్లికొమరుంగావించి హర్షంబునన్,

వ. అంత.

చ. కరమనురాగయుక్తి మునుగాదనుఁ గూడిన పద్మినీపరం
పరలవియోగభిన్నతకుఁ బాలానరించి యనంతరంబునం
జరమది గంగనావరణసంజనిత పృకటానురాగ భా
స్వరహృదయుండుబోలె దివసప్రభుఁడేఁగెద దంతికోరికిన్.

గీ. సమయహరిమాళి బర్హిసింధుప్రదీప్తు, లన దిగంతరముల నిరులావరించె
గగలక్షీ కుచాగ్రి ముక్తాకదంబ, కములనఁగ నింగినుడు సముత్కరములెసఁగె.

బ. అలఘుని నేంద్రసాంద్ర కిరణాభిమూతము లార్చి నింపగాఁ

గలఁగి గురంతవేదనలఁ గాగ్రెడుకైరవినీ చకోరము

డలిపొదయాతితాప హరణప్రవణామల చంద్రికాసము

జ్వలుఁడు వియత్నటీకప్రణశంఖమనన్ శశిదోచఁ దూర్పునన్.

వ. అంతసార ఘనసారాగరు మృగమదసుగంధ వివిధకుసుమ విసర కదలిక సారితే

శ్శిఖిర్హారాదిఫల కుంకుమ హరిద్రాగంధరజస్తాంబూల జాంబూనదా భజనాదివ

స్తుభరిత భర్తృభాజినంబులఁ గరతలంబూని నూతనవివాహగీతికాద్యోత్సాహము

ఖాంభోజాతమగు పుణ్యపురంధ్రీజాతంబిరుకెలంకులనడవ శంఖకావాళవంశ వీణా

మృదంగ భేరీపత్రిముఖపాద్య నానావిధతూర్యవాద్యఘోషంబు హరిదంతిదంతి

శ్రవణ పుటపాటనంబుగావింప నెడనెడ వందిమాగధపాతక పరిపరిత వంశపారం

పరంబులు బురశ్రీనలంకరింప నభంగమృదంగ ధిమిధిమిధావనంబులతోఁ బురోభా

గంబున విచిత్రీలాస్య కళావిలాసంబులుజూపు వారకమలాస్యల వయోరూపలావ

ణ్యంబుల చచ్చరలకు మెచ్చఁబుట్టింప ఎందంద నభినయించు విద్యతగ్రవి గాయక

యాచక వాగ్దంతంబునకు మణిభూషణితాన పరిధానంబులొసంగు సామంతశృంగుల

యాచార్యంబునకు సువర్ణాంబు మందమందాక్షంబుదాల్చి నంతంతమంత్రసాం

చాలికా కరతలదోమాయమాన విశాలవృజనాల సమరుత్పత్తంబులు సకలజనతే

నూర్దతఘర్మ జలవంబులపనయింప నిరుదేహింగుల మార్గమర్యాదానుకూలనో

ద్దండధరహంకారంబు పరిణయసంభ్రమ నిరీక్షణాయాత పౌరజనంబులకు సంకో

చంబొనరింపఁ గరదీపికాసహస్ర్రంబులువెలుంగ ననన్యసామాన్యవైభవంబున రా

జమార్గంబునఁ జనువెంచుసమయంబున పాలధరుండు యదువృష్టిభోజాంధకాది

ధుజన సమన్వితండై తత్సమానసంపద నెదుర్కొనుటయు.

మ. హరియారీతిని జాప్త బంధువులతో నాభీరకన్యాజనం

బులనో మంగళతూర్యరావములతో భూషణివేషంబురా

దులతో నప్పుడెదుర్కొనని నృపసుధాంధోరాజ నూనండు త

న్నిలయద్వారమునన్ గజంబుడిగి వందిశ్రీణి గీర్తింపఁగన్.

బ. పలుమరుచూరెలందొలంగు బాముమటందు సువర్ణవేత్రిమం

డలమదలింప నంతికజనంబుల రత్న కిరీటహర కుం

డలకటకద్యుతుల్ నలుగడల బ్రసరింప నతండు వచ్చెను

తగ్గలిక వివాహమంగళపదార్థ పరిష్కరణైకవేషికిన్.

- గీ. అంతట సువర్ణనూత్న రత్నాంకసీతి, మధుమధను నాజ్ఞ నభిమన్యుడధిపసించె
నపును బొలుపాంజెఁ గనుపండువగుచుజాత, రూపశిశ్నాగసంగతదుష్టభూత
మ అసహూమూల్య సువర్ణకుంభకుచయై పొంగివచ్చి జాగ్రజ్జలలో
దనయై మాక్తికరంగవల్లి సముదంచద్రామయై పారభో
ద్ధునకాలాగరుధూప ధూమకచబంధస్థితయై యవ్వినూ
తనవైవాహిక వేదితెల్పె గృహపద్మాశ్రీల నమేత్రికిన్.
- గీ. మానితాతనుగుచిరమా మహితమూర్తి, మామహితమాది పెండ్లికొమరునకు నభి
రామతనురూపజిత పుష్పతోమరునకు, భవ్యదధియుక్త మధుమధుపరగమొసఁగె.
- మ. ననవిలాసండు మదిన్వసించి బొమవింటన్ జక్కగా నెక్కొన
ర్చు నిశాతాంబకపాలి నాచపలదృష్టుల్ పర్వగులంకష
స్తనభారమున్ గొనుడివగదలన్ దన్వీలలామంబు వ
చ్చెనిజాంఘ్రి స్థగితాబ్జరాగమణి మంజీరారవంబొప్పగన్.
- చ. అనుపమశక్రిసీల నివయ్యుతి మద్దృహ రాజినుండి జీ
వనధరవర్ణము న్నెడలి వచ్చినశంపయవోలెవచ్చి యి
ట్లనఘసతీకరోన్న మితయైశశిరేఖ తదుత్సవా వలో
కనజనలోచనోత్పల వికాసరమాపృథ యయ్యెనయ్యెడన్.
- ఉ. కీరసువాణి నెన్నడుము కేసరికేసరియోనువిస్ఫుర
నీరజపత్రములైలది నేత్రములంగన మైమెఱుంగు కొ
క్కారమెఱుంగు పైదలి నిగారఁపుఁజూపులు మారుదూపులౌ
రార ! యటంచుఁ బెండ్లికొమరాలి నుతించిరి తత్సభాసదుల్.
- చ. అకలుషమానసార్య రచితానుమతిం బరమానురక్తి మ
చ్చకితమృగేక్షణా తిలకజాలకముల్ తెరయెత్తియమృతహ్రీ
పకుల శిరోవిభూషణము బైదలి డాయఁగఁదెచ్చె నంతనా
యకమణిమానసీయ నవహారలతన్ గదియించుచాడ్పునన్.
- చ. ఇనకరయుక్తి బంకజన శేక్షణపాణి సరోజమొప్పుఁ జ
క్రినిభవయోధర ద్వితియరమృత రాంబురుహోనుష్కృతి న
య్యినికిరి మింపెసంగ ఘటియించెగురుండు సమంత్రికంబుగా
మనమతికొతుకంబెనయ మొగ్గలికొంక ముదుతగ్గరదవ్వయిన్.

- క. ఆలఘతరభేరికా కా, హళము రజప్రిభృతి జయజయధ్వనులెసఁగన్
నలుగడమెలఁగు బుధజనం, బులు సుముహూర్తంబుటంచుఁ బొరిబొరిఁజెల్పన్.
- మ. వనజశ్రీముఖపాణిపాదములతో వర్ధిష్ఠ సంపద్విలా
సినియై పొల్పుగు నాత్మకన్య సుమనస్సేహానుకూల ప్రివ
ర్తనుగా భూతవయ ప్రివర్ధనునిగాఁ దానాత్మనూహించి సాం
పుననమేత్రికి ధారవోసె సుగుణాంభోరాశి రాముండొగిన్.
- చ. సదమలచిత్రభూ విజయశంఖమునన్నిరు దూల్చిఁజ్జుల
మృదవతికంఠ దేశమున మంగనూత్రిము గట్టెవేడగ న
తివ్రదశవరేణ్యపాతుఁ డురరీకృతి పుణ్యపురంధ్రికావళి
మృదులవివాహమంగళ పరిస్ఫుటగా నరమాతిలోలుఁడై.
- మ. చక్రైశ్చేక్షణఁజేనియాదలను సేసల్ జల్లుచో భూమి భృ
న్మృతుటోద్యన్త్రణి బింబంభమునఁ గన్యారత్నమాత్రేకు మ
స్తకమెక్కెన్ల నుఁగొంటిరే యన జగత్సంస్తుత్య మయ్యాకు మ
స్తకమెక్కెన్ల నృశిరేఖ కొప్పునని కాంతల్పలిఁ రత్నాచ్చుతిన్.
- ఈ. టెక్కునఁబోయ యంజలిపుటిన్ జగిముత్తైపు సేసజల్ల స
మృకుఁడువంశవర్ధనుని యాదలినాతఁడు నట్లనింపఁగ నా
చొక్కపు ముత్తెముల్ దెలిపె సుందరిపాణి కచపదీప్తులన్
నెక్కొనిపద్రురాగ హరినీల మణిద్యుతి వైభవోన్నతిన్.
- ఈ. ఇంతియు నవ్విభుండు వెలయింపఁగ లాజవయంబుతో బుధా
కాంతిపవాహవేసి యభిరమ్యమనూక్తి విధిప్రియుక్తి శు
త్యంతవచోభినందితుఁడు హవ్యవహుండు బ్రహ్మప్రతిత్తుఁడై
యంతటనవ్వఘావరుల కారతులెత్తె శిఖాపరింపరన్.
- ఈ. వెదియునాహుతిక్రియల వేమరుదృప్తి ఘటించనమృహ
త్తుండుశిఖాపరంపర సముజ్వలుఁదాతఁటి ధూమజాలమొం
డొండ రథాంగవర్తుల పయోధరపైఁ బ్రసరించెఁదత్తనూ
దండమివంబునం బొదలుదాడిమవల్లికి దోహదంబనన్.
- మ. అనఘోత్తుంగమహీధరోద్ధర పితృవ్యాంకస్థలీవాసనా
సనశోఽంగధుర రత్నహారపటలీ సంసక్తి నోగ్రియో

జనమోర్చెన్ గొమరాలటంచు బుధులెంచం బార్ధసక్కుతుగ్గిడొ
య్యనఁ జేబూనినిజపిగ్రియూంఘి సనెకల్ హత్తింఁచె హర్షంబునన్.

శ. తమతలపుల్లోఁఫలింప నలదంపతులంత వసిష్ఠమానిల్లా

కమణి మలాంగనన్ గనక కన్నియ కేల్గవమోడ్చి మొక్కికొను

త్తమగుణధన్య పుణ్యవనితామణి నన్ గరుణింపుమంచు లా

కమునఁబొగడ్డగాంచి చిరకాలము నైదువనై సుఖింపఁగన్.

సీ. శరముభ క్తిహవాదిక క్రియాపరిదత్త చరుసార భుక్తివిజ్ఞరగణంబు

నభినవస్త్రుచ్చందనాది యథాహాసత్కృతి కల్పనానామునీశ్వరాభి

నిరుపమమణిగణా భరణాంబర పరిభృత్యుపచార కలననాశ్శోకరంబు

నభినందనీయమనోభీష్ట మృష్టాన్న సంతృప్తి బంధుపరిజాచయంబు

దీనినిసమ్మాదవశతఁదత్తత్ప్రశస్త, దీపితాశీర్వద సన్సార దీయమాన

సురమహిజనాన సమ్మితశోభనాత్, తములుదాల్చిరి మాళిఁదత్పతియు సతియు.

శ. అరుదుగహేమరత్న రుచిరాంగద హారకిరీట మండలా

ద్యురుతగవస్తుజాలము గుణోదధికిన్ నలరాజరాజభూ

స్మరసమరూపశాలి కభిమన్యున కప్పకు భామదానవ

ద్విరదమృగేంద్రుఁడంత చదివించె సమంచిత కాతుకంబునన్.

మ. బలవామిక్రుడు చంద్రికానవసుధా సారంబునం దిక్కుటం

బుల నాలేపమొనర్చి స్వాన్వయ సముద్భూతాంబ దుర్వాహమం

గళశార్కరింబునకై జనవర్జము వక్కాణింప నస్తాద్రిడా

సెలసత్తేజముతో విభాకరుఁడు దోచెంబూర్వ గోతిర్నింబునన్.

శ. చతురహముల్ వివాహమనుసంభ్రమ మీక్రియఁజెల్లినన్ శత

క్రతుతనయాత్మజమృతకుఁ గామినికబ్బలుఁ డబ్బరంబుగా

వితతనవీన రత్నరుచివిస్ఫురితో భరణాంశు కచ్చటల్

గుతుకముతో నొసంగెమదిలొఁ గలకోరిక నీరికెత్తఁగన్.

సీ. ఘనగత్నపుతికా కరగంధతైలభాజన దీపికాప్రకాశంబుగాంచి

పుంజకృతసువర్ణపంజరాంతరకీర జల్పితస్మరశాస్త్ర చగ్గజదివి

చీనాంబరవిశాన చిహ్నితపత్రిమా విశేషైకబంధ వైచిత్రీమైఙిసి
జగతిప్రకస్తస్తిస్తంద్ర సామ్రాజికాగరు ధూపపరిమళిస్సుగణనెనసి
వరలుకాంచన కేళినివాసమున ల, తాంతసంతాన విరచిత హంసతూలి
కామృదులశయ్య నాతనూకామనీయ, కాభిరామఁడుజెందె చిత్తజ్జమలర.

పీ. కర్ణతాటంక సంకీర్ణవజ్రప్రభల్ మృదుహాసచందికా శీలనెనయ
కుశకుంభ హరినీల రుచిరహారద్యుతుల్ నెఱిగొప్పకప్పువన్నియలఁ బెనఁగె
గరకంకణనిషక్త కురువింద రుచిబృంద మధరారుణాచ్ఛయ నాశ్రయింప
దురుముగూరినవవ్య దూర్వాంకురాంశువుల్ గాంచిగారుడరత్న కాంతిగదియ
లలితనృపనూతి సామ్రాజ్యలక్ష్మీనోరె, జెలువఁదోతేగవచ్చె నచ్చెలువపతికి
మున్నతనరాక నిజపదాఁభోజఘటిత, రత్నకటకరూపం రుణారవము బెలుప.

శ. వెలదులుదోడితేర నరవిందముభీమఁజివచ్చి లజ్జల్లా
నిరువుకొనంగ సంగజసమిధశిలీముఖ పీడితాల్తయై
నిలయముజొచ్చె యందు హరినీలపురామొగరంబు మాటునం
బొలిచెఁబయోధరాంత రసముద్యుదిరమ్మద మాతికాకృతిసి

క. లలనామణులొకరొకర. య్యెలనాగఁడొఱంగి పెన్కొకేగిరి కార్యా
కలనాదంభంబుననా, తల్లలనాటిన కాతుకంబు వైవారంగన్.

కా. కేళిమందిరభిత్తికా విరచితాక్షిణాజ్ఞరాగస్వరీ
లాలావణ్యవిభూతిగాంచి యలబాలారత్న మాతృత్రికా
పాలీశంకఁద్రపానతాస్యయ్యి కన్నట్టై న్నరకపంకజా
తాలీథాంగజతాతసాయక నికాయ పీరిణన్ నైపుచన్.

మ. పరిదూతార్థిజనాకనాకతటి నీప్రాలేమనైలేంద్ర భా
స్యగసుస్థో కవిపాకపాక దమనాంబద్యైభవామోద ని
ర్భగమిత్రాను విలాకల్లాక భయకృత్ప్రతిర్థి భూపాలకా
గిరవేశ్యా సరభికభికవిత మర్త్యత్రాణదీక్షాచణా.

శతుద్ధ. క్రిష్ణమృగీర్తి భండన, శూరావరమదవిదార సుస్తిగకరుణా
క్రిరారుపామకథనా, చారావరవద్యసుగుణ జాలాభరణా.

స్వగ్విణి. సురాహరకీర్తి వచోవ్యక్తిదూతా
 హిరాజరణక్షృణుహృజ్జాల శిక్షా
 కరాశీ రమాపుత్రక శీర్షస్వరూపా
 శ్రీరాభూరికారుణ్య దృక్పాపితోర్వీ.

గద్య—ఇతి శ్రీశైలభ్రమరీమల్లిఖార్జున కరుణాకటాక్ష దీక్షాలబ్ధ సరస
 సాహితీధారేయ యాత్రీయగోత్ర పవిత్ర మంగళగిరి నరస
 యామాత్యపాత్ర తిమ్మయామాత్యపుత్ర సుజనవిధేయ
 ఆనందనామధేయ ప్రణీతంజైన విజయనందన
 విలాసంబను మహాప్రబంధంబు నందు
 తృతీయా శ్వాస ము.
 సంపూర్ణము.

